

ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้

DUAL VOCATIONAL TRAINING PROBLEMS FOR THE CERTIFICATE
OF INDUSTRIAL PROGRAM TECHNICAL COLLEGES
IN THE SOUTHERN REGION

วิจิตร ขวัญเอียด
WIJIT KHWAN-IAD

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2546

ISBN 974-324-282-1

ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้

DUAL VOCATIONAL TRAINING PROBLEMS FOR THE CERTIFICATE
OF INDUSTRIAL PROGRAM TECHNICAL COLLEGES
IN THE SOUTHERN REGION

วิจิตร ขวัญเอียด

WIJIT KHWAN-IAD

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 47800
วัน, เดือน, ปี 26 ส.ค. 2546

.b.....
.i.....

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2546

ISBN 974-324-282-1

**DUAL VOCATIONAL TRAINING PROBLEMS FOR THE CERTIFICATE
OF INDUSTRIAL PROGRAM TECHNICAL COLLEGES
IN THE SOUTHERN REGION**

WIJIT KHWAN-IAD

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN VOCATIONAL ADMINISTRATION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

2003

ISBN 974-324-282-1

COPYRIGHT 2003

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

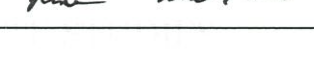
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชา
ช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้
DUAL VOCATIONAL TRAINING PROBLEMS FOR THE CERTIFICATE
OF INDUSTRIAL PROGRAM TECHNICAL COLLEGES IN THE SOUTHERN
REGION

ชื่อนักศึกษา นายวิจิตร ขวัญเอียด
รหัสประจำตัว 41064128
ปริญญา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา การบริหารอาชีวศึกษา
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ผศ.อัจฉรา สืบสินธุ์สกุลไชย
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.คณพล อักษรนิตย์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ลายมือชื่อ
ผศ.อัจฉรา สืบสินธุ์สกุลไชย	
ดร.คณพล อักษรนิตย์	
ดร.มาลัย จีรวัดนเกษตร	
ดร.ณรงค์ พิมสาร	
ผศ.ดร.ธีระพล เทพหัสดิน ณ อยุธยา	

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 18 กุมภาพันธ์ 2546 เวลา 13.00 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ ณ ห้องสมาคมศิษย์เก่าบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

วันที่...18...เดือน...กุมภาพันธ์...พ.ศ...2546

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
ของวิทยาเทคนิคกลุ่มภาคใต้

นักศึกษา

นายวิจิตร ขวัญเอียด

รหัสประจำตัว

41064128

ปริญญา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

การบริหารอาชีวศึกษา

พ.ศ.

2546

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัจฉรา สืบสินธุ์สกุลไชย

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ดร. คณพล อักษรนิตย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ในด้านการจัดองค์กร การรับนักเรียน การจัดการเรียนการสอน ความร่วมมือกับสถานประกอบการ การติดตามและการประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาประเภทช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ 12 แห่ง จำนวน 205 คน โดยแบ่งเป็น ผู้อำนวยการ 12 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 12 คน หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 12 คน หัวหน้าแผนกวิชาชีพที่เปิดสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 31 คน ครู-อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี/อาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์นิเทศก์ 138 คน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ความเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ในด้าน การจัดองค์กร การรับนักเรียน การจัดการเรียนการสอน ความร่วมมือกับสถานประกอบการ การติดตามและการประเมินผล พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นที่พบปัญหามาก คือ

1. ด้านการรับนักเรียน การคัดเลือกสถานประกอบการที่มีความพร้อมเพื่อเข้าร่วมโครงการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ความเข้าใจของผู้ปกครองในท้องถิ่นเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ความพร้อมของครูฝึกของสถานประกอบการ เพื่อประกอบการพิจารณา กำหนดเป้าหมายการรับนักเรียน

2. ด้านการติดตามและประเมินผล การอำนวยความสะดวกด้านยานพาหนะของสถานศึกษาในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการ การไปนิเทศนักเรียนฝึกอาชีพของครู-อาจารย์ในสถานประกอบการทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด งบประมาณค่าใช้จ่ายของสถานศึกษาในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน ความตั้งใจในการเรียน การฝึกงาน การฝึกอาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วุฒิภาวะของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ออกฝึกอาชีพในสถานประกอบการ การจัดให้มีครูฝึกของสถานประกอบการทำหน้าที่ฝึกภาคปฏิบัติและอบรมให้แก่ นักเรียน

4. ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ การให้ความร่วมมือในการส่งครูฝึกของสถานประกอบการมารับการอบรมในสถานศึกษา สถานประกอบการรายงานผลให้สถานศึกษาทราบถึงพฤติกรรมของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การส่งผู้ควบคุมการฝึกของสถานประกอบการเข้าร่วมประชุมสัมมนากับสถานศึกษา เพื่อทำความเข้าใจในหลักการจัดในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

5. ด้านการจัดองค์กร ความเพียงพอของสถานประกอบการในท้องถิ่นและจังหวัดใกล้เคียงในการเข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การประชุมร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ การสำรวจความต้องการเข้าร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ

Thesis Title	Dual Vocational Training Problems for the Certificate of Industrial Program Technical Colleges in the Southern Region
Student	Mr. Wijit Khwan-iad
Student ID.	41064128
Degree	Master of Industrial Education
Programme	Vocational Administration
Year	2003
Thesis Advisor	Assitant Professor Ashara Suebsinskulchai
Thesis Co-advisor	Dr.Kanapon Aksornnit

ABSTRACT

This research was aimed at studying problems on dual vocational training problems for the vocational education in industrial program in Technical Colleges southern region, particularly on industrial courses offered in a southern technical college group. The research was concentrated on studying under these components; organizing, student selection, learning and teaching, process co-operation with outside agencies, as well as following up and evaluation as perceived by the administrators and the practitioners.

The research population included 205 administrators from 12 dual vocational education colleges offering industrial courses, 12 directors, 12 academic director-assistants, 12 dual vocational education heads, 31 dual vocational education department heads, and 138 dual vocational education teachers including student advisors, and supervisors.

The results revealed that;

An opinions of the administrators and the practitioners on problems of dual vocational training at the vocational education certificate in industrial program in Technical colleges in the southern region, for overall components; student selection, as well as following up and evaluation, learning and teaching, process co-operation with outside agencies, organizing, were at a moderate level. When individual component was analyzed, it was found that the dual vocational training under the following components faced lots of problems :

1. Student enrollment, the dual vocational training faced problems on : selection outside agencies with readiness to participate in a dual vocational education project, understanding of parents in a community regarding dual vocational education courses, and readiness of trainers from outside agencies to fit in student enrollment objectives.

2. Following up and evaluation, the dual vocational training faced problems on convenience giving in terms of college bus for transportation to supervise students from college to outside agencies, student supervision in up province agencies and funding for student supervision.

3. Learning and teaching, the dual vocational training faced problems on : student learning intention, student learning performance, student maturity while performing learning activities in outside agencies trainer delegation to suit student training.

4. Cooperation with outside agencies, the dual vocational training faced problems on cooperation in terms of trainer provision to be trained in a college, student behavior report from outside agencies, and trainer provision from outside agencies to participate in a conference on principles of dual vocational training.

5. Organizing, the dual vocational training faced problems on : adequacies of outside agencies in a community and nearby provinces to participate in a dual vocational training project, conference between a college and outside agencies to provide personnel for the project responsibilities, need surveying on outside agency participation in dual vocational training.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา สืบสินธุ์ สกลไชย และดร.คณพล อักษรนิตย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และช่วยตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ดร.ณรงค์ พิมสาร ดร.มาลัย จีรวัดนเกษตร์.และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพล เทพหัสดิน ณ อยุธยา คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณิ ไชยอำพร อาจารย์ประจำ คณะพัฒนาลังคมศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ดร. รักเกียรติ แก้วจางง ผู้อำนวยการศูนย์นิเทศอาชีวศึกษาภาคใต้ ดร.สมมาต บรรจงรัตน์ อาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทวี ทองคำ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และนายประธาน กิจจะวัฒนะ ผู้อำนวยการสำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพสูงสุด

ขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ตลอดจนข้อคิดต่างๆ อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า และเป็นแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์จนประสบความสำเร็จ

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิค ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และครูอาจารย์ทุกท่านของวิทยาลัยเทคนิคประเภทช่างอุตสาหกรรมกลุ่มภาคใต้ ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ที่คอยให้กำลังใจ ให้การสนับสนุน ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ

วิจิตร ขวัญเอียด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	VIII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.5 ขอบเขตพื้นที่หรือสภาพภูมิศาสตร์.....	6
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 ความเป็นมาของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.....	9
2.2 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในต่างประเทศ.....	10
2.3 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในประเทศไทย.....	20
2.4 การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ.2538	24
2.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	41
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	60
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	64

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	99
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	99
5.2 ขอบเขตของการวิจัย.....	99
5.3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	99
5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	100
5.5 สรุปผลการวิจัย.....	101
5.6 อภิปรายผลการวิจัย.....	105
5.7 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้.....	127
5.8 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	128
บรรณานุกรม.....	129
ภาคผนวก.....	136
ภาคผนวก ก หนังสือราชการ.....	137
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	169
ประวัติผู้เขียน.....	179

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้.....	61
4.1 แสดงจำนวนและคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์.....	65
4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหา การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ในภาพรวม.....	66
4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหา การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ในด้านการจัดองค์กร.....	67
4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหา การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ในด้านการรับนักเรียน.....	68
4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหาการ จัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงาน ในด้านการจัดการเรียนการสอน.....	70
4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหา การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ในด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ.....	72
4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหา การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ในด้านการติดตามและประเมินผล.....	74
4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหา การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารในภาพรวม.....	76

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในด้านการจัดองค์กร.....	77
4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในด้านการรับนักเรียน.....	79
4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารในด้านการจัดการเรียนการสอน.....	81
4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ	83
4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในด้านการติดตามและประเมินผล.....	85
4.14 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน ในภาพรวม.....	87
4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน ในด้านการจัดองค์กร.....	88
4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน ในด้านการรับนักเรียน.....	90
4.17 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน ในด้านการจัดการเรียนการสอน.....	92

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.18 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับ ที่เกี่ยวกับปัญหา การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็น ของผู้ปฏิบัติงาน ในด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ.....	94
4.19 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหา การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็น ของผู้ปฏิบัติงาน ในด้านการติดตามและประเมินผล.....	96

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ไปสู่การผลิตในภาคอุตสาหกรรม บริการ และเกษตรกรรมที่ทันสมัย โรงงานอุตสาหกรรมในยุคใหม่เริ่มมีการใช้เทคโนโลยีในการผลิตที่สลับซับซ้อนจำเป็นต้องใช้กำลังคนหรือแรงงานที่ได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดีและมีศักยภาพสูง ซึ่งพบว่าไม่เฉพาะแต่แรงงานฝีมือทางด้านอุตสาหกรรมที่ขาดแคลนเท่านั้น แรงงานฝีมือทางด้านเกษตรกรรม ด้านธุรกิจ และช่างฝีมือท้องถิ่นก็ขาดแคลนเช่นเดียวกัน จากสถิติเด็ก หรือเยาวชนที่ออกจากโรงเรียนหลังจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ มัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวนไม่น้อยที่เป็นช่างฝีมือ ในปีหนึ่งๆ เยาวชนที่ออกจากโรงเรียนเป็นจำนวนมากเข้าสู่ตลาดแรงงาน ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะได้งานทำประเภทที่ไม่ต้องใช้ทักษะ ความชำนาญอะไรมาก และได้ค่าแรงต่ำ ดังนั้นการจัดการศึกษาด้านอาชีพมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากการศึกษาด้านอาชีพเป็นการส่งเสริมและฝึกฝนให้คนออกไปประกอบอาชีพตามความถนัดและความสามารถที่แต่ละคนมีอยู่โดยกลุ่มอาชีพต่างๆ หลากหลายสาขา หากมองถึงลักษณะหรือธรรมชาติของการเรียนสายอาชีพแล้ว จะเห็นว่าเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความชำนาญในด้านทักษะต่างๆ ซึ่งระดับความสามารถหรือทักษะดังกล่าวจะพิจารณาได้จากความสำเร็จขั้นสุดท้าย คือ ผลงาน ส่วนประเทศไทยจะใช้วิธีการฝึกงานอาชีพอย่างไรนั้นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมต่างๆ ของแต่ละประเทศ (พิพัฒน์ บุญญาสัย. 2533 : 3)

การพัฒนาประเทศไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ถึงฉบับที่ 7 มุ่งการพัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรมให้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่ทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมอย่างมาก ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ กำลังคนทางด้านช่างฝีมือ ช่างเทคนิค วิศวกร บางสาขาที่ผลิตไม่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 จึงได้มุ่งพัฒนาคนเป็นเป้าหมายของการพัฒนา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการรับภาระในการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียนทั้งสายสามัญและสายอาชีพ โดยเฉพาะการศึกษาสายอาชีพ เพื่อผลิตกำลังคนในระดับกลางสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการ เป็นการจัดการศึกษาที่ต้องลงทุนสูง เพื่อให้ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน (สิปนันท เกตุทัต. 2541 : 3) โดยเน้นให้มีการร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการในการผลิตกำลังคนประเภทช่างฝีมือให้หลากหลายสาขาอาชีพให้ทัน

กับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ดังนั้นการเร่งจัดการศึกษาและฝึกอบรมทางด้านวิชาชีพทั้งในและนอกระบบเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานฝีมือ ที่จะสนับสนุนความต้องการกำลังคนจากภาคอุตสาหกรรม จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้ได้กำลังคนที่เหมาะสม ทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณที่สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศ

กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่รับผิดชอบการจัดการด้านอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งผลิตกำลังคนระดับกลางในระดับช่างฝีมือและช่างเทคนิค มีหน้าที่หลักจัดการศึกษาวิชาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ได้ดำเนินการจัดการศึกษาวิชาชีพ 5 ประเภท คือ อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม คหกรรม ศิลปหัตถกรรม และเกษตรกรรม วิชาชีพดังกล่าวนี้ได้จัดการเรียนการสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) นอกจากนี้ยังได้จัดการศึกษาในลักษณะของการให้บริการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นแก่ประชาชนทั่วไป ดังนั้นกล่าวได้ว่า กรมอาชีวศึกษาก็ได้มีบทบาทในการบริการการศึกษาวิชาชีพทั้งในระบบ โรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน (กรมอาชีวศึกษา. 2538 : 9 – 12)

กรมอาชีวศึกษาได้เร่งรัดกำหนดยุทธศาสตร์ในการผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับแผนนโยบายของรัฐบาลโดยการจัดการเรียนการสอนและฝึกอบรมเพื่อผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้มีปริมาณเพียงพอ มีขีดความสามารถที่ได้มาตรฐาน มีคุณธรรม วินัย เจตคติ บุคลิกภาพที่พึงประสงค์กับความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในสถานประกอบการอุตสาหกรรม ธุรกิจขนาดย่อมและการประกอบอาชีพอิสระ การจัดการเรียนการสอนจะต้องปรับเปลี่ยนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี โดยกรมอาชีวศึกษาได้จัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2538 ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกระบบและวิธีการเรียนได้อย่างเหมาะสม ตามศักยภาพ ความสนใจและโอกาสของผู้เรียน ส่งเสริมการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรร่วมกันระหว่างสถาบัน หน่วยงาน และองค์กรต่างๆ ทั้งในระดับชาติ ท้องถิ่น และชุมชนทั้งนี้เพื่อผลิตกำลังคนระดับช่างฝีมือที่มีความรู้ ความชำนาญในทักษะวิชาชีพ มีคุณธรรม วินัย เจตคติ บุคลิกภาพ และเป็นผู้มีปัญญาที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ตรงความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมร่างหลักสูตรด้วย หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2538 ได้แบ่งการจัดการศึกษาเป็นระบบปกติกับระบบทวิภาคี (กรมอาชีวศึกษา. 2538 : 1 – 3)

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เกิดจากนโยบายกรมอาชีวศึกษาที่เร่งขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อรองรับความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการเรียนด้านอาชีวศึกษา โดยให้สถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษาเปิดรับนักเรียนระดับ ปวช. เพิ่มเติมด้วยระบบทวิภาคี เพื่อช่วยให้ผู้มีฐานะไม่ดีได้มีโอกาสเรียนวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น เพราะการเรียนด้วยระบบทวิภาคีจะได้รับ

ความร่วมมือจากสถานประกอบการและแหล่งงานต่างๆ นักเรียนจะได้เข้าฝึกปฏิบัติงานจริงในโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น ได้รับความรู้ภาคปฏิบัติและทฤษฎีเบื้องต้นจากครูฝึกในสถานประกอบการ นักเรียนที่จบออกมาจากการเรียนระบบทวิภาคีจะเป็นช่างที่มีคุณภาพดีเยี่ยม มีความสามารถ ทั้งด้านทักษะความรู้ และความเลื่อมใสศรัทธาในวิชาชีพที่ได้รับ สถานประกอบการได้บุคลากรที่ตรงกับความต้องการ เนื่องจากนักเรียนได้รับการฝึกงานตามลักษณะงานของสถานประกอบการมาโดยตลอด และสามารถทำงานได้เมื่อสำเร็จการศึกษา (กรมอาชีวศึกษา. 2538 : 1)

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีหรือระบบโรงเรียน-โรงงาน (Dual System) เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี เพื่ออบรมเป็นช่างฝีมือ ผู้มีความชำนาญงานโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน เป็นการสร้างระบบการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบใหม่ มีจุดเริ่มต้นมาจากคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อปี พ.ศ. 2527 ให้กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมอาชีวศึกษามาดำเนินการทดลองฝึกช่างชำนาญงานประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ตามโครงการความร่วมมือระหว่างกรมอาชีวศึกษากับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและสถานประกอบการ เพื่อทดลองจัดการอาชีวศึกษาระบบโรงเรียน-โรงงาน ที่วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงจันทบุรี จังหวัดสระบุรี ในสาขาวิชาช่างซ่อมบำรุงโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ตั้งแต่ พ.ศ. 2529 เป็นต้นมา และวิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงจันทบุรีได้ดำเนินการรับช่างฝึกหัดรุ่นแรก ในปีการศึกษา 2531 นักเรียนที่จบจะได้รับประกาศนียบัตรผู้ชำนาญงาน ต่อมารัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันได้ให้การสนับสนุน โดยการช่วยเหลือในระยะที่ 2 ปี พ.ศ. 2534 – 2538 ดังนั้นการจัดการศึกษาในระบบดังกล่าว จึงขยายมาสู่ประเภทเกษตรกรรม พาณิชยกรรม คหกรรม และอื่นๆ กรมอาชีวศึกษาเห็นสมควรให้เปลี่ยนชื่อจากการจัดการอาชีวศึกษาระบบโรงเรียน-โรงงาน เป็นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 (สำนักงานเลขาธิการ. 2534 ข : 3) โดยมีสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคดำเนินการ 14 แห่ง เปิดสอนและฝึกอบรม 14 สาขาวิชา มีจำนวนนักศึกษา 880 คน มีโรงงานและสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการ 188 แห่ง (สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. 2536 : 10) จนถึงปัจจุบันการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน สถานประกอบการและสถานศึกษา โดยขยายการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไปทั่วทุกจังหวัดตามสภาพความพร้อมของสถานศึกษา นักเรียนที่จบการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

วิทยาลัยเทคนิค เป็นสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในปีการศึกษา 2538 จำนวนสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ 73 แห่ง โดยมีโรงงานและสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการ 1569 แห่ง จำนวนนักศึกษา 7505 คน (สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. 2540 : 1)

เนื่องจากวิทยาเทคนิคส่วนใหญ่จะอยู่ในจังหวัดที่มีสถานประกอบการจำนวนมากจึงสามารถจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีได้ ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกงานในสถานประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้ว จะได้งานทำต่อเนื่องไปได้เลย ซึ่งเป็นผลดีแก่นักเรียนเอง และสถานประกอบการสามารถลดค่าใช้จ่ายในการที่จะต้องฝึกคนงานใหม่เข้าทำงาน

การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของกรมอาชีวศึกษา มีจุดประสงค์เพื่อยกระดับการศึกษาของเยาวชนที่มีฐานะไม่สู้ดีและพลาดโอกาสทางการศึกษาให้ได้ศึกษาและฝึกอาชีพสูงขึ้น สามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปประกอบอาชีพตรงตามที่ตลาดแรงงานต้องการ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม วินัย ประสพการณ์ ตามความต้องการของสถานประกอบการ โดยการจัดแผนการเรียนการสอนให้โอกาสนักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเบื้องต้นในสถานศึกษา ส่วนภาคปฏิบัติขั้นสูงและการปฏิบัติงานผลิตจริงๆ ก็ให้ไปฝึกที่โรงงานอุตสาหกรรม (รวิวรรณ ชินะตระกูล. 2535 : 193)

แม้ว่าการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้ ได้ดำเนินงานมาเป็นเวลาหลายปีมีนักเรียนสนใจเข้ามาเรียนในระบบนี้เป็นจำนวนมาก และสถานศึกษาเห็นความสำคัญของการเรียนระบบนี้ แต่ปรากฏว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคอยู่อีกมาก เช่น ปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เรียนขาดความสนใจ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การนิเทศ การสนับสนุนงบประมาณ ความร่วมมือของสถานประกอบการ และอื่นๆ ซึ่งยังไม่มีการศึกษาหาข้อมูลดังกล่าวที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน อีกทั้งผู้วิจัยเองก็ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการนี้โดยตรง คือ ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าแผนกวิชาชีพที่รับผิดชอบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคยะลา ซึ่งได้พบปัญหาต่างๆ เหล่านี้มาตลอด ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดองค์กร ด้านการรับนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ ด้านการติดตามและประเมินผล จากความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ว่ามีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีด้านใดมากที่สุดและควรหาแนวทางหรือแก้ไขปัญหานั้นๆ อย่างไร เพื่อประโยชน์ในการพัฒนางานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดองค์กร ด้าน

การรับนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ และด้านการติดตามและประเมินผล

1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดซึ่งเป็นระเบียบบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2529 เพิ่มเติม พ.ศ. 2537 โดยมีขอบเขตของหน้าที่ที่ศึกษาเป็นการศึกษาปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาจากความคิดเห็นของผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิค ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ได้แก่ หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หัวหน้าแผนกวิชาชีพที่เปิดสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ครู-อาจารย์ ผู้สอนวิชาชีพอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เจ้าหน้าที่งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อาจารย์ที่ปรึกษางานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อาจารย์นิเทศก์งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำแนกตามแนวทางคู่มือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 (สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. 2541 : 9-12) ดังนี้

1. ด้านการจัดองค์กร
2. ด้านการรับนักเรียน
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน
4. ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ
5. ด้านการติดตามและประเมินผล

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดองค์กร ด้านการรับนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ ด้านการติดตามและประเมินผล ปีการศึกษา 2544

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้ จำนวน 12 วิทยาลัย ปีการศึกษา 2544 จำแนกเป็น ผู้บริหาร 24 คน ผู้ปฏิบัติงาน 416 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 440 คน

1.4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้ จำนวน 12 วิทยาลัย ปีการศึกษา 2544 ได้มาโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงและกำหนดตามตารางของ Krejcie and Morgan จำแนกเป็นผู้บริหาร 24 คน ผู้ปฏิบัติงาน 181 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 205 คน

1.4.2 ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาปัญหาการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ซึ่งมีตัวแปรที่จะศึกษาดังนี้

1.4.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ครู อาจารย์ ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- (1) ผู้บริหาร
- (2) ผู้ปฏิบัติงาน

1.4.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ใน 5 ด้าน ดังนี้

- (1) ด้านการจัดองค์กร
- (2) ด้านการรับนักเรียน
- (3) ด้านการจัดการเรียนการสอน
- (4) ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ
- (5) ด้านการติดตามและประเมินผล

1.5 ขอบเขตพื้นที่หรือสภาพภูมิศาสตร์

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหาการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ จำนวน 12 วิทยาลัย ปีการศึกษา 2544

1.6 คำนียามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ จึงได้นิยามศัพท์ ดังนี้

1. ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง ข้อขัดข้องหรืออุปสรรคในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ใน 5 ด้าน
2. การจัดองค์กร หมายถึง ข้อขัดข้องหรืออุปสรรคอันเนื่องมาจากการคัดเลือกและจัดบุคคลตามโครงสร้างการบริหารการจัดการในการปฏิบัติงาน โดยการกำหนดขอบข่ายภาระหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ การจัดให้มีสำนักงาน อุปกรณ์ และเครื่องมือ การจัดหาสถานประกอบการในการเข้าร่วมโครงการ การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน การจัดงบประมาณในการดำเนินการ การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา และสถานประกอบการให้บรรลุวัตถุประสงค์การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
3. การรับนักเรียน หมายถึง การวางแผนและการดำเนินการรับสมัครนักเรียนร่วมกับสถานประกอบการ การคัดเลือกสถานประกอบการ ครูฝึกที่ความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการ การประสานงานกับสถานประกอบการเพื่อกำหนดเป้าหมายการรับนักเรียน การประชาสัมพันธ์การรับนักเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง การสมัครเข้าเรียน การสอบข้อเขียน การสอบสัมภาษณ์ การขึ้นทะเบียนนักเรียน การทำสัญญาการฝึกอาชีพเป็นนักเรียนเพื่อเข้าศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมระบบทวิภาคี ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ตามหลักเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด
4. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดแผนการเรียนและการฝึกอาชีพ การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน เครื่องมือ อุปกรณ์ การนิเทศ การควบคุม การจัดนักเรียนเข้าฝึกงานในสถานประกอบการ วุฒิภาวะและความตั้งใจในการฝึกอาชีพ ความพร้อมของนักเรียนฝึกงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การสนับสนุนของฝ่ายบริหาร
5. ความร่วมมือกับสถานประกอบการ หมายถึง การให้ความร่วมมือวางแผนการดำเนินงานของสถานประกอบการในการ การรับนักเรียน การจัดการเรียนการสอน การควบคุมการฝึกอาชีพ การประสานงาน การทำสัญญาการฝึกอาชีพ การส่งครูฝึกเข้ารับการอบรมในสถานศึกษา การรายงานผล การประชุมร่วมกัน การติดต่อสื่อสาร อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามที่หลักสูตรกำหนด
6. การติดตามและประเมินผล หมายถึง การจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผล การติดตามกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ การวัดผลประเมินผล งบประมาณค่าใช้จ่าย การอำนวยความสะดวก

ความสะดวกทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ การรายงานผลการวัดและการประเมินผลการทดสอบมาตรฐานฝีมือ รวมทั้งการติดตามนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

7. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม หมายถึง ประเภทวิชาที่เปิดสอนระบบทวิภาคี จำนวน 7 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาช่างยนต์ สาขาวิชาช่างกลโรงงาน สาขาวิชาช่างเชื่อม สาขาวิชาช่างไฟฟ้า สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ สาขาวิชาช่างก่อสร้าง สาขาวิชาช่างเคหะภัณฑ์ ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้ กระทรวงศึกษาธิการ

8. วิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ หมายถึง สถานศึกษากลุ่มภาคใต้เฉพาะที่มีการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา จำนวน 12 สถานศึกษา คือ วิทยาลัยเทคนิคชุมพร วิทยาลัยเทคนิคตรัง วิทยาลัยเทคนิค นครศรีธรรมราช วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี วิทยาลัยเทคนิคพังงา วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต วิทยาลัยเทคนิคยะลา วิทยาลัยเทคนิคระนอง วิทยาลัยเทคนิคสตูล วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่

9. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการที่ได้รับการแต่งตั้งจากกรมอาชีวศึกษาให้ทำหน้าที่ในการบริหารสถานศึกษา

10. ผู้ปฏิบัติงาน หมายถึง หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หัวหน้าแผนกวิชาชีพที่เปิดสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ครู-อาจารย์ผู้สอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ผู้ซึ่งทำหน้าที่เจ้าหน้าที่งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์นิเทศก์ ที่เกี่ยวข้องและทำหน้าที่ดำเนินการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

11. หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ที่ให้สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

บทที่ 2

วรรณกรรม และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

2.1 ความเป็นมาของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2.2 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในต่างประเทศ

2.2.1 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในประเทศเยอรมัน

2.2.2 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในประเทศออสเตรเลีย

2.2.3 การจัดฝึกอาชีพในสหราชอาณาจักร

2.3 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในประเทศไทย

2.3.1 ความเป็นมาของการจัดอาชีวศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

2.3.2 ความเป็นมาของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของกรมอาชีวศึกษา

2.4 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช) พ.ศ. 2538

2.4.1 ประเภทวิชาที่เปิดสอนในการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2.4.2 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา

2.4.3 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ

2.4.4 วัตถุประสงค์ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2.4.5 การเปลี่ยนสภาพจากนักเรียนเป็นพนักงานของสถานประกอบการ

2.4.6 แนวปฏิบัติในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2.4.7 หน้าที่ของนักเรียนและผู้ปกครอง

2.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความเป็นมาของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานจริง โดยอาศัยความร่วมมือจากสถานประกอบการในการฝึกทักษะ อาชีพให้กับนักเรียน ดังที่ มยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์ (2541 : 14) ได้กล่าวถึงการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ไว้ว่า การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Training) หรือ DVT เป็นการจัดการศึกษา

โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ (Co-operative Education & Training) ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวจัดได้หลายรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการระบบทวิภาคี หรือที่เรียกว่า “การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี” หรือเดิมเรียกว่า “ระบบโรงเรียน – โรงงาน”

การจัดอาชีวศึกษาในระบบเดิม หรือการจัดทำหลักสูตรแบบเดิมนั้นเป็นไปตามแนวคิดของนักอาชีวศึกษาโดยวางหลักสูตร กำหนดเนื้อหาวิชาในการผลิตคนแต่ฝ่ายเดียว ซึ่งเมื่อสังคมเปลี่ยนไปการผลิตกำลังคนมีเป้าหมายให้ไปทำงานในสถานประกอบการจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้หลักสูตรสอดคล้องกับสภาพตลาดแรงงาน โดยให้สถานประกอบการมาร่วมทำหลักสูตร ร่วมกำหนดความต้องการคนที่จะไปทำงานว่าจะต้องสอนต้องฝึกอะไรบ้าง ประกอบกับการจัดการศึกษาในระบบปกติ ถูกจำกัดด้วยองค์ประกอบของการจัดการ เช่นคน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) ระเบียบวิธีการจัดการ (Management) การจัดหาครุภัณฑ์ เครื่องจักร อาคารสถานที่ โสต สื่อและอุปกรณ์การสอน ไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่สามารถฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะความชำนาญ ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ ซึ่งจะเป็นผู้ที่จ้างบุคคลเหล่านี้เข้าทำงาน ผู้เรียนจะได้เพียงทักษะพื้นฐานทั่วไปที่จะใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมตามสาขา แต่ไม่มีความชำนาญการที่จะทำงานได้ทันที สถานประกอบการต้องเสียเวลาฝึกใหม่ (มยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์. 2541 : 14 - 15)

กรมอาชีวศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อรองรับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ความต้องการของสถานประกอบการพร้อมทั้งรองรับและแก้ไขข้อจำกัดในการจัดการศึกษาระบบปกติ จึงได้จัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีขึ้น โดยทั่วไปในปีการศึกษา 2538 เป็นต้นมา (กรมอาชีวศึกษา. 2538 : E-1)

2.2. การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในต่างประเทศ

2.2.1 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในประเทศเยอรมัน

2.2.1.1 ระบบการศึกษาของการจัดการศึกษาในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

ชนะ กสิภาร (อ้างใน อัครรัตน์ พูลกระจ่าง. 2542 : 14-23) ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐไว้ว่า ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเป็นสมาพันธ์ประชาธิปไตย แบ่งการปกครองออกเป็นรัฐต่าง ๆ 16 รัฐ ซึ่งแต่ละรัฐต่างรับผิดชอบจัดการศึกษาของตน ภายใต้กฎเกณฑ์กว้าง ๆ ของรัฐบาลกลาง เมื่อเด็กมีอายุ 6 ขวบ จะต้องเข้าเรียนในโรงเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษาจำนวน 4 ปี และเข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนประเภทใดประเภทหนึ่งอีก 5 ปี รวม 9 ปี (บางรัฐ 10 ปี) หลังจากนั้นผู้ที่ได้เรียนต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายแบบเต็มเวลา จะต้องเข้ารับการฝึกอาชีพอย่างเป็นระบบอาชีพใดอาชีพหนึ่ง

จนจบหลักสูตรหรือจนกว่าจะอายุครบ 18 ปี จึงจะถือว่าพ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ นั่นคือ เด็ก เยาวชนทุกคนต้องเรียนหนังสืออยู่ในโรงเรียนจนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเข้าฝึกอาชีพอย่างเป็นระบบในโรงเรียนหรือสถานฝึกอาชีพประเภทใดประเภทหนึ่งที่รัฐรับรอง ผู้ที่จบจากชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นประมาณร้อยละ 70 จะเข้ารับการฝึกอาชีพระบบทวิภาคี

(1) การฝึกอาชีพระบบทวิภาคี

ชนะ กสิการ (อ้างใน อัครรัตน์ พูลกระจ่าง. 2542 : 15-17) ได้กล่าวว่า การฝึกอาชีพระบบทวิภาคี สถานศึกษาจะดำเนินการสอนภาคทฤษฎีและฝึกปฏิบัติที่เป็นพื้นฐานในระยะเริ่มแรกให้กับนักเรียน เพื่อจะได้นำความรู้และทักษะเบื้องต้นเหล่านี้ไปใช้ในการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ซึ่งจะแตกต่างไปจากการเรียนการสอนอาชีวศึกษาของสถานศึกษาในระบบปกติทั่วไป ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่เข้ารับการฝึกอาชีพเป็นบุคลากรของสถานประกอบการ เช่น จากบริษัทห้างร้าน แต่จะไม่ใช่ว่าผู้ที่อยู่ในสถานภาพนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาโดยตรง สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้นก็จะมีทั้งสถานประกอบการขนาดเล็กมีบุคลากรตั้งแต่ 1 – 4 คน ไปจนถึงขนาดใหญ่ที่มีบุคลากรกว่า 1,000 คนขึ้นไป โดยสถานประกอบการจะรับผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพเหล่านี้เข้าเป็นบุคลากรของสถานประกอบการในฐานะผู้รับการฝึกอาชีพ (ในกรณีที่เป็นการฝึกอาชีพด้านช่างอุตสาหกรรม มักเรียกบุคลากรหรือเยาวชนเหล่านี้ว่า “ช่างฝึกหัด”) และจะส่งเข้ามาเรียนทฤษฎีในโรงเรียนอาชีวศึกษา สัปดาห์ละ 1 ถึง 2 วัน หรือเป็นช่วงๆ ส่วนเวลาที่เหลือนอกจากนั้นจะฝึกปฏิบัติหรือฝึกอาชีพในสถานประกอบการที่ตนสังกัดอยู่ เวลาที่ใช้ในการฝึกตามหลักสูตรจะอยู่ระหว่าง 3 – 3.5 ปี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะสาขาอาชีพที่ฝึก

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการฝึกอาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้น จะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างของสถานประกอบการในการฝึกอาชีพให้กับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เป็นผู้มีความรู้และทักษะด้านปฏิบัติ ทั้งทักษะพื้นฐานและทักษะเฉพาะสาขาอาชีพ ส่วนสถานประกอบการขนาดเล็กบางแห่งที่ไม่สามารถจัดฝึกทักษะพื้นฐานให้บุคลากรของตนเองได้ให้ฝึกในโรงเรียนอาชีวศึกษาหรือศูนย์ฝึกร่วม โดยมีครูฝึกของสถานประกอบการเป็นผู้ให้การฝึก ครูฝึกในสถานประกอบการจะต้อง เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิ Maister ในสาขาอาชีพนั้น ๆ หรือเป็นผู้ที่ได้รับการประกาศนียบัตรในสาขาวิชาชีพและได้รับการตรวจสอบความสามารถทางด้านวิชาชีพและทางด้านการสอนมาแล้ว หรือเป็นผู้ที่จดทะเบียนประกอบอาชีพในสาขานั้น หรือได้รับใบอนุญาตประกอบอาชีพอิสระ อีกองค์กรหนึ่งที่ร่วมกันจัดฝึกอาชีพระบบทวิภาคีก็คือ โรงเรียน ซึ่งจะเป็นผู้ให้ความรู้ทางทฤษฎีที่สอดคล้องกับการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ ร่วมทำหน้าที่ดูแลการเรียนการฝึกให้เป็นไปตามหลักสูตรและสัญญาการฝึก รวมทั้งการจัดการสอบ และมอบประกาศนียบัตรเมื่อสิ้นสุดการฝึกโดย

คณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากองค์กร นายจ้างตัวแทนจากองค์กรลูกจ้างและตัวแทนรัฐบาล ซึ่งในที่นี้ก็คือครูจากโรงเรียนอาชีวศึกษา โดยมีสัดส่วนขององค์กรนายจ้าง และองค์กรลูกจ้างมากกว่าตัวแทนจากรัฐบาลเสมอ เช่น ในกรณีที่มีกรรมการการสอน 5 คน สัดส่วนจะเป็น 2 : 2 : 1 ด้วยเหตุผลนี้ผู้ที่จบการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีและผ่านการสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรดังกล่าวได้ จึงเป็นที่แน่ใจว่าจะมีความรู้ความสามารถพร้อมที่จะทำงานได้จริงในอาชีพที่ฝึกมา เพราะเป็นผู้ที่สอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

(2) การฝึกปฏิบัติ

ขณะ กสิภาร (อ้างใน อัครรัตน์ พูลกระจ่าง. 2542 : 17) ได้กล่าวถึง การฝึกปฏิบัติงานของนักเรียนในสถานประกอบการไว้ว่า ในสถานประกอบการขนาดใหญ่โดยปกติมักจะมีสถานที่ฝึกปฏิบัติในขั้นพื้นฐานสำหรับผู้รับการฝึกอาชีพเป็นของตนเอง แต่สำหรับสถานประกอบการขนาดเล็กที่ไม่สามารถจัดการฝึกได้เองมักส่งผู้รับการฝึกอาชีพในชั้นปีแรก ๆ ไปฝึกปฏิบัติในขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาหรือศูนย์ฝึกร่วม (Inter company Training Center) ซึ่งมีเครื่องมือ อุปกรณ์ และในการฝึกปฏิบัติเฉพาะสาขาในชั้นปีที่ 2 - 3 นั้น ส่วนใหญ่แล้วจะฝึกในสถานประกอบการที่ตนสังกัดอยู่ ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนได้ฝึกตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ และสอดคล้องกับหลักสูตรอย่างแท้จริง ซึ่งจะช่วยให้สามารถปฏิบัติงานอาชีพได้ดีในที่สุด แต่บางครั้งอาจมาฝึกปฏิบัติเฉพาะสาขาที่ศูนย์ฝึกร่วม ถ้าสถานประกอบการนั้นไม่มีเครื่องมืออุปกรณ์บางชนิดให้ฝึกตามหลักสูตร

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับสถานประกอบการที่จัดฝึกอาชีพระบบทวิภาคี พบว่า ในปี พ.ศ. 2530 มีสถานประกอบการจำนวนประมาณ 513000 แห่ง ที่ได้จัดการฝึกอาชีพในระบบนี้จากจำนวนสถานประกอบการทั้งหมดประมาณ 2600000 แห่งทั่วประเทศ ในจำนวนนี้สถานประกอบการที่มีบุคลากรระหว่าง 5 - 9 คน จะมีถึงร้อยละ 40 และสถานประกอบการที่มีบุคลากรระหว่าง 10 - 199 คน จะมีถึงร้อยละ 50

ข้อดีของการฝึกในสถานประกอบการ

การฝึกของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี นอกจากจะฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาแล้ว การฝึกงานในสถานประกอบการนับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ในด้านงานอาชีพที่ต้องใช้ทักษะวิธีการต่างๆ ดังที่ขณะ กสิภาร (อ้างใน อัครรัตน์ พูลกระจ่าง. 2542 : 18) ได้กล่าวถึง ข้อดีของการฝึกในสถานประกอบการไว้ดังนี้

1. ได้เรียนรู้วิธีการทำงานที่ประหยัด
2. ได้ใช้ความคิดเกี่ยวกับงานที่ตนเองกำลังฝึก เพื่อที่จะสามารถทำงานได้เป็น

อิสระในโอกาสต่อไป

3. ได้รับรู้ถึงความรับผิดชอบของบุคคลแต่ละคน แต่ละฝ่ายในสถานประกอบการที่ได้ช่วยกันดำเนินงาน

4. ได้ทำงานเป็นทีม

5. ได้ปรับตัวกับเพื่อนที่ฝึกอาชีพพร้อมกันและเข้ากับผู้ร่วมงานที่อาวุโสกว่าที่ต้องปฏิบัติงานด้วย

6. ได้ติดต่อสัมพันธ์กับลูกค้าหรือผู้จำหน่ายสินค้า

7. ได้พัฒนาตำแหน่งหน้าที่ของตนเองในสถานประกอบการ

8. ได้ประเมินโอกาสในการจ้างงานตนเอง

นอกเหนือจากประโยชน์โดยตรงต่อผู้รับการฝึกดังที่ยกตัวอย่างมาแล้ว การฝึกในสถานประกอบการยังเป็นประโยชน์ต่อสถานประกอบการเองอีกด้วย รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

(3) การเรียนทฤษฎี

การเรียนภาคทฤษฎีนั้นจำเป็นจะต้องจัดให้สอดคล้องกับการเรียนการฝึกในภาคปฏิบัติของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้นำความรู้ในภาคทฤษฎีไปใช้ในการฝึกปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ดังที่ ชนะ กสิภรณ์ (อ้างใน อัครรัตน์ พูลกระจาง. 2542 : 18) ได้กล่าวถึง การเรียนทฤษฎีของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีว่า สถานประกอบการจะติดต่ออย่างใกล้ชิดกับโรงเรียนอาชีวศึกษาในสาขานั้น ๆ ที่อยู่ใกล้ เพื่อส่งผู้รับฝึกอาชีพไปเรียนทฤษฎีตามระยะเวลาที่จะตกลงกันซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตร อาจเป็นการเรียนสัปดาห์ละ 1 – 2 วัน ตลอดทั้งภาคการศึกษาหรือเรียนติดต่อกันเป็นช่วง ๆ ครั้งละหลายสัปดาห์ และไปฝึกภาคปฏิบัติเป็นช่วง ๆ ครั้งละหลาย ๆ สัปดาห์ ขึ้นอยู่กับข้อพิจารณาหลายประการที่จะตกลงร่วมกัน

วิชาที่เรียนทฤษฎีในโรงเรียนอาชีวศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ วิชาอาชีพ ประมาณร้อยละ 60 ซึ่งถ้าเป็นอาชีพช่างอุตสาหกรรมแล้วจะประกอบด้วยวิชาทฤษฎีช่างคณิตศาสตร์ ช่างเขียนแบบ ซึ่งจะสอนให้สัมพันธ์กับการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการให้มากที่สุด อีกกลุ่มหนึ่งเป็นวิชาเสริมความรู้ทั่วไป เช่น ภาษาเยอรมัน สังคมศึกษา เศรษฐศาสตร์ เป็นต้น

(4) การจำแนกอาชีพ

กลุ่มอาชีพที่ฝึกที่ฝึกนักเรียนอาชีวศึกษาจะแบ่งตามกลุ่มงานต่างๆ ดังที่ ชนะ กสิภรณ์ (อ้างใน อัครรัตน์ พูลกระจาง. 2542 : 18) ได้กล่าวถึงกลุ่มอาชีพที่จัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีว่า ในประเทศเยอรมันจะมีหลายกลุ่มอาชีพ แต่ละกลุ่มจะแบ่งเป็นหลาย ๆ สาขาอาชีพ เช่น กลุ่มอาชีพช่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เกษตรกรรม คหกรรม ฯลฯ กลุ่มอาชีพช่างอุตสาหกรรมก็

จะแบ่งย่อยเป็นสาขาช่างเชื่อม ช่างยนต์ ช่างกลโรงงาน ช่างไฟฟ้า ฯลฯ ในปี พ.ศ. 2514 มีอาชีพที่จัดฝึกด้วยระบบทวิภาคี 606 อาชีพ แต่ต่อมาได้มีการจัดปรับปรุงอาชีพ สาขาอาชีพให้เหมาะสมกับสถานการณ์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จนในปัจจุบันมีอาชีพที่จัดการฝึกด้วยระบบทวิภาคีประมาณ 375 อาชีพ จากอาชีพที่มีรวมทั้งสิ้น ประมาณ 25,000 อาชีพ

ในส่วนของกรงานจำแนกและจัดกลุ่มอาชีพ สาขาอาชีพและอาชีพต่าง ๆ นั้น การจำแนกครั้งล่าสุดก็คือในช่วงต้นปี พ.ศ. 2530 ซึ่งรัฐบาลเยอรมันได้ออกกฎหมายปรับปรุงเพิ่มเติมบางส่วนของกฎหมายการฝึกอาชีพ ปี พ.ศ. 2512 เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการฝึกอาชีพในสาขาอุตสาหกรรมโลหะ (Metal – working Industry Occupations) นั้น ได้มีการพัฒนาปรับปรุงหลายประการ เช่น ในสาขาอุตสาหกรรมโลหะซึ่งแต่เดิมได้มีการจำแนกอาชีพต่าง ๆ ไว้ 37 อาชีพ ก็ได้จัดกลุ่มและปรับใหม่เป็น 6 อาชีพเท่านั้น ในจำนวนนี้ 5 อาชีพ ยังได้แบ่งเป็นอาชีพเฉพาะสาขา (Specialization) ต่าง ๆ อีกด้วย และทุกอาชีพที่กล่าวแล้วนี้จะใช้เวลาในการฝึกอาชีพเท่ากันคือ 3.5 ปี รวมทั้งเปิดโอกาสให้เยาวชนสตรีได้เข้าฝึกอาชีพได้เช่นเดียวกับผู้รับการฝึกชาย

สำหรับสาขาอุตสาหกรรมไฟฟ้านั้นได้ปรับเป็นกลุ่มสาขาอาชีพหลัก 3 กลุ่ม และอีก 1 สาขาอาชีพ คือ Power Electronics, Industrial Electronics, Communications และสาขาอาชีพ Electrical Machine Fitter ในกลุ่มสาขาอาชีพหลัก 3 กลุ่มดังกล่าว ยังจำแนกเป็นอาชีพเฉพาะสาขา (Specializations) ซึ่งทุกอาชีพจะใช้เวลาในการฝึกเท่านั้นทั้งหมด คือ 3.5 ปี การฝึกอาชีพจะแบ่งเป็น 4 ชั้น (Stages) ในปีแรกเป็นการฝึกฝีมือพื้นฐาน ในปีที่สองช่วงครึ่งปีแรกเป็นการฝึกฝีมือของสาขาไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ แล้วจึงแยกเป็นการฝึกเฉพาะในแต่ละสาขาอาชีพในครึ่งปีหลัง ส่วนการฝึกในปีที่ 3 เป็นต้นไปจะเป็นการฝึกโดยเน้นอาชีพเฉพาะสาขาเท่านั้น

การฝึกอาชีพระบบทวิภาคีทั้งสาขาอุตสาหกรรมโลหะที่ได้มีการพัฒนา ปรับและจำแนกอาชีพใหม่นั้น ในช่วงครึ่งปีหลังของปีที่สองจะมีการสอบครั้งหนึ่งก่อน และเมื่อสิ้นสุดการฝึก 3.5 ปี จะมีการสอบขั้นสุดท้ายเพื่อรับประกาศนียบัตร ซึ่งจัดโดยคณะกรรมการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะมีทั้งการสอบข้อเขียนและการสอบปฏิบัติ

(5) กฎหมายการฝึกอาชีพ

ชนะ กสิการ (อ้างใน อัครรัตน์ พูลกระจำง. 2542 : 21) ได้กล่าวถึงกฎหมายการฝึกอาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานประกอบการของประเทศเยอรมันไว้ว่า นักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและสถานประกอบการจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายการฝึกอาชีพที่ระบุไว้ทั้งหมด เช่น ในส่วนที่เกี่ยวกับการรับเยาวชนเข้าฝึกอาชีพ จุดมุ่งหมายการฝึก ลักษณะการฝึก ระยะเวลาการฝึก ค่าตอบแทนระหว่างการฝึกในปี พ.ศ. 2533 ค่าตอบแทนที่จ่ายให้กับผู้รับการฝึกเฉลี่ยเดือนละประมาณ

750 มาร์ค ซึ่งคิดเป็นประมาณร้อยละ 40 ของค่าแรงงานของผู้ฝึกอาชีพในฐานะลูกจ้างของสถานประกอบการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชั้นปีของการฝึกอาชีพด้วย รวมตลอดถึงการสอบเพื่อรับประกาศนียบัตร อย่างไรก็ตามกฎหมายการฝึกอาชีพ (Vocational Training Act of 1969) ได้ประกาศใช้อย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2512 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการฝึกอาชีพในประเทศเยอรมันที่มีมาช้านานนับร้อยปีนั้น เป็นการดำเนินการก่อนที่จะมีกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ประกาศใช้อย่างเป็นทางการ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะสถานประกอบการเชื่อว่าวิธีการจัดการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีนี้เป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะได้บุคลากรที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตนเอง เพราะบุคลากรที่มีฝีมือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้สามารถดำเนินกิจการได้โดยมีความสามารถในการผลิตหรือบริการ และสามารถเผชิญต่อการแข่งขันในตลาดการค้าเป็นอย่างดี

ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายการฝึกอาชีพก็ตาม แต่การฝึกอาชีพระบบทวิภาคีก็ยังเป็นไปในลักษณะของความสมัครใจ กล่าวคือ สถานประกอบการจะจัดฝึกอาชีพในกิจการของตนเอง หรือไม่จัดก็ได้ แต่สถานประกอบการใดต้องการจัดการฝึกอาชีพก็จะต้องมีคุณสมบัติในด้านต่าง ๆ ตามที่รัฐกำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ เช่น ขนาดของกิจการ ลักษณะของกิจการ ความพร้อมของบุคลากร ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งความเป็นไปได้ที่ผู้รับการฝึกอาชีพจะได้เรียนรู้เป็นรายบุคคล เป็นต้น อย่างไรก็ตาม จำนวนบุคลากรหรือลูกจ้างในสถานประกอบการแต่เพียงอย่างเดียวไม่ใช่เป็นเกณฑ์ที่แสดงว่าจะได้รับอนุญาตให้การจัดฝึกอาชีพได้หรือไม่ เพราะปัจจุบันสถานประกอบการที่มีลูกจ้างระหว่าง 1 – 4 คน ก็สามารถที่จะจัดการอาชีพได้เช่นกัน เพียงแต่มีจำนวนไม่มากนัก อาจกล่าวได้ว่าจำนวนเยาวชนทั้งหมดที่เข้ารับการฝึกอาชีพในระบบนี้ในประเทศเยอรมันประมาณครึ่งหนึ่งจะเข้าฝึกอาชีพในสถานประกอบการขนาดเล็กที่มีจำนวนบุคลากร หรือลูกจ้างต่ำกว่า 50 คนที่เหลืออีกประมาณครึ่งหนึ่งจะเข้าฝึกงานในสถานประกอบการขนาดกลาง และขนาดใหญ่ที่มีจำนวนบุคลากรมากกว่านั้น

(6) ค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ

ชนะ กสิภรณ์ (อ้างใน อัครรัตน์ พูลกระจำง. 2542 : 18) ได้กล่าวว่า ค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพจะแยกเป็นสองส่วน ในส่วนของการฝึกในสถานประกอบการซึ่งมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายจำนวนมาก เมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายในการจัดเรียนทฤษฎีนั้นสถานประกอบการจะเป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนจำนวนค่าใช้จ่ายจริงในส่วนนี้จะมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับลักษณะของอาชีพและองค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าประกันของเยาวชนที่เข้ารับการฝึก ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่สถานประกอบการแต่ละแห่งได้ใช้จ่ายไปเพื่อการฝึกอาชีพนั้นสามารถนำมาหักลดหย่อนได้ในกระบวนการคิดภาษีประจำปี นอกจากนี้บางส่วนอาจได้กลับคืนมาในรูปของงานจริง หรือผลิตภัณฑ์ที่

ผู้รับการศึกษา โดยเฉพาะในชั้นปีที่ 2 – 3 ได้มีส่วนร่วมในการทำงานจริงดังกล่าว ค่าใช้จ่ายอีกส่วนหนึ่งมีสัดส่วนไม่มากนัก คือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเรียนทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติใน โรงเรียน อาชีวศึกษา ซึ่งรัฐบาลของแต่ละรัฐเป็นผู้รับผิดชอบเช่น เงินเดือนครู บุคลากร และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของหอการค้า ซึ่งส่วนในการให้คำแนะนำ ควบคุมดูแล การจัดการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีเป็นอย่างมากดังกล่าว จะได้มาจากสถานประกอบการที่เป็นสมาชิก ค่าธรรมเนียมกิจกรรมต่าง ๆ ที่หอการค้าจัดขึ้น เช่น การสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรและบางส่วนเป็นเงินสนับสนุนจากรัฐบาล

(7) การทำงานหลังจากจบหลักสูตรการฝึกอาชีพ

ชนะ กสิภรณ์ (อ้างใน อัครรัตน์ พูลกระจ่าง. 2542 : 22) ได้กล่าวถึง การทำงานภายหลังจากจบหลักสูตรการฝึกอาชีพ ของประเทศเยอรมันไว้ว่า เมื่อการฝึกอาชีพเสร็จสิ้นลง สัญญาที่ผู้เข้ารับการศึกษาไว้กับสถานประกอบการเมื่อก่อนที่จะเริ่มต้นการฝึกนั้นก็สิ้นสุดไปด้วย ผู้รับการฝึกนั้นอาจจะสมัครใจทำงานในสถานประกอบการนั้นต่อไปอีก หรืออาจไปทำงานในสถานประกอบการอื่นก็ได้ สถานประกอบการขนาดใหญ่มักจะฝึกอาชีพให้กับเยาวชนมากกว่าจำนวนที่ตนต้องการจริง ดังนั้นจึงมีโอกาที่จะหางานและเลือกผู้ที่จบการฝึกอาชีพที่ตนต้องการ ถ้าจะทำงานในสถานประกอบการเดิมต่อไป ต้องมีการทำสัญญาการจ้างงานฉบับใหม่เพราะถือว่าสัญญาการฝึกอาชีพได้สิ้นสุดไปแล้ว สำหรับสถานประกอบการขนาดเล็กนั้นเป็นที่แน่นอนว่าผู้จบหลักสูตรส่วนใหญ่จะทำงานต่อไปเลย เพราะในช่วงระยะเวลาการฝึกประมาณ 3 – 3.5 ปี นั้นเป็นโอกาสที่ทั้งสถานประกอบการและผู้รับการศึกษาจะได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทั้งในด้านของการทำงานและในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และต้องทำสัญญาการจ้างงานใหม่เช่นกัน

(8) การพัฒนาหลักสูตรและการกำหนดเกณฑ์การฝึกอาชีพ

ชนะ กสิภรณ์ (อ้างใน อัครรัตน์ พูลกระจ่าง. 2542 : 22) ได้กล่าวถึง การพัฒนาหลักสูตรและการกำหนดเกณฑ์การฝึกอาชีพของประเทศเยอรมันไว้ว่า ในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอาชีพและกำหนดเนื้อหาการฝึก ผู้ที่จบการฝึกอาชีพควรมีคุณสมบัติข้อหนึ่งคือ สามารถติดตามและปรับตัวเข้ากับเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในอาชีพของตนได้อย่างรวดเร็ว เนื้อหาของโปรแกรมการฝึกอาชีพหรืออาจเรียกว่า หลักสูตร จึงควรที่จะมีการยืดหยุ่นการกำหนดเกณฑ์การฝึกอาชีพที่มีความซับซ้อนและเป็นอาชีพที่กำหนดขึ้นใหม่จึงต้องคำนึงถึงคุณสมบัติที่ควรต้องมีของผู้จบหลักสูตรการฝึกอาชีพในแต่ละอาชีพด้วย ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ จะมีผลในด้านเศรษฐศาสตร์สังคม จิตวิทยาและเทคโนโลยี รวมตลอดถึงความร่วมมือกันในระดับภูมิภาคอีกด้วย กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรและกำหนดเกณฑ์ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ

2.2.2 การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศออสเตรเลีย

สำนักงานเลขาธิการ กรอ.พอ. (2534 : 1 – 5) ได้กล่าวถึงการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศออสเตรเลียไว้ดังนี้

การศึกษาภาคบังคับเริ่มตั้งแต่หลังระดับอนุบาล อายุตั้งแต่ 6 ปี ไปถึง 9 ปี นักเรียนทุกคนจะต้องเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นเวลา 4 ปี

หลังจากที่นักเรียนจบการศึกษาในระดับประถมศึกษาแล้ว อายุ 10 ปี นักเรียนบางคนจะเลือกเรียนทางสายเตรียมอุดมศึกษา ซึ่งสามารถเลือกเรียนได้หลายทาง อาทิ ภาษาศาสตร์สมัยใหม่ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์ ใช้เวลาเรียน 8 ปี และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ เยาวชนอายุ 10 ปี ส่วนใหญ่จะเลือกเรียนต่อในสายการศึกษภาคบังคับระดับมัธยมทั่วไป สายสามัญ ซึ่งปกติจะสำเร็จการศึกษาเมื่ออายุ 14 ปี นั่นคือจะสำเร็จการศึกษาก่อนการศึกษภาคบังคับ 1 ปี ในขั้นนี้จะมีโอกาสเลือกศึกษาต่อได้กว้างหลายด้าน หากเรียนต่ออีก 1 ปี ในโรงเรียนมัธยม จะได้รับประกาศนียบัตรมัธยมศึกษา ซึ่งสามารถเข้าเรียนต่อได้ในระดับอุดมศึกษา

ผู้สำเร็จการศึกษาที่ไม่ต้องการเรียนจนสำเร็จระดับมัธยมศึกษาภาคบังคับ สามารถเข้าเรียนต่ออีก 1 ปี ในสายโพลีเทคนิคศึกษา ซึ่งเป็นการเตรียมสำหรับการเลือกเข้าเรียนในสายอาชีพและอาชีวศึกษา ผู้สำเร็จจากโพลีเทคนิคศึกษาส่วนใหญ่จะเริ่มเข้าระบบช่างฝึกหัด (Apprenticeship) หลังออกจากโรงเรียนภาคบังคับแล้ว

การฝึกอาชีวศึกษาเริ่มแรกส่วนใหญ่ จะฝึกในระบบทวิภาคี (Dual System) ระบบนี้เป็น การเรียนผสมผสานระหว่างการฝึกอบรมในระหว่างการเจริญเติบโต และการฝึกอบรมด้านการอาชีวศึกษาในสถานศึกษา สำหรับการฝึกช่างฝึกหัด นักเรียนจะเลือกทำสัญญากับสถานประกอบการด้วยตนเอง และสถานฝึกอบรมของสถานประกอบการรับผิดชอบในการเลือกอาชีพฝึกสำหรับการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมด้านอาชีวะ รวมถึงการฝึกะหว่างการทำงาน การเตรียมฝึกอบรมในสถานประกอบการ และการเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งจะบังคับให้เรียนเฉพาะช่างฝึกหัดเท่านั้น รูปแบบการอาชีวศึกษาในโรงเรียนจะสอนเกี่ยวกับทฤษฎีความรู้พื้นฐาน และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเจริญเติบโตที่สมบูรณ์ ในปัจจุบันการอบรมการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีการจัดการมากกว่าการศึกษาวิชาช่างฝีมือ และวิชาชีพเฉพาะสาขาและได้แทรกเข้าไปในเกือบทุกสาขาเศรษฐกิจของ ออสเตรเลีย จากรายชื่อวิชาชีพและอาชีพที่รู้จักกันดีจำนวน 225 รายการ ซึ่งมีการฝึกอบรมด้านอาชีวะ ได้แก่ ด้านช่างฝีมืออุตสาหกรรม ธุรกิจ การขนส่ง การท่องเที่ยว การธนาคาร และการประกัน ระยะเวลาในการฝึกอบรมจะแตกต่างกันไปในแต่ละสาขาอาชีพ โดยทั่วไปจะฝึกอบรมประมาณ 3 – 3.5 ปี ช่างฝึกหัดจะ

จบหลักสูตรด้วยการสอบขั้นสุดท้าย ผลสำเร็จจากการสอบนี้เป็นเงื่อนไขอันจำเป็นของภาคปฏิบัติที่เหมาะสมเชิงวิชาชีพที่สามารถนำไปประกอบอาชีพอิสระในธุรกิจขนาดย่อมได้ อาจกล่าวได้ว่าการสอบขั้นสุดท้ายนี้เป็นเงื่อนไขที่สำคัญอันดับแรกที่จะนำไปสู่การศึกษา ในระดับครูฝึก/ผู้อำนวยการ หรือผู้ที่มีฝีมือยอดเยี่ยมในวิชานั้น ๆ นอกจากนี้ยังนำไปใช้ในการกำหนดรายได้ (เงินเดือน) เพราะคนงานช่างฝีมือจะได้รับค่าตอบแทนสูง

การอาชีวศึกษาอีกแบบหนึ่ง เป็นการจัดสายโรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษาระดับกลางเป็นหลักสูตรกว้าง ๆ จัดสอนเฉพาะในโรงเรียนเทคนิคเฉพาะด้าน อาทิ ด้านวิศวกรรม อิเล็กทรอนิกส์ ก่อสร้าง และพนักงานการขาย เป็นต้น ช่างฝึกหัดหลายอาชีพสามารถเข้าฝึกในสถานศึกษาเหล่านี้ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับและสาขาอาชีพที่เป็นที่ยอมรับ โดยทั่วไปจะใช้เวลาในการศึกษา 2-4 ปี

การอาชีวศึกษาอีกแบบหนึ่งเป็นการจัดมัธยมอาชีวศึกษาระดับสูง การจัดเป็นรูปแบบเฉพาะหลายสาขาวิชา ซึ่งเป็นการศึกษาในโรงเรียนเทคนิคชั้นสูง วิชาที่สอนได้แก่ วิชาเฉพาะอย่าง วิชาด้านธุรกิจ และด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการเกษตร ภัตตาคาร การโรงแรม เป็นต้น ระยะเวลาในการเรียน 5 ปี ได้รับวุฒิบัตรด้านความถนัดระดับสูง ผู้สำเร็จในระดับนี้สามารถประกอบอาชีพผู้เชี่ยวชาญระดับต้น ประกาศนียบัตรระดับนี้สามารถนำไปขอสอบเทียบสิทธิการเป็นวิศวกรในสาขาอาชีพที่เหมาะสมได้ เมื่อมีประสบการณ์ในการทำงานมาแล้วอย่างน้อย 3 ปี

การจัดการศึกษาสายสามัญ มีการจัดระดับมัธยมศึกษาระดับสูง เช่น ระยะเวลาเรียน 4 ปี ซึ่งผู้สำเร็จมีคุณสมบัติเดียวกับระดับเตรียมอุดมศึกษา

นอกจากรูปแบบการจัดการศึกษาดังกล่าวแล้ว ออสเตรเลีย มีการจัดการศึกษาซึ่งประเทศต่างๆ เรียกว่า การศึกษาผู้ใหญ่ในด้านการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่ออนาคต ภายใต้ระบบโรงเรียนมัธยมศึกษา และมีอยู่แห่งหนึ่งเป็นสถานศึกษาที่จัดการสอนรูปแบบครูฝึก/ผู้อำนวยการด้านช่างฝีมือ การศึกษารูปแบบนี้รับนักเรียนที่สำเร็จจากระบบทวิภาคีหรือจากระบบโรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษาระดับกลาง และมีประสบการณ์ในการทำงานในอาชีพที่เหมาะสมแล้วอย่างน้อย 2 ปี การจัดการศึกษารูปแบบนี้มีหลายสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับโรงงานอุตสาหกรรมและก่อสร้าง

มีสถานศึกษาหลายแห่งจัดการศึกษารูปแบบโรงเรียนการอาชีพ ผู้เข้าเรียนในโรงเรียนรูปแบบนี้ เป็นผู้สำเร็จจากการศึกษาภาคบังคับแล้วสอบเข้าเรียนในระดับสูงไม่ได้ หรือเลือกมาเรียนทางสายนี้ เพราะโรงเรียนมัธยมระดับสูงหลายแห่งไม่ต้องสอบเข้า โรงเรียนรูปแบบนี้ ได้แก่ โรงเรียนสำหรับการบริการโรงพยาบาล โรงเรียนครูอนุบาล และโรงเรียนเกี่ยวกับบริการสังคมต่าง ๆ มีบางสาขาอาชีพที่กำหนดคุณสมบัติผู้เข้าเรียนในระดับสูง อาทิ ระดับประกาศนียบัตรอุดมศึกษา แม้กระนั้นก็ตามโรงเรียน

การอาชีพหลายแห่งถูกเรียกว่าเป็นโรงเรียนวิชาการเพราะสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษาแต่มีลักษณะเฉพาะคือ โรงเรียนการอาชีพดังกล่าว สอนด้านการสอนด้านสวัสดิการสังคมและด้านผู้ช่วยแพทย์

2.2.3 การจัดฝึกอาชีพในสหราชอาณาจักร

การจัดฝึกอาชีพในสหราชอาณาจักรมีวิวัฒนาการมา 3 สมัย (มยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์. 2541 : 25 - 27)

1. สมัยก่อนและต้นปฏิวัติอุตสาหกรรม (ก่อนสมัยราชินีวิกตอเรีย)
2. สมัยอุตสาหกรรมหนัก (สมัยราชินีวิกตอเรีย – 1980)
3. สมัยเทคโนโลยีสารสนเทศ (1980 – ปัจจุบัน)

1. สมัยก่อนและต้นปฏิวัติอุตสาหกรรม

การจัดฝึกอบรมกระทำเหมือนประเทศยุโรปทั่วไป คือใช้ระบบช่างลูกมือ (Apprentice) พ่อแม่จะนำไปฝากกับช่างอาวุโสให้เป็นช่างลูกมือ โดยเจตนาให้เรียนวิชาชีพการเป็นช่างลูกมือสมัยนั้นคล้ายกับอยู่กับครอบครัว เป็นค่าน้ำ อาชีพช่างเหล็ก ช่างไม้ ช่างก่อสร้าง ช่างโลหะรูปพรรณและช่างนาฬิกา ในระยะหลัง ๆ เมื่อเริ่มปฏิวัติอุตสาหกรรม การอาชีพเริ่มเป็นปึกแผ่นขึ้น ช่างแต่ละสาขาเริ่มรวมกลุ่มของตนเองเพื่อสร้างอำนาจต่อรอง เกิดเป็นกลุ่มอาชีพ (Guilds) ขึ้นในที่ต่าง ๆ การปฏิวัติอุตสาหกรรมนั้นเกิดขึ้น เมื่อมีการสร้างรถไฟ รางรถไฟ โรงถลุงเหล็ก และโรงไฟฟ้า

2. สมัยอุตสาหกรรมหนัก

ในราชสมัยของสมเด็จพระนางเจ้าวิกตอเรีย การศึกษาทางเทคโนโลยีเริ่มพัฒนาเป็นอันมาก อุตสาหกรรมต่าง ๆ มีความต้องการกำลังคนประเภทช่างชำนาญการเป็นอันมาก ได้มีพระบรมราชโองการให้จัดตั้ง City & Guilds London of Institute (C&G) โดยให้หน่วยงานนอกระบบกระทรวง ทบวง กรม จัดทำหลักสูตรและดำเนินการควบคุมจัดฝึกอาชีพต่าง ๆ ขึ้น สถาบันแห่งนี้ยังปฏิบัติงานอยู่กระทั่งทุกวันนี้ อุตสาหกรรมหนักที่เด่นสมัยนี้ คือ รถยนต์ เครื่องบิน เครื่องจักรหนักต่าง ๆ โรงงานเคมี

ปรัชญาหลักของการดำเนินงาน (C&G) กล่าวได้ว่าต้องการจัดทำให้การฝึกอาชีพเข้ากับการศึกษาในประเทศ คือ ยอมรับว่าต้องมีการศึกษา และการฝึกอาชีพพร้อมกันไป โดยกำหนดเป็นหลักสูตร และให้ศึกษาในสถานศึกษาที่จดทะเบียนเป็นเครือข่ายของ C&G ส่วนการฝึกอาชีพ จะฝึกในสถานประกอบการโดยจะมีการกำหนดหัวข้อการฝึกอาชีพและลักษณะทักษะต่าง ๆ การจัดสอบทักษะฝีมืออาชีพเป็นความรับผิดชอบของสถานประกอบการ แต่ภาคทฤษฎีจะสอบด้วยข้อสอบของ C&G นอกจากนี้ C&G ยังกำหนดมาตรฐานสมรรถนะการทำงานของช่างสาขาต่าง ๆ ไว้ด้วย

หลักสูตร C&G จะเป็นหลักสูตรช่างแบบเก่า เน้นทฤษฎีและทักษะการทำงานในลักษณะพื้นฐานหรือมีองค์ประกอบไม่ต้องใช้เทคโนโลยีสูงมากนัก แต่ยังมีประโยชน์เพราะความต้องการกำลังคนลักษณะดังกล่าวยังมีอยู่มาก หลักสูตรประเภทนี้เป็นประเภท Skill – based curriculum

3. สมัยเทคโนโลยีสารสนเทศ

ประมาณ ค.ศ. 1980 เมื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเริ่มขยายตัวเข้าสู่อุตสาหกรรมสหราชอาณาจักรได้ตั้งองค์กรใหม่ขึ้น ชื่อ Business and Technical Education Council (BTEC) ให้ทำงานในส่วนที่ C&G ยังขาดอยู่ และปรับปรุงการจัดสอนวิชาชีพต่าง ๆ ให้ทันสมัย โดยในขั้นแรกได้เริ่มสร้างหลักสูตร Knowledge – based Curriculum สำหรับอาชีพหลาย ๆ อย่างที่ต้องใช้ความรู้ด้านวิชาสามัญเป็นพื้นฐาน เป็นหลักสูตร (BTEC) ซึ่งอาจเทียบกับ ปวช. ต่อมา ประมาณปี ค.ศ. 1990 ได้จัด General National Vocational Qualifications (GNVQ) ขึ้น ปัจจุบันการจัดฝึกอาชีพในสหราชอาณาจักรเป็นระบบเมตริกที่กำลังขยายตัวกว้างออกไปมาก คือประกอบด้วยองค์ประกอบการกำหนดหลักสูตร City & Guilds, BTEC และ GNVQ ด้วยสัดส่วนต่าง ๆ กัน

การจัดการศึกษาวิชาชีพในสหราชอาณาจักร เดิมได้จัดแยกออกไปเป็นสาขาอาชีพต่างหากเป็นแบบมุ่งทักษะ (Skill – based) แต่ในปัจจุบันมีความจำเป็นที่เยาวชนต้องรู้หลักวิชาสหเทศทั้งทางสังคมและอาชีพ ต้องรู้เรื่องการใช้ตัวเลข (Numerical) กับต้องใช้คอมพิวเตอร์ด้วยงานเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพจำเป็นต้องมีวิชาความรู้ทั้งสามดังกล่าว กับยังต้องมีทักษะทำงานอีกด้วย การสร้างหลักสูตรจึงต้องใช้ระบบเมตริกที่ประสานฐานความรู้ (Knowledge – based) เข้ากับฐานทักษะ (Skill – based) สถานศึกษาสามารถจัดหลักสูตรขึ้นได้เอง โดยประสมประสานโมดูลต่าง ๆ เข้าด้วยกัน แต่ต้องได้รับการรับรองหลักสูตรจาก BTEC

2.3 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศไทย

2.3.1 ความเป็นมาของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual System) หรือในบางครั้งเรียกมักเรียกว่า ระบบโรงเรียน-โรงงาน เมื่อโรงเรียนเทคนิคพระนครเหนือ (สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ) ได้การสถาปนาขึ้น โดยความร่วมมือช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและวิชาการระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลสาธารณรัฐเยอรมันเมื่อปี พ.ศ. 2502 หลังจากนั้นสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือได้ร่วมมือกับสภาอุตสาหกรรมและสถานประกอบการ ได้จัดการศึกษาวิชาชีพระบบทวิภาคีในสาขาช่างกลโรงงาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 (วรวิทย์ ศรีตระกูล. 2540 : 26) ผู้ที่สมัครเข้าเรียนต้องจบการ

ศึกษาระดับมัธยมต้น (ม.3) อายุ 15 – 25 ปี โดยสถานประกอบการจะต้องเป็นผู้คัดเลือกส่งให้สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือช่วยสอนภาคทฤษฎีและการปฏิบัติเบื้องต้น และฝึกภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ โดยผู้สมัครต้องมีสภาพเป็นช่างฝึกหัดของสถานประกอบการ ขณะเดียวกันสถานประกอบการจะต้องรับผิดชอบเรื่องค่าใช้จ่ายในการศึกษาอบรมตลอดหลักสูตร โดยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือกำหนดค่าใช้จ่ายไว้ประมาณ 2000 – 5000 บาท/คน/เทอม สำเร็จแล้วจะได้รับประกาศนียบัตรช่างชำนาญงาน สำนักงานข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เทียบเงินเดือนให้เท่าระดับ ปวช. (มาลี ทักษะกรวงศ์. 2541 : 14) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือได้ปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยปรับเป็นการศึกษาและการฝึกในระบบโมดูล โดยเพิ่มเป็น 3 ระดับ คือ ผู้สำเร็จระดับแรกจะได้รับประกาศนียบัตรช่างเทคโนโลยีระดับ 1 (สอบได้ครบ 4 โมดูล) ช่างเทคโนโลยีระดับ 2 (สอบได้ครบ 7 โมดูล) และช่างเทคโนโลยีระดับ 3 (สอบได้ครบ 10 โมดูล) ใช้เวลาในการฝึกทั้ง 3 ระดับรวม 5 ปี ใน 3 ระดับนี้สามารถสอบเทียบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ได้ (ชนะ กสิการ. 2537 : 9 – 10) และได้ขยายการดำเนินงานเพิ่มอีกหนึ่งแห่ง ที่ศูนย์ฝึกอบรมช่างเทคนิคอยุธยา และในปี พ.ศ. 2537 ได้เพิ่มอีก 3 แห่ง ได้แก่ ที่ นิคมอุตสาหกรรมบ้านบึง จังหวัดชลบุรี และมูลนิธิกสิกรรมร่วมกับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือได้เปิดโครงการเครือข่าย “สจพ.” เพิ่มอีก 7 แห่ง คือ (มาลี ทักษะกรวงศ์. 2541 : 14)

เครือข่าย “กรุงธน” ณ โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงธน จังหวัดกรุงเทพฯ

เครือข่าย “พระรามหก” ณ โรงเรียนเทคโนโลยีพระรามหก จังหวัดกรุงเทพฯ

เครือข่าย “สิริเสนา” ณ โรงเรียนเทคนิคพิเศษการอยุธยา จังหวัดอยุธยา

เครือข่าย “ธานี” ณ โรงเรียนธานีเทคโนโลยี จังหวัดสมุทรปราการ

เครือข่าย “ศรีวิชัย” ณ โรงเรียนเทคโนโลยีภาคใต้ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

เครือข่าย “รังสิต” จังหวัดประทุมธานี

เครือข่าย “สรวัดณ์” ณ บริษัทในเครือสรวัดณ์ จังหวัดชลบุรี

รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ คือ

1. จัดในสถานศึกษา – ฝึกอาชีพ ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ
2. จัดในสถานศึกษาทั้งทฤษฎี – ปฏิบัติ โดยส่วนหนึ่งของการฝึกปฏิบัติ จะส่งนักศึกษาไป

ฝึกงานในสถานประกอบการ

2535 และกรมอาชีวศึกษาเห็นสมควรให้เปลี่ยนชื่อจาก การจัดอาชีวศึกษาระบบโรงเรียน-โรงงาน เป็นการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2535 มีสถานศึกษาเข้าร่วมโครงการ 14 แห่ง เป็นวิทยาลัยเทคนิค 9 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคคอนเมือง วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี วิทยาลัยเทคนิคประทุมธานี วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี วิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช วิทยาลัยเทคนิคระยอง และวิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซิเมนต์ไทยอนุสรณ์ วิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 2 แห่ง คือ วิทยาลัยอาชีวศึกษาศิปหัตถกรรมกรุงเทพฯ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี วิทยาลัยเกษตรกรรม 1 แห่ง คือ วิทยาลัยเกษตรกรรมอุตรธานี วิทยาลัยสารพัดช่าง 1 แห่ง คือ วิทยาลัยสารพัดช่างนครราชสีมา รวมช่างฝึกหัดทั้งสิ้น 880 คน และสถานประกอบการ 118 แห่ง นักเรียนที่จบจะได้รับประกาศนียบัตรผู้ชำนาญงาน สาขาวิชาที่เปิดสอน ได้แก่ ช่างซ่อมบำรุง ช่างพลาสติก ช่างพิมพ์ ช่างแม่พิมพ์ ช่างเครื่องมือตัดและขึ้นรูป ช่างยนต์ การโรงแรม โคนม ประมงน้ำจืด และหัตถกรรมเครื่องหยาบ

ปัจจุบันการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีได้รับความสนใจเป็นอย่างมากจากหลายฝ่ายไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง นักเรียน สถานประกอบการ อีกทั้งกระทรวงอุตสาหกรรมและสภาอุตสาหกรรมเองก็ได้ให้ความร่วมมือสนับสนุนโครงการด้วยดีตลอดมา ประกอบกับการจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคีนี้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน สถานประกอบการและสถานศึกษา การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีของกรมอาชีวศึกษาจึงเกิดขึ้นอย่างเต็มรูปแบบ โดยขยายการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไปทั่วทุกจังหวัดตามสภาพความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา ที่มีสถานประกอบการในท้องถิ่น

ในปีการศึกษา 2538 กรมอาชีวศึกษาได้มีนโยบายจัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2538 ได้แบ่งการจัดการศึกษาเป็นระบบปกติกับระบบทวิภาคี โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชนเข้าร่วมร่างหลักสูตรด้วย ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกระบบและวิธีการเรียนได้อย่างเหมาะสม ประกอบกับประเทศเยอรมันได้ให้การสนับสนุน โครงการความช่วยเหลือในระยะที่ 3 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 - 2542 สามารถรับนักศึกษาได้ทุกสาขาวิชา ตามความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา ตั้งแต่ปี 2538 เป็นต้นมา (มาลี ทักษะกรวงศ์. 2541 : 12)

วัตถุประสงค์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของกรมอาชีวศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาทดลองหารูปแบบการฝึกช่างชำนาญงานที่เหมาะสม โดยความร่วมมือของภาครัฐบาลและภาคเอกชน แทนรูปแบบของโรงเรียนเพียงอย่างเดียว ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน
- 2) เพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชนให้มากยิ่งขึ้น

3) เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาช่างฝึกหัดในโรงงานอุตสาหกรรม ให้มีความรู้ ประสบการณ์ ทักษะในกระบวนการผลิต เทคนิคการซ่อมบำรุง และให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการโดยตรง

4) เพื่อสร้างพื้นฐานนิสัย และระเบียบวินัยในการทำงานแก่ช่างฝึกหัด ในสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม ให้เป็นช่างที่ดีและเหมาะสม

5) เพื่อประหยัดงบประมาณของทางราชการ ในการที่จะต้องซื้อเครื่องมือเครื่องจักรที่ทันสมัยและมีราคาแพง มาใช้ในการเรียนการสอน

คุณสมบัติของผู้เข้าเรียน

ผู้ที่เข้าเรียนในโครงการโรงเรียน - โรงงาน ต้องมีพื้นฐานความรู้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการหรือเทียบเท่า มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน 25 ปี และเป็นผู้ที่ผ่านการสอบคัดเลือก หรือได้รับคัดเลือกให้เข้าเรียนได้ การคัดเลือกผู้เข้าเรียนนี้ทำอยู่สองวิธี ตามความต้องการของสถานประกอบการ คือ สถานประกอบการเป็นผู้คัดเลือกเอง และสถานศึกษาเป็นผู้คัดเลือก โดยการทดสอบของสถานศึกษา

2.4 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ.2538

กรมอาชีวศึกษา (2541 : 2 – 25) ได้กำหนดรายละเอียดของการดำเนินการ จัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ไว้ดังนี้คือ

2.4.1 ประเภทวิชาที่เปิดสอนในการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Training Fields)

2.4.1.1 ประเภทวิชาที่เปิดสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ประเภทวิชาที่เปิดสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา โดยกรมอาชีวศึกษาจะเปิดโอกาสให้สถานศึกษาในสังกัดพิจารณาความพร้อมของสถานศึกษาและสถานประกอบการขึ้นตามความต้องการของท้องถิ่น เพื่อเปิดสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเภทวิชาต่างๆ ดังนี้

- (1) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
- (2) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
- (3) ประเภทวิชาคหกรรม
- (4) ประเภทวิชาศิลปกรรม
- (5) ประเภทวิชาเกษตรกรรม

การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาที่ผลิตกำลังคนให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในงานอาชีพ เพื่อสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการ ดังนั้นหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนจึงต้องกำหนดร่วมกันระหว่างสถานประกอบการ กับสถานศึกษา

2.4.1.2 โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 แบ่งเป็น 3 หมวด วิชา และกิจกรรมดังนี้

1. หมวดวิชาพื้นฐาน	30	หน่วยกิต
2. หมวดวิชาชีพ	65-75	หน่วยกิต
2.1 วิชาชีพพื้นฐาน	10-30	หน่วยกิต
2.2 วิชาชีพเฉพาะ	6-40	หน่วยกิต
2.3 วิชาชีพเลือก	14-46	หน่วยกิต
2.4 โครงการหรือโครงการวิชาชีพ	4	หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	12-20	หน่วยกิต
กิจกรรม	2	คาบ/สัปดาห์

จำนวนหน่วยกิต และรายวิชาของแต่ละหมวดวิชาตลอดหลักสูตร ให้เป็นไปตามกำหนดไว้ในโครงสร้างแต่ละประเภทวิชา

2.4.1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับโครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 เปิดกว้างให้สถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมกันจัดทำแผนการเรียนและฝึกภาคปฏิบัติให้แก่นักเรียน ในระบบทวิภาคีได้ตามความต้องการและความพร้อมของสถานศึกษาและสถานประกอบการ ดังนั้นการจัดทำแผนการเรียนตามโครงสร้างหลักสูตร ในแต่ละภาคเรียนทั้ง 6 ภาคเรียน สถานศึกษาและสถานประกอบการจึงสามารถกำหนดจำนวนวันเวลา และคาบเรียนได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงโครงสร้างหลักสูตรเนื้อหาในคำอธิบายรายวิชา ให้ครบตามหลักสูตร เช่น จัดให้มีการเรียนวิชาพื้นฐานนอกสถานศึกษา โดยร่วมมือกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน วัด ศูนย์กีฬาในท้องถิ่น เป็นต้น (สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. 2541 : 5)

2.4.2 การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา

2.4.2.1 การจัดองค์กรอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี

สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (2541 : 9) ได้กำหนดระเบียบ การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา โดยอาศัยระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา

พ.ศ. 2529 เพิ่มเติม พ.ศ. 2537 กำหนดให้บุคลากรทุกฝ่ายในองค์กรมีส่วนร่วมรับผิดชอบดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องดังนี้

1) หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ดังนี้

- (1) วางแผนสำรวจความต้องการ และพิจารณาความเหมาะสมของสถานประกอบการ
- (2) ประชาสัมพันธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
- (3) ประสานงานการฝึกอาชีพของนักเรียนทั้งในสถานศึกษาและ

สถานประกอบการ

(4) ประสานงานกับสถานประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนการเรียนการสอน

(5) จัดปฐมนิเทศนักเรียน

(6) จัดประชุมผู้ปกครอง

(7) วางแผนการจัดการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการฝึกภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ

การ

(8) จัดประชุมสัมมนาผู้ควบคุมการฝึก ครูฝึก และอาจารย์นิเทศก์

(9) ประสานงานจัดการทดสอบมาตรฐานฝีมือ

(10) เสนอโครงการปฏิบัติงานตามลำดับขั้นตอน

2) เจ้าหน้าที่งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ดังนี้

(1) ช่วยติดต่อ ประสานงานกับสถานประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(2) เก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนและสถานประกอบการ

(3) ช่วยประสานงานและดำเนินการจัดปฐมนิเทศนักเรียน จัดประชุมผู้ปกครอง จัดประชุมสัมมนาผู้ควบคุมการฝึก ครูฝึก อาจารย์นิเทศก์ ปฏิบัติและจัดการทดสอบมาตรฐานฝีมือ

(4) จัดการกำกับดูแลผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในองค์กร

(5) รายงานการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามลำดับ

(6) ปฏิบัติงานตามโครงการ

(7) ช่วยติดตามการประเมินผลของนักเรียนในสถานประกอบการ

3) อาจารย์ที่ปรึกษา มีหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ดังนี้

(1) ให้คำปรึกษาแนะนำการทำและการตรวจสอบหลักฐาน สัญญาการเป็นนักเรียน และสัญญาการฝึกอาชีพ

(2) ปฐมนิเทศนักเรียนในความรับผิดชอบในด้านการเรียนความประพฤติระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษา รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งบริการ และสวัสดิการต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่นักเรียนจะเข้าไปขอความช่วยเหลือ

(3) ให้ความเห็นชอบในการลงทะเบียนรายวิชา การขอเปลี่ยน ขอเพิ่มและขอลอน รายวิชา

(4) ให้คำปรึกษาและให้ความเห็นชอบ ในการขอผ่อนชำระเงินค่าลงทะเบียนรายวิชา ของนักเรียน

(5) จัดทำ เก็บ รวบรวมประวัติข้อมูลการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียนที่อยู่ใน ความรับผิดชอบ เพื่อเป็นข้อมูลในการออกหนังสือรับรองต่าง ๆ

(6) ติดตามช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมชมรม ตามที่ กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนในแต่ละระดับแก่นักเรียนที่ อยู่ในความรับผิดชอบ

(7) ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน การค านวณ หาค่าระดับคะแนนเฉลี่ยแก่นักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ

(8) แนะนำ หาทองป้องกัน และติดตามนักเรียนที่ขาดเรียน

(9) เสนอความคิดเห็นและข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดรายวิชา ในการลงทะเบียน แต่ละภาคเรียน

(10) ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง พร้อมทั้งรายงานผลการเรียนและพฤติกรรม ของนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ ให้ผู้ปกครองทราบ

(11) ติดตามแนะนำและช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนที่ขอผ่อนผันการชำระเงินค่าลง ทะเบียนรายวิชาก่อนวันสอบปลายภาคเรียน และรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

(12) ให้คำปรึกษา ตักเตือน ดูแล แก้ไขและปรับปรุง ความประพฤติของนักเรียน ที่อยู่ในความรับผิดชอบ

(13) ประสานงานกับแผนกวิชาหรืองานอื่นที่เกี่ยวข้อง

(14) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

4) อาจารย์นิเทศก์ มีหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีดังนี้

- (1) จัดทำแผนการฝึกอาชีพพร้อมกับครูฝึก
- (2) ให้คำแนะนำ ปรีกษา และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานประกอบการ
- (3) ให้คำปรึกษาในการสอนงานและการประเมินผลแก่ครูฝึก
- (4) ติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนในสถานประกอบการ
- (5) ดูแล ติดตามการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามเนื้อหาในรายวิชา
- (6) รายงานผลการนิเทศตามลำดับชั้น

5. พนักงานธุรการ มีหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเกี่ยวกับกาปฏิบัติงานทั่วไปตามที่ได้รับมอบหมาย

2.4.2.2 การรับนักเรียน

สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (2541 : 11) การรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2538 สถานศึกษาจะดำเนินการคัดเลือกจากสถานประกอบการ เพื่อเข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และประสานงานร่วมกับสถานประกอบการกำหนดเป้าหมายการรับนักเรียน การรับสมัครสอบคัดเลือกนักเรียนให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการขึ้นทะเบียนนักเรียนที่ทำสัญญาการฝึกอาชีพ กับสถานประกอบการแล้วเป็นนักเรียนของสถานศึกษา มีหลักในการดำเนินการดังต่อไปนี้

การคัดเลือกนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถานศึกษาและสถานประกอบการวางแผนร่วมกันในการกำหนดเป้าหมายการรับนักเรียน ดังนี้

ก. จำนวนนักเรียนที่จะรับ

- (1) สำรวจความต้องการ การรับนักเรียนเข้าฝึกอาชีพจากหน่วยงานต่าง ๆ ภายในสถานประกอบการ
- (2) พิจารณาความพร้อมของครูฝึก ที่จะดูแล ฝึกสอน ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน
- (3) สถานประกอบการแจ้งจำนวนนักเรียนที่ต้องการไปยังสถานศึกษา

ข. คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

- (1) ผู้สมัคร ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์
- (2) สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า
- (3) มีความตั้งใจในการที่จะเรียน และฝึกอาชีพในสาขาวิชาที่สถานประกอบการมีความพร้อม

- (4) มีคุณสมบัติอื่นๆ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ และตามที่สถานประกอบการต้องการ

ค. วิธีการคัดเลือกนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

สถานศึกษาประสานงานกับสถานประกอบการที่เข้าร่วมการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อดำเนินการรับสมัคร สอบคัดเลือกและสอบสัมภาษณ์ นักเรียนที่สถานศึกษาหรือสถานประกอบการจะรับเข้าเรียน

การเข้าเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

- 1) ผู้ที่มีความประสงค์จะเข้าเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต้องปฏิบัติดังนี้
  - 1.1 สอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับสถานประกอบการ ที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่สถานศึกษา
  - 1.2 สมัครเข้าเรียนกับสถานประกอบการ หรือสถานศึกษา
  - 1.3 คัดเลือกตามที่สถานประกอบการ หรือสถานศึกษากำหนด
  - 1.4 เมื่อผ่านการคัดเลือก และสถานประกอบการรับเข้าเป็นนักเรียนแล้ว จะต้องทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการนั้น ๆ
  - 1.5 รายงานตัวและขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนที่สถานศึกษา
- 2) คุณสมบัติของผู้เข้าเรียน ดังนี้
  - 2.1 มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ ในวันทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ
  - 2.2 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า
  - 2.3 มีความประพฤติเรียบร้อย
  - 2.4 มีร่างกายแข็งแรงเหมาะสมในการเรียน การฝึก ในสาขาวิชาชีพนั้น
  - 2.5 ไม่เป็นโรคที่สังคมรังเกียจ หรือติดยาเสพติด
  - 2.6 ผู้เคยถูกลงโทษให้ออกจากสถานศึกษา เพราะความผิดร้ายแรงจะต้องพ้นสภาพมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันสมัครเข้าเรียนผ่านการคัดเลือกจากสถานประกอบการให้เข้าเรียนได้

หน้าที่ของสถานศึกษาในการรับนักเรียน

- 1) สำรวจข้อมูลความต้องการของสถานประกอบการ ในการร่วมมือจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

- 1.1 หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ร่วมกับหัวหน้าคณะวิชาหรือหัวหน้าแผนกวิชาตามสาขาที่จะเปิดสอน ร่วมสำรวจความต้องการของสถานประกอบการ และพิจารณาความเหมาะสมตลอดจนความเป็นไปได้ในความร่วมมือ
- 1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจทั้งหมดมาประชุมปรึกษาหารือในการวางแผนการจัดการจัดการ
- 1.3 กำหนดขอบข่าย ความเหมาะสม ในการร่วมมือจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
- 2) ประสานงานกับสถานประกอบการที่ร่วมมือจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในการกำหนดเป้าหมายการรับนักเรียน สาขาอาชีพที่เปิดสอน ตลอดจนการรับสมัครนักเรียน
  - 2.1 กำหนดจำนวนนักเรียน ร่วมกับสถานประกอบการ ให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่การฝึก เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนอัตราส่วน of นักเรียนกับครูฝึก และสาขาอาชีพที่เปิดสอน
- 3) รับขึ้นทะเบียนนักเรียนภายหลังที่สถานประกอบการรับเข้าเรียนและทำสัญญาการฝึกอาชีพแล้ว
  - 3.1 รับนักเรียนที่ผ่านการทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการแล้ว ทำการขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ
  - 3.2 รับมอบตัวจากผู้ปกครองภายหลังจากการขึ้นทะเบียน เป็นนักเรียนแล้ว
  - 3.3 ตรวจสอบสุขภาพ
- 4) รับลงทะเบียนตามรายวิชาที่เปิดสอนตลอดหลักสูตร
  - 4.1 รับลงทะเบียนรายวิชา
  - 4.2 จัดอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียน
- 5) จัดปฐมนิเทศให้แก่ นักเรียนและผู้ปกครองก่อนเข้าเรียนร่วมกับสถานประกอบการ
  - 5.1 ให้ความรู้ ความเข้าใจเพิ่มเติมแก่นักเรียนและผู้ปกครอง ในการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
  - 5.2 จัดให้ผู้ควบคุมการฝึก และครูฝึกพบกับผู้ปกครอง เพื่อร่วมดูแลความประพฤติ และการเรียนของนักเรียน

- 6) จัดทำแผนการเรียนตลอดหลักสูตร ร่วมกับสถานประกอบการ
  - 6.1 จัดโครงการประชุมสัมมนา ให้แก่คณะครูฝึก และคณะครู – อาจารย์ ของสถานศึกษาเพื่อจัดทำแผนการเรียนการฝึก ตลอดหลักสูตร
  - 6.2 จัดการพิธีลงนามความร่วมมือ ในการฝึกอาชีพ
- 7) จัดสอนภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติเบื้องต้น ให้แก่นักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตร
  - 7.1 จัดให้ครู-อาจารย์แต่ละสาขาวิชาดำเนินการเรียนการสอนให้เป็นไปตาม

หลักสูตร

- 7.2 จัดฝึกอบรมเพิ่มเติมให้แก่นักเรียนตามความต้องการของสถานประกอบการ
- 7.3 รายวิชาใดหากสถานประกอบการ ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามหลักสูตรให้สถานศึกษาจัดสอนเพิ่มเติมให้จนครบหลักสูตร
- 8) จัดครู – อาจารย์ ทำหน้าที่ติดตามและกำกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ
  - 8.1 จัดทำแผนการติดตามและกำกับแต่ละสาขาวิชา
  - 8.2 จัดส่งอำนาจความสะดวก ให้แก่ครู-อาจารย์ ที่ทำหน้าที่ติดตามและกำกับการฝึกอาชีพ
  - 8.3 จัดให้มีการติดตามและกำกับตามแผน
  - 8.4 ติดตามรวบรวมข้อมูลการติดตามและกำกับเพื่อประกอบการพัฒนาต่อไป

หน้าที่ของสถานประกอบการในการรับนักเรียน

หน้าที่ของสถานประกอบการในด้านการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีต่อไปนี้

- (1) แจ้งจำนวนนักเรียนที่ต้องการรับให้สถานศึกษาทราบ
- (2) ประกาศรับสมัครนักเรียน
- (3) คัดเลือกและประกาศผล
- (4) ทำสัญญาการฝึกอาชีพเพื่อเป็นนักเรียนของสถานประกอบการอย่างสมบูรณ์
- (5) ส่งนักเรียนที่ทำสัญญาการฝึกอาชีพแล้วไปขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนที่สถานศึกษา

การทำสัญญาการฝึกอาชีพ

ต้องทำสัญญาเป็นหนังสือกับนักเรียน โดยได้รับความยินยอมจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง สัญญาการฝึกอย่างน้อยต้องประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

- 1) ระยะเวลาการฝึก สถานประกอบการต้องรับนักเรียนเข้าฝึกภาคปฏิบัติตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2538 จนจบหลักสูตร

- 2) ข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการฝึกสถานประกอบการต้องดำเนินการดังนี้
  - 2.1 จัดสถานที่ที่ฝึกที่เหมาะสม ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ
  - 2.2 จัดให้มีผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึก ที่มีความรู้ความสามารถ
  - 2.3 จัดเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการฝึกอาชีพให้แก่นักเรียน นักศึกษา ตลอดระยะเวลาตามหลักสูตร
- 3) เวลาฝึก เวลาพัก และวันหยุดของผู้รับการฝึก สถานประกอบการ จะให้การฝึกแก่นักเรียน ไม่เกินวันละ 8 ชั่วโมง มีเวลาพักในแต่ละวันอย่างน้อย 1 ชั่วโมง และให้มีวันหยุดตามระเบียบของสถานประกอบการ
- 4) เบี้ยเลี้ยงระหว่างรับการฝึก สถานประกอบการ ควรจ่ายเบี้ยเลี้ยงให้แก่ นักเรียน เป็นรายเดือน หรือรายวันในอัตราที่ตกลงกับสถานศึกษา ตลอดภาคการฝึก
- 5) สวัสดิการ ตลอดจนมาตรการเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียน

สถานประกอบการ ควรจัดสวัสดิการต่าง ๆ และสวัสดิภาพให้แก่ผู้เรียนตลอดจนข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ในเรื่องเกี่ยวกับสวัสดิการ ดังต่อไปนี้

  - 5.1 ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน
  - 5.2 ค่าเช่าที่พัก หรือจัดที่พักอาศัย
  - 5.3 ค่าชุดฝึก หรือชุดนักเรียน
  - 5.4 ค่าประกันสุขภาพ
  - 5.5 ประกันอุบัติเหตุ/ประกันชีวิต
- 6) หลักเกณฑ์การลา ต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสถานประกอบการ
- 7) เงื่อนไขการเลิกสัญญาการฝึก หากนักเรียนฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถานประกอบการถือว่าเป็นความผิดอย่างร้ายแรง สถานประกอบการสามารถยกเลิกสัญญาได้ทันที ซึ่งจะมีผลทำให้หมดสภาพการเป็นนักเรียน
- 8) การรับเข้าทำงาน และค่าจ้างเมื่อเสร็จสิ้นการฝึกและสำเร็จการศึกษา

สถานประกอบการจะรับนักเรียนเข้าทำงานหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วจะต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร ให้นักเรียนทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 วัน พร้อมทั้งกำหนดอัตราเงินเดือนและสวัสดิการที่จะได้รับไว้ด้วย

ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษาและสถานประกอบการของนักเรียน

- 1) ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนของสถานศึกษา และชำระเงินบำรุงการศึกษาตามระเบียบว่าด้วยการเก็บเงินบำรุงการศึกษา ภายหลังจากทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการแล้วจึงจะมีสภาพการเป็นนักเรียนโดยสมบูรณ์
- 2) เข้ารับการปฐมนิเทศร่วมกับผู้ปกครองที่สถานศึกษา และสถานประกอบการจัดขึ้น
- 3) ลงทะเบียนเรียนวิชา และชำระเงินค่าลงทะเบียนตามระเบียบ

2.4.2.3 การจัดการเรียนการสอน

สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (2541 : 11) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดการเรียนการสอน โดยให้สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมจัดทำหลักสูตร และแผนการเรียนตามความต้องการของสถานประกอบการ ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) งานหลักสูตรและการสอน จัดทำแผนการเรียนในสถานศึกษา
- 2) ครูฝึกในสถานประกอบการ ร่วมกับอาจารย์นิเทศก์แต่ละสาขาวิชา รวมทั้งงานหลักสูตรและการสอนจัดทำแผนการเรียน และเขียนคำอธิบายรายวิชาที่จะฝึกในสถานประกอบการ
- 3) งานหลักสูตรและแผนการสอน จะต้องควบคุมดูแลการจัดการเรียนการสอนให้จำนวนหน่วยกิครบถ้วนตามโครงสร้างหลักสูตร
- 4) สถานศึกษาสอนวิชาพื้นฐาน วิชาชีพพื้นฐาน วิชาเลือกเสรี สัปดาห์ละ 1-2 วัน ตลอดหลักสูตร
- 5) สถานประกอบการสอนวิชาชีพเฉพาะ วิชาชีพเลือก กิจกรรมและโครงการ หรือ โครงการวิชาชีพ สัปดาห์ละ 3-4 วัน ตลอดหลักสูตร
- 6) รายวิชาใด หากสถานประกอบการไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามหลักสูตรให้สถานศึกษาจัดสอนเพิ่มเติมให้ จนครบหลักสูตร

หน้าที่ของสถานประกอบการในการจัดฝึกอาชีพ

สถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ต้องตระหนักว่า เป็นเสมือนสถานศึกษาแห่งที่ 2 ของนักเรียน จึงต้องจัดให้มีบุคลากรที่รับผิดชอบทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึก ดังนี้

- 1) จัดให้มีผู้ควบคุมการฝึก ทำหน้าที่ประสานงานกับสถานศึกษา และรับผิดชอบดูแลการฝึกอาชีพของนักเรียน
- 2) จัดให้มีครูฝึกทำหน้าที่สอน ฝึกภาคปฏิบัติและอบรมให้แก่นักเรียน

3) ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองและสถานศึกษา ในการฝึกปฏิบัติอาชีพและความประพฤติของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ก. ครูฝึกการอาชีพศึกษาระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ มีสถานภาพดังนี้

1. เป็นวิศวกร ช่างเทคนิค หรือช่างชำนาญในการประกอบอาชีพ
2. สถานประกอบการ
3. มีความรู้ ความสามารถ ในสาขาวิชาที่รับนักเรียนเข้าฝึก
4. มีบุคลิกภาพ และเจตคติที่ดีต่อการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่น
5. สามารถเข้ารับการสัมมนาความรู้เกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีกับสถานศึกษาได้

ข. ขั้นตอนการจัดฝึกอาชีพของสถานประกอบการ มีดังนี้

1. จัดทำแผนการฝึกอาชีพในสถานประกอบการร่วมกับสถานศึกษา
2. จัดให้มีการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามแผนการฝึกที่จัดทำร่วมกันกับสถานศึกษา
3. จัดวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ให้ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยในการฝึก
4. ดูแลให้คำแนะนำแก่นักเรียน ในการบันทึกสมุดรายงานการฝึกอาชีพ และตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ
5. กำหนดระเบียบข้อปฏิบัติในการฝึกอาชีพให้กับนักเรียน
6. วัตถุประสงค์และประเมินผลการฝึกอาชีพ ตามเกณฑ์ที่สถานประกอบการ และสถานศึกษากำหนดร่วมกัน
7. หากสถานศึกษาไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ให้สถานประกอบการจัดการสอนเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น

ค. การจัดการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ มีดังนี้

1. เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ สถานประกอบการควรสนับสนุน และจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ที่จำเป็นต่อการฝึกให้แก่นักเรียนตามสมควร
2. การวางแผนการฝึก สถานประกอบการและสถานศึกษา ต้องร่วมมือกันวางแผนการฝึกให้ครอบคลุมเนื้อหาวิชาตามหลักสูตร
3. สมุดรายงานการฝึก ครูฝึก มีหน้าที่ ควบคุมดูแลให้นักเรียนบันทึกสมุดรายงานการฝึกอาชีพ พร้อมทั้งตรวจการบันทึก เพื่อเป็นหลักฐานในการฝึก และนำไปประกอบการสอนมาตรฐานฝีมือทั้งครั้งหลักสูตร (Interim) และจบหลักสูตร (Final)

การบันทึกสมุดรายงานการฝึกอาชีพ หลังจากการฝึกงานประจำวันในสถานประกอบการแล้วหน้าที่ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีก็คือ

- 1) นักเรียนต้องบันทึกการฝึกอาชีพ ลงในสมุดรายงานการฝึกอาชีพด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอทุกวันที่มีการฝึก
- 2) ส่งสมุดรายงานให้ครูฝึกในสถานประกอบการตรวจสอบเพื่อลงนามทุกวันที่มีการฝึก
- 3) บันทึกวิชาภาคทฤษฎีการเรียนในรายวิชาที่เรียนในสถานศึกษาลงในสมุดรายงาน
- 4) ส่งสมุดรายงานให้ครู – อาจารย์ที่ทำหน้าที่ติดตาม และกำกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ
- 5) เก็บรักษาสมุดรายงานทุกเล่มไว้ เพื่อประกอบใช้ในการประเมินผลครั้งหลักสูตร และสิ้นสุดหลักสูตร

2.4.2.4 ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ

สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (2541 : 12) ได้กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จะให้ประสบความสำเร็จนั้นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกันด้วยความจริงใจจากบุคลากรทั้งของสถานศึกษาและสถานประกอบการ ซึ่งจะดำเนินการในรูปของคณะกรรมการดังนี้

- 1) คณะกรรมการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้ควบคุมการฝึก ครูฝึก อาจารย์นิเทศก์ และบุคลากรของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่บริหารจัดการเรียนการสอน ทั้งในสถานประกอบการ และสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
- 2) คณะกรรมการประเมินผลคณะใหญ่ ประกอบด้วย คณะกรรมการร่วมระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า 7 คน โดยผู้แทนจากสถานประกอบการทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนจากสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการสอบมาตรฐานฝีมือและกรรมการสอบมาตรฐานฝีมือ เฉพาะสาขาไม่น้อยกว่าสาขาละ 3 คน
- 3) ต้องส่งผู้ควบคุมการฝึก และครูฝึก เข้าร่วมประชุมสัมมนากับสถานศึกษา
  - (1) เพื่อทำความเข้าใจในหลักการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
  - (2) เพื่อทราบบทบาทหน้าที่ของตน

- (3) เพื่อจัดทำแผนการเรียน และหลักการวัดและประเมินผลการเรียน
  - (4) เพื่อดำเนินการฝึกให้สอดคล้องกับหลักสูตร
  - (5) เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการจัดการฝึกภาคปฏิบัติ
- 4) ควรประชาสัมพันธ์ให้เจ้าหน้าที่ และพนักงานของสถานประกอบการทราบถึง การเข้าร่วมจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีกับสถานศึกษา
  - 5) ต้องจัดปฐมนิเทศให้ผู้ปกครอง และนักเรียนต้องออกไปรับรองการผ่านงานให้ แก่ นักเรียน เมื่อสิ้นสุดและสำเร็จการศึกษา

ความร่วมมือของสถานประกอบการในการฝึกอาชีพ

1. สถานประกอบการต้องส่งผู้ควบคุมการฝึก เข้าร่วมสัมมนาที่สถานศึกษาเพื่อ แลกเปลี่ยนแนวคิดวิธีการฝึกกับสถานศึกษา
2. ให้ความช่วยเหลือ และความร่วมมือแก่สถานประกอบการอื่น ในการรับนักเรียน เข้าฝึกหัวข้อเรื่องที่สถานประกอบการอื่นไม่พร้อม
3. เปิดโอกาสให้ผู้ควบคุมการฝึก ครูฝึกและนักเรียนของสถานประกอบการอื่นเข้าไป ศึกษาดูงานการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ
4. สถานประกอบการอาจจะแลกเปลี่ยนให้ความช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องใช้แก่สถานประกอบการอื่นๆ ที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี เพื่อฝึกอาชีพนักเรียนให้ครบถ้วนตามหลักสูตรและทันต่อความเจริญ ก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

การร่วมมือกับบุคลากรของสถานศึกษา

1. ผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการในฐานะอาจารย์พิเศษ ในสาขาวิชาชีพเฉพาะ มา ให้ความรู้แก่ครูอาจารย์ และนักเรียนของสถานศึกษาตามที่สถานศึกษาขอ ความอนุเคราะห์
2. อาจารย์ในฐานะผู้ฝึกหรือครูฝึก สถานศึกษาจัดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญใน สาขาวิชาที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ทำหน้าที่เป็นครูตามที่สถาน ประกอบการขอความอนุเคราะห์
3. จัดให้มีผู้ควบคุมการฝึก

2.4.2.5 การติดตามและการประเมินผล

สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (2541 : 12) ได้กล่าวถึงการติดตามและการ ประเมินผลนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไว้ว่า สถานศึกษาที่จัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกับ

สถานประกอบการนั้นการติดตามและการประเมินผลการเรียนนั้นนับว่าเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะต้องดำเนินการติดตามและประเมินผลทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ ตามลำดับดังนี้

1. จัดอาจารย์นิเทศก์ไปนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ
2. ประสานงาน และให้ความรู้ในการวัด และประเมินผลการเรียนรายวิชาที่ฝึกอาชีพ ในสถานประกอบการแก่ครูฝึก
3. ติดตามผลการเรียนทุกภาคเรียน
4. ประสานงานเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผล

การประเมินผลการสอบและประกาศนียบัตร

- 1) กฎเกณฑ์และระเบียบการประเมินผลการเรียน

กฎเกณฑ์ระเบียบการประเมินผลการเรียนในระบบทวิภาคี ให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 โดยสถานประกอบการจะประเมินผลการเรียนในรายวิชาที่เรียน หรือฝึกอาชีพที่สถานประกอบการทุกภาคเรียนและร่วมกับสถานศึกษาและสถานประกอบการอื่นๆ จัดการสอบมาตรฐานฝีมือสำหรับนักเรียน ในรูปแบบของคณะกรรมการประเมินผล ประกอบด้วย กรรมการร่วมระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า 7 คน โดยผู้แทนจากสถานประกอบการทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนจากสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ รับผิดชอบในการดำเนินการสอบมาตรฐานฝีมือทั้งประเมินผลครั้งหลักสูตร (Interim) และประเมินผลสิ้นสุดหลักสูตร (Finals) โดยนำผลการประเมินทั้งสองครั้งมารวมกันตามอัตราส่วน 3:7

- ก. การประเมินผลครั้งทางหลักสูตร (Interim)

หลังจากดำเนินการฝึกไปแล้ว 3 ภาคเรียน คณะกรรมการประเมินผลจะประชุมกันเพื่อกำหนดการสอบและวิธีการสอบ โดยสอบข้อเขียนเพื่อประเมินความรู้ทางทฤษฎี และสอบสัมภาษณ์ตามบันทึกจากสมุดรายงานของนักเรียน เพื่อประเมินความสามารถในการปฏิบัติงาน

- ข. การประเมินผลสิ้นสุดหลักสูตร (Final)

หลังจากนักเรียนผ่านการประเมินผลครั้งหลักสูตร (Interim) ไปแล้วอีก 3 ภาคเรียน หรือเรียนไปแล้ว 6 ภาคเรียน คณะกรรมการประเมินผลจัดให้มีการสอบมาตรฐานฝีมือ เพื่อประเมินผลสิ้นสุดหลักสูตร โดยสอบข้อเขียนเพื่อประเมินความรู้ทางทฤษฎี และประเมินความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยการทำให้โครงการวิชาชีพ หรือผลิตชิ้นงาน หรือวิเคราะห์งาน

- ค. การให้ระดับผลการเรียนในสอบมาตรฐานฝีมือ ให้เป็น 3 ระดับดังนี้คือ

ดี หมายถึง ได้คะแนนรวมจากการวัดหรือประเมินสูงกว่าร้อยละ 70

ผ่าน หมายถึง ได้คะแนนรวมจากการวัด หรือประเมินร้อยละ 50 – 70

ไม่ผ่าน หมายถึง ได้คะแนนรวมจากการวัด หรือประเมินต่ำกว่าร้อยละ 70

2) การสอบ

2.1 สถานประกอบการจะต้องจัดการทดสอบของนักเรียนในรายวิชาที่กำหนด ให้ฝึกอาชีพที่สถานประกอบการ

2.2 การสอบมาตรฐานฝีมือ สำหรับนักเรียนในระบบทวิภาคีให้ปฏิบัติดังนี้

1) ประเมินผลครึ่งหลักสูตร (Interim) โดยวิธีการดังนี้

ก. ประเมินความรู้ทางทฤษฎี

ข. ประเมินความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยการสอบสัมภาษณ์ตามบันทึกจากสมุดรายงานของนักเรียน

2) ประเมินผลสิ้นหลักสูตร (Finals) โดยวิธีการดังนี้

ก. ประเมินความรู้ทางทฤษฎีโดยการสอบข้อเขียน และการสัมภาษณ์ตามบันทึกจากสมุดรายงานของนักเรียน

ข. ประเมินความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยการทำโครงการหรือการทำโครงการวิชาชีพ หรือผลิตชิ้นงานหรือการวิเคราะห์งาน

2.3 อัตราส่วนของการประเมินผลครึ่งหลักสูตร (Interim) รวมกับการประเมินสิ้นหลักสูตร (Finals) ตามอัตราส่วน 3 : 7

3) ประกาศนียบัตรวิชาชีพสำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่สำเร็จการศึกษา

นักเรียนในระบบทวิภาคี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้วุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

เช่นเดียวกับนักเรียนในภาคปกติ ซึ่งจะต้องผ่านเกณฑ์ดังต่อไปนี้

3.1 สอบได้รายวิชาในหมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรีครบตามกำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

3.2 ได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบถ้วน ตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละประเภท วิชาและสาขาวิชา

3.3 ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ไม่ต่ำกว่า 2.00

3.4 ได้เข้าร่วมกิจกรรมที่สถานประกอบการจัดขึ้น

หน้าที่ของสถานศึกษาเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผล

1) จัดการอบรมผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึกในสถานประกอบการเกี่ยวกับการวางแผนการฝึกการวัดและการประเมินผล

- 1.1 ให้ความรู้ ความเข้าใจ หลักการวิธีการ ตลอดจนข้อปฏิบัติในการดำเนินการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
- 1.2 ร่วมดำเนินการจัดรายละเอียดวิชาชีพ ในหมวดวิชาชีพเลือกให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ
- 1.3 จัดทำแผนการฝึกอาชีพตามรายวิชา ตลอดหลักสูตร
- 1.4 จัดทำแผนการวัด และประเมินผลการเรียนภาคทฤษฎีและการฝึกอาชีพ
- 2) วัดและประเมินผลรายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของนักเรียนตลอด หลักสูตร
  - 2.1 วัดและประเมินผลการเรียนภาคทฤษฎีในสถานศึกษาทุกภาคเรียน
  - 2.2 เสนอรายชื่อคณะครู – อาจารย์ และคณะครูฝึกในสถานประกอบการ ร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินผล ครั้งหลักสูตร และจบหลักสูตรเพื่อให้กรมอาชีวศึกษาแต่งตั้ง
- 3) แจ้งผลการเรียนของนักเรียนให้สถานประกอบการทราบทุกครั้งที่มีการประเมินผล
- 4) จัดพิธีมอบประกาศนียบัตรวิชาชีพและใบรับรองผ่านงานแก่ ผู้สำเร็จการศึกษา
- 5) จัดมอบป้ายประกาศความร่วมมือ และเกียรติบัตรให้แก่สถานประกอบการที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
- 6) จัดการประชุมสัมมนาสถานประกอบการ ประเมินผลความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อการวางแผนการพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีปีต่อไป

2.4.3 การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ (Managing DVT

at Company Level)

สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (2541 : 13) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ของสถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีว่า สถานประกอบการต้องตระหนักว่าเป็นเสมือนสถานศึกษาแห่งที่ 2 ของนักเรียน และมีความพร้อมดังต่อไปนี้ คือ

1. เป็นผู้ประกอบการและประกอบกิจการที่ดำเนินการฝึกอาชีพได้
2. มีความพร้อมในการฝึกอาชีพตามสาขาวิชานั้น
3. สามารถจัดให้ผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึก ทำหน้าที่ประสานงาน ดูแล การฝึกสอนอาชีพให้แก่ นักเรียนได้
4. สามารถจัดสิ่งแวดลอมที่เอื้ออำนวยต่อการฝึกอาชีพได้

5. สามารถจัดการฝึกปฏิบัติได้ตลอดระยะเวลา 3 ปี หรือจนจบหลักสูตร ปวช.
6. สามารถจัดส่งบุคลากรเข้าร่วมประชุมสัมมนากับสถานศึกษาได้
7. สามารถจัดสวัสดิการ ตลอดจนมาตรการเกี่ยวกับสวัสดิภาพให้แก่นักเรียนที่เข้ารับการฝึก
8. อยู่ในทำเลที่ติดต่อได้สะดวก

2.4.4 วัตถุประสงค์ในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (2541 : 13) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาบุคลากร ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อพัฒนาบุคลากร ให้มีฝีมือ ความรู้ ความสามารถตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ
3. เพื่อเตรียมบุคลากรไว้ทดแทนการขาดแคลนในอนาคต

2.4.5 การเปลี่ยนสภาพจากนักเรียนเป็นพนักงานของสถานประกอบการ

สถานประกอบการที่เข้าร่วม โครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีความประสงค์จะรับนักเรียนเข้าทำงานในสถานประกอบการภายหลังสำเร็จการศึกษาแล้ว สถานประกอบการจะต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้นักเรียนทราบล่วงหน้า ก่อนสำเร็จศึกษาไม่น้อยกว่า 30 วัน (สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. 2541 : 16)

2.4.6 แนวปฏิบัติในการดำเนินการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (2541 : 19) ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการดำเนินการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไว้ดังนี้

1. สถานศึกษาต้องทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ติดต่อกับสถานประกอบการ เชิญชวนให้เข้าร่วมการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
2. สถานประกอบการที่ประสงค์จะรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แจ้งความจำนงและความร่วมมือไปยังสถานศึกษา
3. สถานศึกษาและสถานประกอบการ ความพร้อมของสถานประกอบการ และความพร้อมของสถานศึกษา ก่อนกำหนดสาขาวิชาชีพที่จะร่วมกันฝึก
4. สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันทำความเข้าใจในหลักการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
5. สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 5.1 กำหนดสาขาวิชาชีพ ที่จะฝึกนักเรียนอาชีวศึกษา
- 5.2 กำหนดเป้าหมาย จำนวนนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่สถานศึกษา ต้องการในแต่ละปี
- 5.3 กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
- 5.4 จัดทำรายละเอียดการฝึกปฏิบัติ ในแต่ละรายวิชาตามความเหมาะสมของสถานประกอบการให้ครอบคลุมเนื้อหาของหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538
- 5.5 จัดทำแผนการปฏิบัติ ให้เป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตร
- 5.6 ดำเนินการจัดการเรียนการสอน การฝึกภาคปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนการเรียน
- 5.7 นิเทศการเรียนการสอน การฝึกภาคปฏิบัติและติดตามผล
- 5.8 จัดทำแบบวัดและประเมินผล
- 5.9 สถานศึกษาและสถานประกอบการ ทำการทดสอบมาตรฐานฝีมือของนักเรียน ที่สำเร็จการศึกษา
- 5.10 สถานศึกษามอบประกาศนียบัตร ปวช. แก่ผู้สำเร็จการศึกษา

2.4.7 หน้าที่ของนักเรียนและผู้ปกครอง

นักเรียนและผู้ปกครอง ต้องเข้าใจว่าการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการเรียนอาชีวศึกษาอีกระบบหนึ่ง ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2538 นักเรียนจะต้องเรียนทั้งในสถานศึกษาและฝึกอาชีพในสถานประกอบการ เพื่อให้เกิดทักษะในการวิชาชีพและมีประสบการณ์ตรงจากสถานประกอบการ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการหรือสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ (สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. 2541 : 26)

2.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีหน่วยงานหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อการจัดการอาชีวศึกษาของไทยมีประสิทธิภาพ และสามารถสนองตอบต่อความต้องการของสถานประกอบการได้ ดังมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (มยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์. 2541 : 64) ดังนี้

2.5.1 คณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชนเพื่อพัฒนาการศึกษาเพื่ออาชีพ (กรอ. พอ.)

หน้าที่และความรับผิดชอบของ กรอ. พอ.

- 1) พัฒนานโยบายและวางแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา และฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับแผนพัฒนา การศึกษาแห่งชาติ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคม
- 2) พิจารณาและกำหนดมาตรฐานหลักสูตร และมาตรฐานการเรียนการสอนทางอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพ ระดับและประเภทต่าง ๆ
- 3) พิจารณาปัญหา และอุปสรรคตลอดจนกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาที่มีผลกระทบต่อสถานะการดำเนินงานของผู้สำเร็จการศึกษาและการอาชีพ
- 4) กำหนดมาตรฐาน และจัดให้มีการทดสอบเพื่อรับรองมาตรฐาน และยกระดับมาตรฐานวิชาชีพ
- 5) ติดตามและประสานงานการดำเนินงานอาชีวศึกษา และการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพแห่งชาติ
- 6) แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กรรมการมอบหมาย

2.5.2 คณะกรรมการประสานงานกับภาคเอกชนในการพัฒนากำลังคนระดับกลาง (กสชค.)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ยกเลิกคณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชนเพื่อการพัฒนาการศึกษาเพื่ออาชีพ (กรอ.พอ.) เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2524 กระทรวงศึกษาธิการเห็นว่ามีความจำเป็นต้องมีคณะกรรมการเพื่อประสานงานกับภาคเอกชนในการพัฒนานักศึกษาระดับอาชีวศึกษา เพื่อเป็นตัวกลางทำหน้าที่ประสานงานกับภาคเอกชนในการพัฒนากำลังคนระดับกลาง จึงขอเสนอคณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้ง “คณะกรรมการประสานงานกับภาคเอกชนในการพัฒนากำลังคนระดับกลาง (กสชค.)” เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2534 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ (สำนักงานเลขาธิการ กสชค. กรมอาชีวศึกษา. 2535 : 1)

หน้าที่ของคณะกรรมการ

1. วางแผนการประสานงาน การผลิตกำลังคนให้เกิดความ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ
2. สร้างแนวทางประสานความร่วมมือ ระหว่างองค์กรที่มีหน้าที่จัดการผลิตกำลังคนระดับกลางด้านวิชาชีพกับองค์กรกลางเอกชน กลุ่มอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม และบริการในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพ

3. สร้างแนวทางประสานความร่วมมือในการฝึกทักษะวิชาชีพ ระหว่างสถานศึกษา กับสถานประกอบการ

4. ประสานการดำเนินการ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพ รูปแบบทวิภาคี (Dual System)

5. เสนอแนะรูปแบบที่ก่อให้เกิดความคล่องตัวในการประสานความร่วมมือ และมีคุณภาพในการผลิตกำลังคน

6. พิจารณาเสนอแนวทางการพัฒนาการอาชีวศึกษา และการฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม

7. เสนอผลการประสานการพัฒนา กำลังคนระดับกลาง ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพ รวมทั้งในภาครัฐบาลและเอกชนทุกระดับเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนพัฒนากำลังคน (สำนักงานเลขาธิการ กสศ. กรมอาชีวศึกษา. 2535 : 3-5)

2.5.3 สำนักงานพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีแห่งชาติ

(สพทช.)

กรมอาชีวศึกษาได้ประกาศจัดตั้งสำนักงานพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีแห่งชาติขึ้น เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2535 การดำเนินงานของสำนักงานจะเป็นไปในลักษณะประสานงาน ติดตามงาน และประเมินผลงานต่อไป (สำนักงานพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพ ระบบทวิภาคีแห่งชาติ. 2535 : 1)

หน้าที่ของสำนักงานพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอาชีพ ระบบทวิภาคีแห่งชาติ (สพทช.) คือ

1. เสนอนโยบายการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีต่อรัฐบาล
2. วางแผนประสานงานกำกับดูแลและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพระบบทวิภาคี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. พัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
4. ทำการศึกษาวิจัย ความต้องการของตลาดแรงงาน ความเป็นไปได้ในการขยายการจัดสำรวจความพร้อมของสถานศึกษาและสถานประกอบการ ในการร่วมมือกัน จัดดำเนินงาน ความเพียงพอของระบบการฝึกอาชีพ ความต้องการของการเปลี่ยนระบบ/รูปแบบการฝึกอาชีพ และเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
5. ประสานงานความร่วมมือในการจัดดำเนินงาน การขยายการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีทั้งภาครัฐและเอกชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

6. เสนอ ปรับปรุง พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หลักเกณฑ์ หรือมาตรการต่าง ๆ ต่อรัฐบาล เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา / สถานฝึกอาชีพและสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพ

7. จัดระบบและให้บริการข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ ด้านการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพระบบทวิภาคี และปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ

8. รายงานประจำปีต่อคณะกรรมการ กสชค. และรายงานเฉพาะกิจที่ต้องดำเนินการเร่งด่วน ทุกกรณี

9. ประสานงานกับหน่วยปฏิบัติ (สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบโรงเรียน – โรงงาน) ระดับกรม/สำนักงาน ทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐบาลและเอกชน (สำนักงานพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพ ระบบทวิภาคีแห่งชาติ. 2535 : 6)

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการอาชีวศึกษาอีกรูปแบบหนึ่ง ที่เป็นรูปแบบใหม่ กรมอาชีวศึกษา ได้นำมาจัดโดยการประสานงานความร่วมมือกับภาคเอกชนโดยสถานประกอบการ ซึ่งมีบทบาทในการฝึกงานอาชีพของนักศึกษา และจากการศึกษาระบบดังกล่าว ได้มีผู้ให้ความสนใจที่จะทำการวิจัยไว้บ้างแล้ว แต่ยังไม่แพร่หลายมากนัก ดังเช่นการศึกษาที่สำคัญของ พลายนาม ดวงสว่าง เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาระบบโรงเรียน โรงงานขอวิทยาลัยเทคนิคท่าหลวง ซิเมนต์ไทยอนุสรณ์ (พลายนาม ดวงสว่าง. 2536 :137) ได้กล่าวถึงการพัฒนาคุณภาพ ของนักเรียนช่างฝึกหัด โดยยึดหลักการบริหารอาชีวศึกษาและหลักการอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคี (Dual System) หรือระบบคู่เป็นแนวทางการพัฒนา สรุปได้ดังนี้

2.6.1 กระบวนการจัดการศึกษาได้พัฒนาการสอน และการฝึกทักษะพื้นฐาน โดยวิทยาลัยรับผิดชอบ โดยดำเนินการฝึกทักษะพื้นฐาน ให้กับนักเรียนช่างฝึกหัดเอง เหตุผลที่ต้องดำเนินการเช่นนั้นเพราะ

1. สถานประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีความพร้อมทั้งเรื่องสถานที่ฝึกอบรม และครูฝึก
2. ความร่วมมือกันระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษามีน้อยมาก เพราะ

รัฐบาลขาดมาตรการเกี่ยวกับการจัดฝึกอาชีพให้กับเยาวชน

2.6.2 ผลการใช้แผนการฝึก และแบบการฝึกร่วม ทำให้สถานประกอบการ ได้ทราบว่าจะใช้เวลาการฝึกงานอาชีพ ช่วยให้เจ้าของสถานประกอบการ เตรียมแผนรับงานอาชีพจากภายนอกเข้ามา

ประกอบธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง สามารถดำเนินการบริหารงานบุคคลได้อย่างสอดคล้องและมีประสิทธิภาพอีกด้วย

2.6.3 ผลการใช้คู่มือครูฝึกและคู่มือนักเรียนช่างฝึกหัดนั้น สถานประกอบการไม่มีครูฝึกโดยตรง จึงต้องพัฒนาช่างชำนาญงานขึ้น เพื่อให้เขาปฏิบัติงานแทนครูฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับคู่มือนักเรียน ช่วยเหลือแนะนำนักเรียนในการประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมระหว่างอยู่ปฏิบัติงานอาชีพในสถานประกอบการ และช่วยเหลือแนะนำถึงวิธีการใช้เครื่องจักร เครื่องมือ ตลอดจนการรักษาความปลอดภัยในระหว่างฝึกงานอาชีพ รายงานการศึกษาดังกล่าวยังได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการที่จะพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบโรงเรียน – โรงงาน เพื่อให้มีประสิทธิภาพได้นั้น จะต้องดำเนินการพัฒนาต่อไปคือ

1. สถานศึกษาจะต้องพัฒนา ระบบการทำงานร่วมกันระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประสานความเข้าใจ และความร่วมมือจากสถานประกอบการอย่างใกล้ชิดอย่างมีระบบตลอดเวลาเพื่อให้สถาบันทั้งสองเกิดความร่วมมือกันทำงานอย่างแท้จริง

2. สถานศึกษาควรจัดหน่วยงานขึ้นใหม่ นอกจากงานแนะแนวที่มีภาระงานประจำมากอยู่แล้ว เพื่อทำหน้าที่จัดเก็บข้อมูลของความต้องการเรื่องแรงงาน และติดต่อประสานงานอย่างใกล้ชิดกับภาคธุรกิจอุตสาหกรรม ภายในจังหวัดหรือจังหวัดใกล้เคียง

นอกจากนั้นหน่วยงานระดับสูง ควรให้การสนับสนุนในเรื่องต่อไปนี้

1. กรมอาชีวศึกษาควรเร่งดำเนินการจัดตั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อจะได้มีหน้าที่ติดต่อประสานงานกับภาคเอกชน และภาคธุรกิจอุตสาหกรรมเพื่อขอความร่วมมือในการผลิตกำลังคน เพื่อสนองความต้องการตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. รัฐควรจัดมาตรการเพื่อการฝึกอาชีพให้กับเยาวชนของชาติ หรือออกกฎหมายว่าด้วยการฝึกอาชีพแห่งชาติอย่างมีประสิทธิภาพ

3. รัฐควรสนับสนุนการฝึกอาชีพให้กับเยาวชนอย่างแท้จริง โดยส่งเสริมและกระตุ้นให้สถานประกอบการร่วมมือกับสถานศึกษาจัดฝึกอาชีพโดยใช้คู่มือเพื่อการศึกษาให้กับสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการเพื่อให้สถานประกอบการนำคู่มือการศึกษาไปลดภาษีค่าขายต่อไป

4. รัฐควรพยายามสร้างแรงจูงใจในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้สถานประกอบการต่าง ๆ จำนวนมากได้ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาจัดฝึกอาชีพให้กับเยาวชนแรงจูงใจที่สำคัญประการหนึ่งคือ การยกย่องสรรเสริญหรือเผยแพร่ผลงานที่สถานประกอบการนั้น ๆ ได้จัดฝึกอาชีพให้กับเยาวชนของชาติ

5. รัฐควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมร่วมมือกันจัดตั้งกองทุน เพื่อพัฒนาการฝึกฝีมือแรงงานให้กับเยาวชนหรือผู้ใช้แรงงานของสถานประกอบการ

สำหรับความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการฝึกงาน ลักษณะการจัดฝึกงานที่พึงประสงค์นั้น ชาติรี รัตนวงศ์ (2525 : 14) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลการส่งนักศึกษาช่างเทคนิคของวิทยาลัย เทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ออกฝึกงานในหน่วยงาน อุตสาหกรรม พบว่า หน่วยงานอุตสาหกรรมมีความต้องการ และพึงพอใจในการรับนักศึกษาเข้าฝึกงาน และนักศึกษามีความต้องการและพึงพอใจในการออกฝึกงานในหน่วยงานอุตสาหกรรม เพราะทำให้นักศึกษาได้รับความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ต่างๆ จากการฝึกงาน

ทองหล้า สุนทร (2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สถานประกอบการในจังหวัดขอนแก่น กับความต้องการรับนักศึกษา ปวช. เข้าฝึกงาน ผลการวิจัยได้สรุปว่า

1. สถานศึกษาต้องสอนทฤษฎีให้ละเอียดทุกสาขา เพื่อให้ให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเป็นอย่างดี และสามารถใช้ปฏิบัติงานได้

2. สถานศึกษาต้องปลูกฝังให้นักศึกษา มีความซื่อสัตย์สุจริต พุดจริง ทำจริง รักษาเครื่องมือ เครื่องใช้ให้ถูกวิธี รักษาเครื่องจักรกลที่มีราคาสูงได้ ใ้ใช้วัสดุทุกชนิดตามคำสั่งของผู้ควบคุมงาน และประหยัด

3. ต้องตั้งใจฝึกงานเพื่อรับประสบการณ์ และเกิดความชำนาญงาน ไม่เรียกร้องค่าบริการใดๆ จากสถานประกอบการ

4. นักเรียนได้รับประสบการณ์ เทคนิค และวิธีการทำงานใหม่ๆ จนเกิดความชำนาญเฉพาะ อย่าง เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยเกี่ยวกับการฝึกงานอาชีพของนักศึกษาในสถานประกอบการอีก จำนวนมาก ที่เกี่ยวเนื่องกับการจัดการศึกษาและการฝึกงานดังเช่น สุวรรณมา คอนขวา (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานและปัญหาเกี่ยวกับการฝึกงานอาชีพ นักเรียนนักศึกษาในสถานประกอบการของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งการวิจัยนี้พบว่า สภาพการดำเนินงานในการฝึกงานในการฝึกอาชีพของสถานศึกษา ประกอบด้วย 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ดำเนินงานในรูปแบบกรรมการและไม่ใช่รูปแบบกรรมการ สภาพปัญหาในการดำเนินงานฝึกอาชีพของสถานศึกษา ทั้ง 2 รูปแบบนี้มีปัญหาเกี่ยวกับความไม่พร้อมในเรื่องยานพาหนะจัดส่งนักศึกษาฝึกงาน อาจารย์นิเทศก์ มีงานที่ต้องรับผิดชอบมาก ไม่มีเวลาเตรียมการ ขาดการประชาสัมพันธ์ภายในสถานศึกษา นักศึกษา ขาดความพร้อมและไม่ให้ความร่วมมือ ขาดเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลงานภาคปฏิบัติ ขาดความร่วมมือและความกระตือรือร้นอันเกิดจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนเพื่อเพิ่มพูนความรู้

ความเข้าใจยังไม่เพียงพอ การกำหนด นโยบายขาดหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการที่ถูกต้อง บุคลากรไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน

ภาวนา ไชยสมบูรณ์ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคาดหวังของผู้ประกอบการและครู เกี่ยวกับคุณลักษณะนักศึกษาฝึกงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขางานออกแบบพาณิชย์ศิลป์ คณะวิชาศิลปประยุกต์ ในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษากรุงเทพมหานครพบว่า ผู้ประกอบการและครูคาดหวังเกี่ยวกับคุณลักษณะนักศึกษาฝึกงานแตกต่างกัน โดยเฉพาะคุณลักษณะส่วนตัวของนักศึกษาฝึกงานด้านบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย มนุษยสัมพันธ์ และอารมณ์ โดยครูมีความคาดหวังสูงกว่าสถานประกอบการ

คณะกรรมการเป้าหมายที่ 10 วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของบุคลากรในหน่วยงานและสถานประกอบการที่มีต่อการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์ ปี 2533 พบว่า การดูแลเอาใจใส่นักศึกษาฝึกงานสถานประกอบการให้ความร่วมมือในการดูแลนักศึกษาเป็นอย่างดี ส่วนครู - อาจารย์ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบ ยังให้ความเอาใจใส่ดูแลไม่เพียงพอ นักศึกษาที่ออกฝึกงานไม่มีความรู้เพียงพอทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ขาดความตั้งใจอย่างจริงจังและการนิเทศการฝึกงานของครู - อาจารย์ ควรไปนิเทศอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง

สมมาตร สุนศักดิ์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การฝึกงานของนักศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2527 วิทยาลัยอาชีวกลุ่มภาคเหนือ จากการวิจัยพบปัญหาเกี่ยวกับการฝึกงานหลายประการ คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ฝึกงาน ได้แก่ สถานที่ฝึกงานที่เหมาะสมในจังหวัดมีน้อย ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากสถานที่ฝึกงาน สถานที่ฝึกงานอยู่ไกล การคมนาคมไม่สะดวก
2. ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศ ได้แก่ นักเรียนไม่ได้รับการนิเทศ หรือมีการนิเทศน้อยครั้ง อาจารย์นิเทศไม่ได้รับความสะดวกเรื่องยานพาหนะ
3. ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณการฝึกงาน ได้แก่ มีงบประมาณไม่เพียงพอหรือไม่มีงบประมาณ นักศึกษาเสียค่าใช้จ่ายสูง
4. ปัญหาเกี่ยวกับความรู้และทักษะในการฝึกงาน ได้แก่ นักศึกษาได้รับความรู้และทักษะในการฝึกงานน้อย นักศึกษามีความรู้และทักษะไม่เพียงพอในการฝึกงาน สถานประกอบการไม่ไว้วางใจในความสามารถของนักศึกษา
5. ปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวในการฝึกงาน ได้แก่ นักศึกษาไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสถานที่ฝึกงาน นักศึกษาขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน

6. ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผล ได้แก่สถานประกอบการไม่กล้าประเมินตามความเป็นจริง นักศึกษาไม่ได้รับความเป็นธรรมในการประเมินผล

ฉวีวรรณ สุกรวัชรินทร์ (2535 : 176) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการการฝึกงานของนักศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ในด้านการวางแผนและการเตรียมการนั้นสถานประกอบการเห็นว่า การวางแผนในการกำหนดจุดมุ่งหมายการฝึกงานของนักศึกษาได้อย่างชัดเจนในทุกขั้นตอน ทั้งด้านการปฏิบัติมีปัญหาและความต้องการในระดับปานกลาง และมีปัญหาน้อยในการกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติของนักศึกษาฝึกงาน ส่วนการนิเทศการฝึกงานนั้นมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง มีปัญหาและความต้องการในระดับมาก

จิต เอียดสังข์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาหารูปแบบที่เหมาะสมในการส่งเสริมนักเรียนฝึกงานในสถานประกอบการ พบว่า ก่อนการส่งนักเรียนนักศึกษาออกฝึกงานในสถานประกอบการ สถานศึกษาควรเตรียมความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญจำเป็น เป็นต้นว่าการให้คำแนะนำนักศึกษา การจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง การทำความเข้าใจกับครูอาจารย์ การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานประกอบการและสภาพแวดล้อมของสถานประกอบการให้นักศึกษาทราบ

พิศิษฐ์ อุศิริกุลพาณิชย์ (2537 : 190-193) ได้ศึกษาสภาพและการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม ปีการศึกษา 2536 พบว่า

1. สภาพการปฏิบัติงานของการฝึกงาน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินงานและอาจารย์นิเทศ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
2. ปัญหาการฝึกงานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินงาน และอาจารย์นิเทศ โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย
3. สภาพปฏิบัติการฝึกงาน ตามความคิดเห็นของนักศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
4. ปัญหาการฝึกงานตามความคิดเห็นของนักศึกษา โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย
5. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ระดับปัญหาการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม ปีการศึกษา 2536 ระหว่างคณะกรรมการดำเนินงานกับอาจารย์นิเทศก์ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ปวีณ์ ตาบเพชร (2537 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเกี่ยวกับการศึกษาสภาพความเป็นจริงและความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานประกอบการที่เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารและการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของกรมอาชีวศึกษาพบว่า

- ด้านการวางแผน ต้องการพัฒนาในการวางแผน การกำหนดยุทธศาสตร์ในการเตรียมการ และวางแผนการดำเนินงานให้ชัดเจนมากขึ้น
- ด้านการแบ่งสรร ต้องการให้มีการอบรวมบุคลากรของสถานศึกษา และสถานประกอบการให้เข้าใจแนวนโยบายและแนวปฏิบัติงานตามโครงการ
- ด้านการประสานงาน ต้องการให้หน่วยงานที่เป็นองค์กรกลาง ที่รับผิดชอบในด้านการบริหารและการประสานงานจะต้องเร่งรัดการประสานงานให้มากขึ้น
- ด้านการประเมินผล ต้องการให้สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันตรวจสอบกฎระเบียบ และแนวปฏิบัติ
- ด้านการกระตุ้นแรงจูงใจ ต้องการให้ผู้บริหารระดับนโยบาย และหน่วยงานที่องค์กร กลาง จัดทีมงานมาช่วยชี้แจง แนะนำและร่วมกันแก้ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ทั้งปัญหาในเชิงนโยบาย และปัญหาในการปฏิบัติ

ประชาคม จันทรชิต และคณะ (2538 : 45 – 46) ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ในระบบทวิภาคี ตามทัศนของอาจารย์ผู้สอน วิทยาลัย อาชีวศึกษาปัตตานี ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิจัย เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทาง แก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตรฯ การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามระดับความคิดเห็น ตามทัศนของ อาจารย์ผู้สอน จำนวน 10 ด้าน คือ

- 1) ด้านการวางแผน การใช้หลักสูตร และการประชาสัมพันธ์หลักสูตร
- 2) ด้านการเตรียมอาจารย์ เพื่อใช้หลักสูตร
- 3) ด้านการจัดแผนการเรียน และการฝึกงาน
- 4) ด้านการจัดตารางสอน และตารางเรียน
- 5) ด้านการจัดอาจารย์เข้าสอน
- 6) ด้านการนิเทศและติดตามผล
- 7) ด้านบริการสื่อการเรียนการสอน
- 8) ด้านการจัดอาคารสถานที่
- 9) ด้านการประเมินผลการเรียน
- 10) ด้านการจัดงบประมาณ

จากการวิจัยพบว่า การบริหารหลักสูตรฯ ทั้ง 10 ด้าน มีปัญหาเกิดขึ้นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีข้อเสนอแนะในแต่ละด้าน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังนี้

ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร และการประชาสัมพันธ์ การใช้หลักสูตร มีปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ประชาชนในท้องถิ่นไม่เข้าใจหลักสูตร และเวลาในการประชาสัมพันธ์น้อย แนวทางแก้ไข คือ การประชาสัมพันธ์ให้กว้างขวางและมากยิ่งขึ้น ด้านการจัดแผนการเรียนและการฝึกงานมีปัญหา กรณีนักเรียนไม่ไปฝึกงานต่างจังหวัด ความไม่สะดวกในการเรียนการสอน และสถานประกอบการในจังหวัดมีน้อย

แนวทางแก้ไข คือ ควรจัดให้นักเรียนฝึกงานในแหล่งเดียวกับที่สถานศึกษาดังอยู่ ด้านการนิเทศ และติดตามผลการใช้หลักสูตร มีปัญหา คือ เรื่องการติดตามผลนักเรียนที่ฝึกงานต่างจังหวัด การนิเทศจึงทำได้น้อยครั้ง สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย การแก้ปัญหา คือ ต้องพยายามหา สถานประกอบการในจังหวัด ด้านการบริการสื่อการเรียนการสอน ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ ให้งานสื่อการเรียนการสอนช่วยบริการจัดซื้อ จัดหา และดำเนินการช่วยผลิต ด้านการจัดอาคารสถานที่ เพื่อการเรียนการสอน มีปัญหาเรื่องห้องเรียนไม่เพียงพอ มีข้อเสนอแนะให้ทำอาคารเรียนชั่วคราว และด้านการจัด งบประมาณเพื่อการเรียนการสอน มีข้อเสนอแนะให้จัดงบประมาณในการสอนนอกสถานที่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2538 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษากับงานอาชีพ : ผลกระทบจากการศึกษาด้านอาชีพ ผลการวิจัยที่สำคัญพบว่า สภาพและปัญหาในการจัดการศึกษาด้านอาชีพในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ในประเด็นเรื่อง ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชน ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ สถานประกอบการภาคเอกชนในบางท้องถิ่นมีน้อย ภาคเอกชนยังมองไม่เห็นประโยชน์ที่จะได้จากความร่วมมือ มีข้อจำกัดเกี่ยวกับการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์และความรับผิดชอบของนักศึกษาที่ไปฝึกงาน ขาดรูปแบบของความร่วมมือ ที่เปิดโอกาสและสนับสนุนให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้น

ปัญหาของการฝึกทักษะวิชาชีพ ได้แก่ การฝึกอาชีพมิใช่การฝึกอย่างแท้จริง การฝึกอาชีพไม่ตรงสาขา กระบวนการฝึกทักษะวิชาชีพยังไม่มีประสิทธิภาพ ปัญหาความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความสอดคล้องระหว่างการจัดการศึกษาด้านอาชีพทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียนกับความต้องการของตลาดแรงงาน จากการประเมินของผู้ใช้ปรากฏว่า ผลผลิตที่คุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในระดับค่อนข้างมาก มีเพียงหลักสูตร ปวส. เท่านั้น ส่วนหลักสูตร ปวช. ปวท. และระยะสั้นมีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในระดับปานกลางเท่านั้น

นิติต ศรีคัมภววงศ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการออกฝึกงานในสถานประกอบการของนักศึกษาระดับ ปวส. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดในภาคตะวันออก พบว่า สถานประกอบการได้ให้ความเอาใจใส่ในการดูแลและควบคุมการฝึกอย่างดี ส่วนอาจารย์นิเทศก์ไม่ค่อยเอาใจใส่ดูแลและให้คำแนะนำแก่นักศึกษาเท่าที่ควร การติดตามผลตลอดจนการยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษามีน้อย

วราพรธ น้อยสุวรรณ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความร่วมมือระหว่าง สถานศึกษาอาชีวศึกษากับโรงงานอุตสาหกรรม ในการฝึกอบรมด้านเทคนิคและอาชีวศึกษาในประเทศไทย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษากับผู้บริหารโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ มีความเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับปัญหาในความร่วมมือเกี่ยวกับการฝึกอาชีพอบรมด้านเทคนิค และอาชีวศึกษา ได้แก่ทุนทรัพย์ไม่เพียงพอ ทั้งสองฝ่ายไม่ทราบว่า จะร่วมมือกันอย่างไร แรงจูงใจไม่เพียงพอ ต้องการให้กำหนดนโยบายความร่วมมือและต้องการให้แต่งตั้งผู้ประสานงาน

วรวิทย์ ศรีตระกูล (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสถานประกอบการที่ร่วมกันจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาวิชาช่างยนต์ กับวิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การวางแผนการเตรียมการมีระดับความคิดเห็นที่ประเมินในระดับมาก สถานประกอบการเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อการฝึกอาชีพของนักศึกษาระบบทวิภาคี มีการกำหนดบุคลากรเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมการฝึกอาชีพของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม และมีการวางแผนการฝึกอาชีพ การดำเนินการ มีระดับความคิดเห็นที่ประเมินอยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด โดยสถานประกอบการเห็นว่าได้ประโยชน์จากการฝึกอาชีพของนักศึกษามาก

อรุณแก้ว ลีธรรมชโย (2541: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก พบว่า สถานศึกษาจัดหาสถานประกอบการได้น้อย จำนวนนักเรียนต่ำกว่าเป้าหมาย วิธีการประชาสัมพันธ์ไม่น่าสนใจและไม่ชัดเจน และขาดงบประมาณในการสนับสนุน สถานศึกษามีบุคลากรทำงานด้านนี้น้อย อาจารย์มีภาระงานสอนมาก มีนักเรียนไม่ครบจำนวน อาจารย์นิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่ไม่สม่ำเสมอ ได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการน้อย สถานศึกษาไม่มียานพาหนะในการเดินทางไปนิเทศ อาจารย์นิเทศก์มีภาระงานสอนมาก และได้รับผลการประเมินจากสถานประกอบการล่าช้า

จำแรง วงศ์ฟู (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้และความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยตัวป้อนว่า นักเรียนที่เข้าเรียนยังมีวุฒิภาวะน้อยเกินไปเนื่องจากอายุยังน้อย

บุคลากรมีงานประจำอยู่มากแล้ว งบประมาณที่ได้รับมีน้อย สถานประกอบการไม่มีครูฝึกแท้จริง และไม่ได้แต่งตั้งบุคลากรที่ทำหน้าที่ครูฝึก โดยเฉพาะไม่มีการอบรมให้ความรู้การผลิตสื่อและอุปกรณ์ ไม่มีห้องเรียนหรือห้องฝึกปฏิบัติสำหรับนักเรียนทวิภาคีโดยเฉพาะ การสอบมาตรฐานฝีมือยังมีความล่าช้า ความร่วมมือของสถานศึกษาและสถานประกอบการด้านการเรียนภาคทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติมีการประสานงานระหว่างกันน้อย การเตรียมข้อมูล เอกสารต่างๆ ยังล่าช้า ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนตามที่กำหนดไว้ได้อย่างเต็มที่ ครู-อาจารย์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านนี้ มีภาระต้องรับผิดชอบมากขึ้น

สำนักงานพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีแห่งชาติ (สพทช.) (อ้างใน วิทยา ดิვნ. 2542 : 33) ได้ทำการสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ และความพร้อมของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาและการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีในระยะเริ่มต้น โดยส่งแบบสอบถามเพื่อถามถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ชำนาญงานระบบทวิภาคี ไปยังสถานศึกษาที่ดำเนินการจัดอาชีวศึกษา 13 แห่ง ซึ่งเปิดสอนใน 16 สาขาวิชา ทั้งประเภทช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม และคหกรรม พบว่าปัญหาและอุปสรรคที่ได้จากการสำรวจครั้งนั้นมีดังนี้

ด้านหลักสูตร

ปัญหาที่พบจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่แปลมาจากต่างประเทศ ไม่ได้ปรับเข้ากับสถานประกอบการในเมืองไทย ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านนี้ประมาณ 40 %
2. เนื้อหาวิชาของหลักสูตรค่อนข้างยากเกินระดับความรู้ของผู้เรียนประมาณ 20 %
3. หลักสูตรยังไม่ได้รับการรับรองจากกรมวิชาการ ยังเป็นเพียงร่างและยังไม่สมบูรณ์ มีประมาณ 20 %
4. มีชุดการสอนไม่ครบทุกวิชา และยังไม่ได้กำหนดหน่วยกิตในแต่ละวิชาให้แน่นอน มีปัญหาด้านนี้ประมาณ 20 %
5. หลักสูตรที่เปิดสอนขณะนั้น (2535) เหมาะสำหรับผู้เรียนที่จบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) ทำให้มีปัญหาการเรียนการสอน เพราะผู้เรียนมีทั้งที่จบชั้นประถมปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าทางส่วนกลางได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เรียนเอาไว้ว่ารับผู้จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นไป มีประมาณ 10 %

ด้านครูฝึกจากสถานประกอบการ

1. สถานประกอบการยังไม่เข้าใจระบบการเรียนการสอน และการฝึกงานของช่างฝึกหัด ไม่กำหนดแผนงานที่ชัดเจน ประมาณ 50 %
2. สถานประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีครูฝึกโดยตรง เนื่องจากบุคลากรมีไม่เพียงพออาจเป็นเพราะว่าบางหน่วยงานของรัฐไม่ได้บังคับให้มีครูฝึกโดยตรง นักศึกษาส่วนใหญ่จึงได้ฝึกงานที่ไม่ค่อยตรงกับวิชาที่เรียน ประมาณ 40 %
3. ครูฝึกในสถานประกอบการไม่รู้หลักสูตร จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ตลอดจนกระบวนการในการจัดระบบการฝึก ประมาณ 30 %
4. การเปลี่ยนแปลงบุคลากรในระดับหัวหน้า และพนักงานมีมาก ทำให้เกิดปัญหาเรื่องการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนไม่ต่อเนื่อง ประมาณ 20 %

ด้านผู้เข้ารับการฝึก

1. ผู้เข้ารับการฝึกส่วนมาก ยังขาดความอดทนที่จะต้องฝึกงานในสถานประกอบการวันละไม่ต่ำกว่า 8 ชั่วโมง ประมาณ 20 %
2. ผู้เข้ารับการฝึกยังไม่เข้าใจหลักสูตรในการเรียนระบบช่างฝึกหัด ประมาณ 20 %
3. ผู้เข้ารับการฝึกบางคนขาดงานบ่อยๆ ประมาณ 20 %
4. ผู้เข้ารับการฝึก ประสบปัญหาในด้านการเดินทางมาเรียนที่วิทยาลัย เพราะที่ไม่มีรถประจำทางประมาณ 10 %

5. ผู้รับการฝึกได้รับค่าแรงต่ำ และไม่มีวันหยุด ต้องทำงานทั้งวันเสาร์และวันอาทิตย์ ประมาณ 10 %

ด้านการประสานการดำเนินการกับสถานประกอบการ

1. ไม่มีชั่วโมงการนิเทศให้ชัดเจน การนัดหมายเพื่อชี้แจงเรื่องต่างๆ ไม่สามารถที่จะกำหนดเวลาให้ตรงกัน ทำให้การประสานงานระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับสถานประกอบการน้อยเกินไป ประมาณ 40 %
2. ไม่มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ครู-อาจารย์ ผู้ประสานงาน ต้องเสียค่าใช้จ่ายเอง ประมาณ 30 %
3. ยานพาหนะในการดำเนินการไม่เพียงพอ บางครั้งต้องใช้ยานพาหนะส่วนตัวเพื่อใช้ปฏิบัติการนิเทศ การฝึกงานของช่างฝึกหัด ประมาณ 30 %

ด้านระยะเวลาในการเรียนการฝึก

1. ครู-อาจารย์มีชั่วโมงสอนมาก จึงทำให้เกิดปัญหาในการจัดชั่วโมงการเรียน บางครั้งไม่สามารถที่จะสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการได้ เป็นปัญหาที่พบบ่อยประมาณ 20 %
  2. เวลาในการฝึกงานแต่ละประเภท ยังไม่มีกำหนดแน่นอน ประมาณ 10 %
  3. นักศึกษาขาดงานบ่อยในช่วงเก็บเกี่ยวข้าว เพราะต้องอยู่ช่วยงานที่บ้าน ประมาณ 10 %
- ด้านสัญญาการฝึกหัด
1. สถานประกอบการบางแห่งวางเงื่อนไขของสัญญาไว้มาก ให้ผู้ปกครองนักเรียนค้ำประกันแล้ว ยังต้องการให้วิทยาลัยค้ำประกันอีก ประมาณ 20 %
  2. สถานประกอบการไม่เข้าใจการทำสัญญา หรือเมื่อปฏิบัติแล้ว ไม่ปฏิบัติตามสัญญา เพราะสัญญาการฝึกอาชีพไม่มีผลในแง่กฎหมาย ประมาณ 10 %
  3. ตัวแทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัดไม่ค่อยมีบทบาทในการให้ความสำคัญมากนัก ประมาณ 10 %

ความรับผิดชอบในการดำเนินการ

1. ด้านสิทธิและหน้าที่ของครูฝึก
  - 1.1 ผู้ฝึกหัดบางคนยังไม่เข้าใจหน้าที่รับผิดชอบ มีความรู้สึกเป็นนักเรียน ไม่ใช่พนักงาน เป็นปัญหาที่พบบ่อยมากที่สุด ประมาณ 40 %
  - 1.2 ผู้ฝึกหัดมีปัญหาไม่เข้าใจสิทธิด้านการศึกษาต่อ การฝึกงาน และแผนการเรียนมี ปัญหา ประมาณ 20 %
  - 1.3 ผู้ฝึกหัดไม่มีสิทธิต่อรองค่าตอบแทนในสถานประกอบการ
  - 1.4 ผู้ฝึกหัดไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ ในช่วงเวลาที่ฝึกงาน
  - 1.5 เจ้าของสถานประกอบการ ไม่ให้ความสำคัญเวลาหยุดงาน ทำให้ผู้ฝึกไม่มีเวลาหยุดพัก
2. ด้านสิทธิและหน้าที่ของสถานประกอบการ
  - 2.1 สถานประกอบการมีความรู้สึกว่าร้างฝึกหัดเป็นนักเรียนเป็นปัญหาที่พบมากที่สุด ประมาณ 20 %
  - 2.2 สถานประกอบการยังหวังเพียงแรงงานของช่างฝึกหัด ไม่คำนึงถึงการศึกษา มี ประมาณ 10 %
  - 2.3 สถานประกอบการยังไม่เข้าใจในหน้าที่บทบาทของตนเอง ประมาณ 10 %
  - 2.4 การให้สวัสดิการแก่ผู้ฝึกหัดค่อนข้างมีปัญหา ประมาณ 10 %

2.5 สถานประกอบการรับจ่ายค่าพาหนะ และค่าอาหารกลางวัน แก่นักศึกษาสำหรับการลงทะเบียนชำระค่าหน่วยกิต สถานประกอบการยังไม่สามารถรับภาระนี้ได้ เพราะเป็นสถานประกอบการขนาดเล็ก ประมาณ 10 %

3. สัญญาการฝึกงาน มีปัญหาที่พบทางด้านนี้ประมาณ 10 %

3.1 นักเรียนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานประกอบการที่วางไว้ ถ้าขาดงานโดยไม่มีเหตุผลเกิน 4 ครั้ง จะต้องส่งตัวนักศึกษาคืนวิทยาลัย

3.2 สถานประกอบการควรทำสัญญากับช่างฝึกหัด เฉพาะสัญญาการฝึกอาชีพเท่านั้น แต่มีบางบริษัททำสัญญาขึ้นใหม่ที่ผู้ปกครองรับไม่ได้

3.3 สัญญาการฝึกงานไม่มีผลในแง่การปฏิบัติ ทั้งด้านของผู้รับการฝึก และของสถานประกอบการ

3.4 ระยะเวลาทดลองงาน ระยะเวลาการลาพักผ่อน และเงื่อนไขในการยกเลิกสัญญา ยังไม่สามารถหาข้อระบุที่เหมาะสมได้ในภาคเกษตรกรรม

4. กฎและระเบียบต่างๆ ปัญหาที่พบทางด้านนี้ประมาณ 40 %

4.1 ยังไม่มีกฎปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานชัดเจนดีพอ จึงทำให้เกิดการสับสน

4.2 กฎระเบียบเกี่ยวกับสวัสดิการของผู้รับการฝึกและสถานประกอบการต่างๆ ในการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้รับการฝึกยังไม่มี

5. การสนับสนุนจากสถานประกอบการเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ในการฝึกอบรม ยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากสถานประกอบการเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ในการฝึกงานเบื้องต้นของสถานศึกษา

6. สมุดรายงานการฝึก ปัญหาที่พบทางด้านนี้ประมาณ 10 %

6.1 ช่างฝึกหัดบางคนไม่เขียนให้เป็นปัจจุบัน แต่เขียนย้อนหลังแทน แล้วจึงนำไปให้ครูฝึกเซ็นต์เป็นอาทิติย์ แทนที่จะทำรายงานแจ้งครูฝึกทุกวัน

6.2 ช่างฝึกหัดยังไม่เห็นความสำคัญของรายงานการฝึก สถานประกอบการยังไม่มี การตรวจสอบ และสถานศึกษายังไม่มีการตรวจสอบเช่นกัน

7. การสอบ

7.1 การสอบยังไม่มีรูปแบบที่แน่นอน ยังไม่มีคณะกรรมการทำหน้าที่ในการวางแผน การสอนและการประเมินผล มีปัญหาทางด้านนี้ประมาณ 20 %

7.2 ในสถานประกอบการบางแห่งไม่ได้ฝึกปฏิบัติตามทฤษฎีที่เรียนเนื่องจากลักษณะ ของงานแตกต่างกัน มีปัญหาทางด้านนี้ประมาณ 10 %

7.3 ในสถานประกอบการยังไม่มีทดสอบ ส่วนการสอนภาคทฤษฎีจะมีขึ้นเมื่อนักศึกษาได้เรียนและฝึกไปแล้ว 3 ภาคเรียน ประมาณ 10 %

8. การลงทะเบียน ปัญหาที่พบบ่อยๆ ทางด้านนี้ประมาณ 10 %

8.1 ยังไม่ได้ลงทะเบียนเป็นรายวิชาหน่วยกิต

8.2 งานทะเบียนยังไม่เข้าใจ ไม่มีการสัมมนาภายในสถานศึกษาให้รับทราบถึงวิธีปฏิบัติ

8.3 ยังไม่นำเข้าสู่ระบบบริหารงาน ตามระเบียบการบริหารสถานศึกษา 2529

8.4 ไม่มีข้อตกลงที่แน่ชัดว่าสถานประกอบการจะออกค่าเล่าเรียนให้หรือผู้เรียนเสียเอง

9. ประกาศนียบัตร มีปัญหาที่พบบ่อยคล้ายคลึงกันดังต่อไปนี้ ประมาณ 20 %

9.1 ยังไม่มีรูปแบบ และจบแล้วได้วุฒิอะไร

9.2 ไม่มีองค์กรรับรองประกาศนียบัตรที่แน่นอน มีแต่เฉพาะเจ้าของสถานประกอบการที่ผู้เข้าเรียนเข้ารับการฝึกเท่านั้น

9.3 ไม่ทราบว่าเมื่อจบการศึกษาแล้วจะได้วุฒิบัตรอะไร ประกาศนียบัตรผู้ชำนาญานั้น กพ. รับรองหรือไม่

10. เรื่องอื่นๆ

10.1 สำนักงานที่รับผิดชอบและประสานงานควรกำหนดขั้นตอนในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ระเบียบการประเมินผลให้สถานศึกษาทราบเป็นปัญหาที่พบบ่อยที่สุด ประมาณ 30 %

10.2 ยังไม่ได้รับงบประมาณฝ่ายไทยสนับสนุนโครงการ

10.3 ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องเกี่ยวกับระบบโรงเรียน-โรงงาน ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายในวงการอุตสาหกรรม ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการผลิตคนเข้าสู่ตลาดแรงงาน

10.4 การประสานงานระหว่างโครงการกับกรมอาชีวศึกษา เป็นไปด้วยความยากลำบากและล่าช้ามาก เนื่องจากสำนักงานโครงการนี้ยังไม่มี

10.5 ขาดบุคลากรจากส่วนกลางที่จะมาประจำในส่วนภูมิภาคเพื่อประสานร่วมกับบุคลากรในวิทยาลัยและสถานประกอบการ

10.6 บุคลากรขาดขวัญและกำลังใจ

10.7 การบริหารงานและการจัดการสถานศึกษา ยังไม่มีการบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี

10.8 นักศึกษาที่มาเรียนและรับการฝึกหัด ไม่ใช่คนในท้องถิ่นและใกล้เคียงกับสถานประกอบการจึงมีปัญหาเกี่ยวกับที่พัก

10.9 การคมนาคมไม่สะดวก เพราะสถานศึกษากับสถานประกอบการอยู่ไกลกัน

10.10 การออกนิเทศและการติดตามผลงานไม่ต่อเนื่องเท่าที่ควร เนื่องจากวิทยาลัยไม่สามารถจัดรถให้ได้ทุกสัปดาห์ เนื่องจากวิทยาลัยมีความจำเป็นต้องใช้รถเพื่องานอื่นๆ

หน่วยศึกษานิเทศ กรมอาชีวศึกษา (2541 : 8) ได้ทำการวิจัย เพื่อประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ระบบทวิภาคี เพื่อรวบรวมข้อมูลมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร และระบบการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ พบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าหลักสูตรยังไม่สอดคล้องกับการฝึกอาชีพ การดำเนินการตามหลักสูตรค่อนข้างลำบาก เพราะสถานประกอบการมีน้อย ด้านการจัดการเรียนการสอน ครู-อาจารย์ยังขาดความพร้อม ต้องมีการจัดโครงการอบรมให้แก่ครู การร่วมมือและประสาน ผู้บริหารมีความคิดว่าสถานประกอบการให้ความร่วมมือมีน้อย ต้องมีการสัมมนาร่วมเพื่อให้เล็งเห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญ ด้านการปกครอง เนื่องจากวิทยาลัยดูแลไม่ทั่วถึง เห็นควรแก้ไขโดยการให้ครู-อาจารย์ดูแลเป็นพิเศษ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านการนิเทศมีปัญหา เรื่องงบประมาณ และยานพาหนะ ในส่วนของครู-อาจารย์ยังไม่เข้าใจหลักสูตร และเห็นว่าหลักสูตรนี้ไม่เหมาะสมกับประเทศไทย ด้านการจัดการเรียนการสอน มีความเห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังเป็นเด็ก ขาดวุฒิภาวะ ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการให้ความร่วมมือมีน้อย การนิเทศ ครู-อาจารย์ไม่มีเวลาเพียงพอ ส่วนด้านการปกครอง มีความเห็นว่านักเรียน มีปัญหาเรื่องการแต่งกาย เนื่องจากสถานประกอบการไม่มีจิตวิทยาในการปกครอง

มยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2538 ประเภทช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยที่สำคัญพบว่า มีปัญหามาก คือ สถานประกอบการที่มีความพร้อมในการฝึกอาชีพของนักเรียนมีไม่เพียงพอ การขาดความเข้าใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในหลักการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี บุคลากรที่รับผิดชอบในการบริหารหลักสูตรมีภาระงานสอนและภาระงานที่รับผิดชอบมาก ปัญหาในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานของสถานศึกษา ขาดงบประมาณในการนิเทศการฝึกอาชีพ ของนักเรียน การจัดหายานพาหนะในการนิเทศการฝึกอาชีพ ขาดงบประมาณในการจัดหาวัสดุฝึก อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในวิชาชีพพื้นฐานที่ต้องเรียนกับสถานศึกษา ปัญหาภาระงานของบุคลากรของสถานศึกษาที่รับผิดชอบในการนิเทศการฝึกอาชีพไม่สามารถจัดเวลา และค่าตอบแทนในการนิเทศการฝึกอาชีพได้อย่างเหมาะสม ส่วนปัญหาในการประสานงานกับสถานประกอบการ คือ บุคลากรผู้รับผิดชอบในการประสานงานมีภาระ

งานมาก ไม่สามารถประสานงานได้อย่างเต็มที่ และเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการไม่มีความสอดคล้องกันเท่าที่ควร ปัญหาในการประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการคือ สถานศึกษายังไม่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร บุคลากรของสถานประกอบการขาดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการวัดผลและการประเมินผลการเรียน

วิทยา คีวุ่น (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและสถานประกอบการ ผลการวิจัยที่สำคัญพบว่า ปัญหาการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่ปัญหาอยู่ในระดับมากมี 5 ด้าน คือ ด้านนักเรียน พบว่า นักเรียนขาดความพร้อมด้านวุฒิภาวะ ขาดความรู้ทักษะพื้นฐาน และความรับผิดชอบในการฝึกงานอาชีพ ด้านบุคลากร พบว่า บุคลากรไม่เพียงพอ และไม่มีเวลาดูแลนักเรียนเนื่องจากมีภาระงานอื่นมาก ด้านงบประมาณ พบว่า ขาดการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาล และขาดงบประมาณในการจัดสัมมนาผู้ควบคุมการฝึก ครูฝึกและครู-อาจารย์ งบประมาณในการนิเทศและติดตามผล ด้านเครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์ พบว่า การให้นักเรียนฝึกทักษะกับเครื่องมือเครื่องจักรที่ทันสมัยและราคาแพง ยังเป็นปัญหาและจำนวนของเครื่องมือ เครื่องจักรไม่เพียงพอ ด้านการประสานงานและความร่วมมือกับสถานประกอบการ พบว่า สถานประกอบการยังขาดหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประสานงานการฝึกอาชีพและขาดความร่วมมืออย่างจริงจังระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

สรุป ปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2538 ที่กล่าวมาพอจะสรุปแยกเป็นด้านๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านการจัดองค์กร มีปัญหาในด้านการมอบหมายหน้าที่ไม่สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของบุคคล การแบ่งสายงานหน้าที่ความรับผิดชอบไม่ชัดเจน บุคลากรในสถานศึกษามีจำนวนน้อย
2. ด้านการรับนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับเวลาในการประชาสัมพันธ์มีน้อยการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ประชาชนในท้องถิ่นไม่เข้าใจในหลักสูตร สถานประกอบการในจังหวัดมีน้อย และสถานประกอบการไม่มีความพร้อมในเรื่องสถานที่ฝึกงาน
3. ด้านการเรียนการสอน มีปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนส่วนใหญ่ยังเป็นเด็ก ขาดวุฒิภาวะ นักเรียนที่ออกฝึกงานไม่มีความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ นักเรียนขาดความตั้งใจในการฝึกงานอย่างจริงจัง ครูขาดความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ผู้สอนจะต้องเตรียมและจัดหาเอง หลักสูตรไม่สอดคล้องกับการฝึกอาชีพและการดำเนินการตามหลักสูตรทำ

ไต่ถาม ห้องเรียนไม่เพียงพอ การฝึกอาชีพไม่สอดคล้องกับสาขาที่เรียน และ กระบวนการฝึกทักษะ อาชีพยังไม่มีประสิทธิภาพ

4. ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ มีปัญหาเกี่ยวกับความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการมีน้อยมาก สถานประกอบการให้ความร่วมมือ น้อย และภาคเอกชนยังมองไม่เห็นประโยชน์ที่ได้จากการร่วมโครงการ

5. ด้านการติดตามและประเมินผล มีปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศติดตามการประเมินผล นักเรียนที่ฝึกงานในโรงงานอุตสาหกรรมต่างจังหวัดทำได้น้อย งบประมาณค่าใช้จ่ายในการออกไป นิเทศไม่เพียงพอ ไม่มียานพาหนะในการออกไปนิเทศ และครูอาจารย์ไม่มีเวลาเพียงพอ

จากวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่ได้นำเสนอจะเห็นได้ว่า การฝึกอาชีพเป็นขั้นตอนหนึ่ง ของการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและความชำนาญ จะต้องได้รับความร่วมมือ ความเข้าใจจากหลายๆ ฝ่าย ซึ่งประกอบด้วยฝ่ายบริหาร ฝ่ายปฏิบัติ ทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการ ตลอดจนการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนการฝึกอาชีพของนักศึกษาที่มีความร่วมมือและ ประสานสัมพันธ์กันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ เป็นวิธีการฝึกอาชีพที่จะทำให้ผู้เข้ารับ การฝึกอาชีพพร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพตามสาขาอาชีพของตนที่ศึกษามา ดังนั้นการดำเนินงาน ของสถานศึกษาและสถานประกอบการจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะถ้าบุคลากรผู้เกี่ยวข้องใน การจัดการไม่เข้าใจในนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง ย่อมไม่สามารถดำเนินงานให้เป็นไป ในทิศทางเดียวกันได้ ดังนั้นกรมอาชีวศึกษาจึงมีนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งประสานสัมพันธ์กับ สถานประกอบการต่าง ๆ ในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความร่วมมือกัน ในการจัดการศึกษาหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระบบทวิภาคี เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนระบบโรงเรียนโรงงาน บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาปัญหาของสถานศึกษา ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่ม ภาคใต้ จำนวน 12 วิทยาลัย โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 3.1.1 ประชากร
  - 3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
  - 3.2.1 การสร้างเครื่องมือ
  - 3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ จำนวน 12 วิทยาลัย ปีการศึกษา 2544 รวมจำนวนทั้งสิ้น 440 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 24 คน ผู้ปฏิบัติงาน 416 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ จำนวน 12 วิทยาลัย ปีการศึกษา 2544 รวมจำนวนทั้งสิ้น 205 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 24 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้วิธีแบบเจาะจง ผู้ปฏิบัติงาน 181 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้วิธีแบบเจาะจงสำหรับหัวหน้าแผนกวิชาชีพที่เปิดสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 31 คน และกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie R.V. and Morgan แล้วเทียบบัญญัติไตรยางค์ตามสัดส่วนของประชากรแต่ละวิทยาลัย แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random

Sampling) สำหรับครู อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ได้กลุ่มตัวอย่าง 138 คน ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารและปฏิบัติงาน
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิค
กลุ่มภาคใต้

ผู้บริหารและปฏิบัติงาน ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหาร		
ผู้อำนวยการ	12	12
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ	12	12
รวม	24	24
ผู้ปฏิบัติงาน		
หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	12	12
หัวหน้าแผนกวิชาชีพที่เปิดสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	31	31
ครู อาจารย์ผู้สอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	373	138
รวม	416	181

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม รวม 3 ตอนดังนี้
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบ
เลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ จำนวน
62 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5
ระดับ คือ

5	หมายถึง	มีปัญหามากที่สุด
4	หมายถึง	มีปัญหา
3	หมายถึง	มีปัญหาปานกลาง
2	หมายถึง	ปัญหาน้อย
1	หมายถึง	ปัญหาน้อยที่สุด

คำถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้ จำนวน 62 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ

1. ด้านการจัดองค์กร	จำนวน 12 ข้อ
2. ด้านการรับนักเรียน	จำนวน 12 ข้อ
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	จำนวน 15 ข้อ
4. ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ	จำนวน 11 ข้อ
5. ด้านการติดตามและประเมินผล	จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

3.2.1.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำรา หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

3.2.1.2 กำหนดขอบข่ายของการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในด้านการจัดองค์กร ด้านการรับนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการและด้านการติดตามและประเมินผล แล้วสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง

3.2.1.3 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และภาษา

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.2.2.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องของภาษาที่ใช้ และเนื้อหา จำนวน 5 คน คือ

1 รศ.ดร. สุพรรณิ ไชยอำพร	อาจารย์ประจำคณะพัฒนาศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
2 ดร. รักเกียรติ แก้วจันทน์	ผู้อำนวยการศูนย์นิเทศอาชีวศึกษาภาคใต้
3 ดร. สมมาต บรรจงรัตน์	อาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยเทคนิค นครศรีธรรมราช
4 ผศ. ทวี ทองคำ	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

5 นายประธาน กิจจะวัฒนะ

ผู้อำนวยการสำนักงานโครงการ
อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กรมอาชีว
ศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

3.2.2.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาปรับปรุงแก้ไข
ตามข้อเสนอแนะ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม
พิจารณาดูตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปทดลองใช้

3.2.2.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงาน
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคในเขตกรุงเทพมหานคร
และปริมณฑล ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น
(Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีการของวิธีของครอนบัก
(Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 และรายด้านดังนี้
ด้านการจัดองค์กร เท่ากับ 0.91 ด้านการรับนักเรียน เท่ากับ 0.95 ด้านการจัดการเรียนการสอน
เท่ากับ 0.92 ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ เท่ากับ 0.95 และ ด้านการติดตามและ
ประเมินผล เท่ากับ 0.98

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บการรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.3.1 บันทึกเสนอให้งานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังกรมอาชีวศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากวิทยาลัยเทคนิคที่จัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบ
ทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม กลุ่มภาคใต้ ที่ได้กำหนดไว้
เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.3.2 นำหนังสือเสนอต่อกองวิทยาลัยเทคนิค เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคที่กำหนดไว้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.3.3 ส่งแบบสอบถามไปยังวิทยาลัยเทคนิค ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยทางไปรษณีย์ เพื่อขอ
ความอนุเคราะห์ให้ฝ่ายวิจัยและพัฒนาของวิทยาลัยแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืน
พร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จนครบจำนวน 205 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

3.4.1 ตรวจสอบจำนวน และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาแต่ละฉบับ ปรากฏว่าเป็นแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.4.2 นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer Plus) ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม กลุ่มภาคใต้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทั้งภาพรวม รายด้าน และรายข้อ พร้อมกับคำบรรยายประกอบ และการแปลผล ใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ตามแนวคิดของ วัน เดชพิชัย (2535 : 11) ดังต่อไปนี้

3.4.3 เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายของข้อมูล มีดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 -2.49	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปแบบของตารางและมีคำบรรยายประกอบ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่

3.4 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. ค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยทำการวิเคราะห์เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้

2.1 ผลการวิเคราะห์ภาพรวม รายด้าน และรายข้อ

2.2 ผลการวิเคราะห์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิด

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
ผู้บริหาร	24	11.71
ผู้ปฏิบัติงาน	181	88.29
รวม	205	100.00
2. ประสบการณ์ในการทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	64	31.22
ระหว่าง 5 – 10 ปี	81	39.51
มากกว่า 10 ปี	60	29.27
รวม	205	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหาร จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 11.71 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 88.29 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ระหว่าง 5 – 10 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 39.51 รองลงมาคือมีประสบการณ์

ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 31.22 และมากกว่า 10 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 29.27 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ใน 5 ด้าน นำเสนอในตารางที่ 4.2 – 4.19

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ในภาพรวม

ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	n = 205		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
1. ด้านการจัดองค์กร	3.11	0.69	ปานกลาง	5
2. ด้านการรับนักเรียน	3.27	0.79	ปานกลาง	1
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.19	0.71	ปานกลาง	3
4. ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ	3.18	0.76	ปานกลาง	4
5. ด้านการติดตามและประเมินผล	3.22	0.74	ปานกลาง	2
รวม	3.19	0.65	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.2 พบว่าผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีปัญหายู่งในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรับนักเรียน ($\bar{X} = 3.27$) รองลงมาคือ ด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 3.22$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดองค์กร ($\bar{X} = 3.11$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหา การจัดหาชีวิตศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ในด้านการจัดองค์กร

ด้านการจัดองค์กร	n = 205		ระดับ ปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
1. การจัดให้มีสำนักงาน อุปกรณ์ เครื่องมือ ในการ ดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	2.96	1.06	ปานกลาง	12
2. การจัดโครงสร้างการบริหารการจัดการงาน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	2.96	0.99	ปานกลาง	11
3. ความเพียงพอของสถานประกอบการในท้องถิ่น และจังหวัดใกล้เคียงในการเข้าร่วม โครงการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.42	1.18	ปานกลาง	1
4. การสำรวจความต้องการเข้าร่วมจัดการ ศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ	3.20	0.98	ปานกลาง	3
5. การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีร่วมกันระหว่างสถานศึกษา กับ สถานประกอบการ	3.15	1.00	ปานกลาง	4
6. การประชุมร่วมกันระหว่างสถานศึกษา กับ สถานประกอบการเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ	3.23	1.00	ปานกลาง	2
7. การคัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติหน้าที่งานอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี	3.03	1.04	ปานกลาง	10
8. การมอบหมายหน้าที่ให้สอดคล้องกับความรู้ ความสามารถของบุคคล	3.05	1.00	ปานกลาง	8
9. การปฏิบัติงานของบุคลากรตามที่กำหนดไว้ใน ขอบข่ายของงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.06	1.00	ปานกลาง	7
10. การให้ความร่วมมือประสานงานของบุคลากรใน สำนักงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา	3.04	0.98	ปานกลาง	9
11. ความเพียงพอของจำนวนบุคลากรในสำนักงาน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา	3.10	1.08	ปานกลาง	6
12. การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี	3.13	0.96	ปานกลาง	5
รวม	3.11	0.69	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.3 พบว่าผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ด้านการจัดองค์กรโดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ข้อ 3 ความเพียงพอของสถานประกอบการในท้องถิ่นและจังหวัดใกล้เคียงในการเข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.42$) ข้อ 6 การประชุมร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ ($\bar{X} = 3.23$) ข้อ 4 การสำรวจความต้องการเข้าร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.20$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 7 การคัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติหน้าที่งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.03$) ข้อ 2 การจัดโครงสร้างการบริหารจัดการงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.96$) และข้อ 1 การจัดให้มีสำนักงานอุปกรณ์ เครื่องมือ ในการดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.96$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ในด้านการรับนักเรียน

ด้านการรับนักเรียน	n = 205		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
1. การคัดเลือกสถานประกอบการที่มีความพร้อมเพื่อเข้าร่วม โครงการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.43	1.04	ปานกลาง	1
2. การประสานงานกับสถานประกอบการเพื่อกำหนดเป้าหมายการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.33	1.04	ปานกลาง	5
3. การประชุมวางแผนการรับนักเรียนร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ	3.25	1.05	ปานกลาง	6
4. การมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการคัดเลือกนักเรียนและรับนักเรียนเข้าศึกษาในระบบทวิภาคี	3.21	1.03	ปานกลาง	9
5. ความพร้อมของครูพี่ของสถานประกอบการ เพื่อประกอบการพิจารณากำหนดเป้าหมายการรับนักเรียน	3.40	1.10	ปานกลาง	3
6. การประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาและสถานประกอบการในการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างทั่วถึง	3.22	0.97	ปานกลาง	7

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ด้านการรับนักเรียน	n = 205		ระดับ ปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
7. ระยะเวลาที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.09	1.00	ปานกลาง	12
8. ความเข้าใจของผู้ปกครองในท้องถิ่นเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.41	1.14	ปานกลาง	2
9. ความตั้งใจในการสมัครเข้าเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.37	1.09	ปานกลาง	4
10. การสอบข้อเขียนนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.10	1.09	ปานกลาง	11
11. การสอบสัมภาษณ์นักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ	3.16	1.06	ปานกลาง	10
12. การปฏิบัติตามสัญญาการฝึกอาชีพเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานประกอบการ	3.21	1.03	ปานกลาง	8
รวม	3.27	0.79	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.4 พบว่าผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ด้านการรับนักเรียน โดยภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ข้อ 1 การคัดเลือกสถานประกอบการที่มีความพร้อมเพื่อเข้าร่วมโครงการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.43$) ข้อ 8 ความเข้าใจของผู้ปกครองในท้องถิ่นเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.41$) ข้อ 5 ความพร้อมของครูฝึกของสถานประกอบการเพื่อประกอบการพิจารณากำหนดเป้าหมายการรับนักเรียน ($\bar{X} = 3.40$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 11 การสอบสัมภาษณ์นักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.16$) ข้อ 10 การสอบข้อเขียนนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.10$) และข้อ 7 ระยะเวลาที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.09$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหา การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ในด้านการจัดการเรียนการสอน

ด้านการจัดการเรียนการสอน	n = 205		ระดับ ปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
1. การจัดแผนการเรียนตลอดหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการ	3.26	1.02	ปานกลาง	6
2. การจัดทำแผนการฝึกอาชีพร่วมกับสถาน- ประกอบการ	3.24	0.99	ปานกลาง	8
3. การควบคุมดูแลการจัดการเรียนการสอน ให้จำนวน หน่วยกิตครบตาม โครงสร้างของหลักสูตร	2.94	1.13	ปานกลาง	14
4. ความเพียงพอของสื่อการเรียนการสอนในสถาน- ศึกษา/สถานประกอบการ	3.28	1.00	ปานกลาง	4
5. ความเพียงพอของห้องเรียนในการจัดการเรียน การสอน	3.06	0.95	ปานกลาง	11
6. การจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการฝึก- อาชีพให้กับนักเรียนในสถานศึกษา/สถาน ประกอบการ	3.27	1.05	ปานกลาง	5
7. วุฒิภาวะของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ ออกฝึกอาชีพในสถานประกอบการ	3.45	1.06	ปานกลาง	2
8. ความตั้งใจในการเรียน การฝึกงานการฝึกอาชีพ ของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.50	1.12	มาก	1
9. การจัดให้มีครูฝึกของสถานประกอบการทำ หน้าที่ฝึกภาคปฏิบัติและอบรมให้แก่นักเรียน	3.32	1.06	ปานกลาง	3
10. ความตั้งใจในการสอนของครูฝึกในสถาน- ประกอบการ	3.19	1.09	ปานกลาง	9
11. การสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านการจัดการ เรียนการสอนนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.11	1.07	ปานกลาง	10
12. ความสอดคล้องของการฝึกอาชีพกับสาขาวิชา ที่เรียน	3.05	1.05	ปานกลาง	12

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ด้านการจัดการเรียนการสอน	n = 205		ระดับ ปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
13. การสอนวิชาชีพพื้นฐาน วิชาเลือกเสรี ของสถานศึกษาสัปดาห์ละ 1 - 2 วัน ตลอดหลักสูตร	2.88	1.08	ปานกลาง	15
14. การสอนวิชาชีพเฉพาะ วิชาชีพเลือก ของสถานประกอบการสัปดาห์ละ 3 - 4 วัน ตลอดหลักสูตร	2.98	1.00	ปานกลาง	13
15. การนิเทศการเรียนการสอน การฝึกภาคปฏิบัติ และการติดตามผล	3.25	1.09	ปานกลาง	7
รวม	3.19	0.76	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.5 พบว่าผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามมีปัญหาอยู่ในระดับมากเพียงข้อเดียว คือ ข้อ 8 ความตั้งใจในการเรียน การฝึกงานการฝึกอาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.50$) นอกจากนั้นมีปัญหายุ่งในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ข้อ 7 วุฒิภาวะของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ออกฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.45$) ข้อ 9 การจัดให้มีครูฝึกของสถานประกอบการทำหน้าที่ฝึกภาคปฏิบัติและอบรมให้แก่ นักเรียน ($\bar{X} = 3.32$) ข้อ 4 ความเพียงพอของสื่อการเรียนการสอนในสถานศึกษา/สถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.28$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 14 การสอนวิชาชีพเฉพาะ วิชาชีพเลือก ของสถานประกอบการสัปดาห์ละ 3 - 4 วัน ตลอดหลักสูตร ($\bar{X} = 2.98$) ข้อ 3 การควบคุมดูแลการจัดการเรียนการสอน ให้จำนวนหน่วยกิตครบตามโครงสร้างของหลักสูตร ($\bar{X} = 2.94$) และ ข้อ 13 การสอนวิชาชีพพื้นฐาน วิชาเลือกเสรี ของสถานศึกษาสัปดาห์ละ 1 - 2 วัน ตลอดหลักสูตร ($\bar{X} = 2.88$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ในด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ

ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ	n = 205		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
1. การให้ความร่วมมือของสถานประกอบการกับสถานศึกษาในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.18	1.00	ปานกลาง	6
2. การส่งผู้ควบคุมการฝึกของสถานประกอบการเข้าร่วมประชุมสัมมนากับสถานศึกษา เพื่อทำความเข้าใจในหลักการจัดในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.25	0.94	ปานกลาง	3
3. การร่วมมือการวางแผนการดำเนินงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ	3.19	0.91	ปานกลาง	5
4. การประสานกับสถานประกอบการในการดำเนินงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.14	0.97	ปานกลาง	8
5. การให้ความร่วมมือของสถานประกอบการในการทำสัญญาการฝึกอาชีพกับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.04	1.00	ปานกลาง	11
6. การให้ความร่วมมือในการดูแลนักเรียนของสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เป็นไปตามสัญญาการฝึกอาชีพอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.11	0.97	ปานกลาง	9
7. การให้ความร่วมมือในการส่งครูฝึกของสถานประกอบการมารับการอบรมในสถานศึกษา	3.31	1.07	ปานกลาง	1
8. สถานประกอบการรายงานผลให้สถานศึกษาทราบถึงพฤติกรรมของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามที่สถานศึกษากำหนดอย่างต่อเนื่อง	3.30	0.99	ปานกลาง	2
9. การประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการของสถานศึกษากับกรรมการของสถานประกอบการเพื่อทราบปัญหาในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.24	0.98	ปานกลาง	4

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ	n = 205		ระดับ ปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
10. การติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์ของสถานศึกษากับบุคลากรในสถานประกอบการ	3.10	1.02	ปานกลาง	10
11. การร่วมดำเนินจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาชีพเลือกให้สอดคล้องกับความพร้อมของสถานประกอบการ	3.14	0.99	ปานกลาง	7
รวม	3.18	0.76	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.6 พบว่าผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ข้อ 7 การให้ความร่วมมือในการส่งครูฝึกของสถานประกอบการรับการอบรมในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.31$) ข้อ 8 สถานประกอบการรายงานผลให้สถานศึกษาทราบถึงพฤติกรรมของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามที่สถานศึกษากำหนดอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.30$) ข้อ 2 การส่งผู้ควบคุมการฝึกของสถานประกอบการเข้าร่วมประชุมสัมมนาที่สถานศึกษา เพื่อทำความเข้าใจในหลักการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.25$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 6 การให้ความร่วมมือในการดูแลนักเรียนของสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เป็นไปตามสัญญาการฝึกอาชีพอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.11$) ข้อ 10 การติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์ของสถานศึกษากับบุคลากรในสถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.10$) และข้อ 5 การให้ความร่วมมือของสถานประกอบการในการทำสัญญาการฝึกอาชีพกับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.04$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในด้านการติดตามและประเมินผล

ด้านการติดตามและประเมินผล	n = 205		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
1. การวางแผนการจัดตารางการนิเทศนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของอาจารย์นิเทศก์ในสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง	3.09	1.03	ปานกลาง	11
2. การจัดทำแผนการวัดและประเมินผล การเรียน ภาคทฤษฎีและการฝึกอาชีพของสถานศึกษาและสถานประกอบการ	3.10	0.97	ปานกลาง	10
3. การไปนิเทศนักเรียนฝึกอาชีพของครู-อาจารย์ในสถานประกอบการทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด	3.37	1.07	ปานกลาง	2
4. งบประมาณค่าใช้จ่ายของสถานศึกษาในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด	3.36	1.06	ปานกลาง	3
5. ระยะเวลาที่ครู-อาจารย์ใช้ในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการ	3.32	1.08	ปานกลาง	4
6. การอำนวยความสะดวกด้านยานพาหนะของสถานศึกษาในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการ	3.38	1.24	ปานกลาง	1
7. การให้ความรู้เรื่องการวัดและประเมินผลการฝึกอาชีพแก่ครูฝึกของสถานประกอบการจากสถานศึกษา	3.26	1.00	ปานกลาง	5
8. การรายงานการประเมินผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจากสถานประกอบการตามที่สถานศึกษากำหนด	3.22	1.01	ปานกลาง	6
9. การแจ้งผลการเรียนของนักเรียนให้สถานประกอบการทราบทุกครั้งที่มีการประเมินผล	3.22	0.96	ปานกลาง	7
10. การวัดและประเมินผลรายวิชาภาค ทฤษฎีของนักเรียนตลอดหลักสูตรในสถานศึกษา	2.98	0.99	ปานกลาง	12

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ด้านการติดตามและประเมินผล	n = 205		ระดับ ปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
11. การวัดและประเมินผลรายวิชาภาคปฏิบัติ ของ นักเรียนตลอดหลักสูตร ในสถานประกอบการ	3.17	0.93	ปานกลาง	8
12. การจัดทำทดสอบมาตรฐานฝีมือของนักเรียนอาชีว- ศึกษาระบบทวิภาคีตามข้อกำหนดของหลักสูตร	3.16	1.02	ปานกลาง	9
รวม	3.22	0.74	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.7 พบว่าผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ด้านการติดตามและประเมินผล โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อ 6 การอำนวยความสะดวกด้านยานพาหนะของสถานศึกษาในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.38$) ข้อ 3 การไปนิเทศนักเรียนฝึกอาชีพของครู-อาจารย์ในสถานประกอบการทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด ($\bar{X} = 3.37$) ข้อ 4 งบประมาณค่าใช้จ่ายของสถานศึกษาในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด ($\bar{X} = 3.36$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 2 การจัดทำแผนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาคทฤษฎีและการฝึกอาชีพของสถานศึกษาและสถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.10$) ข้อ 1 การวางแผนการจัดตารางการนิเทศนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของอาจารย์นิเทศก์ในสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.09$) และข้อ 10 การวัดและประเมินผลรายวิชาภาคทฤษฎีของนักเรียนตลอดหลักสูตรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.98$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารในภาพรวม

ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ผู้บริหาร n = 24		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
1. ด้านการจัดองค์กร	2.77	0.80	ปานกลาง	4
2. ด้านการรับนักเรียน	2.86	0.83	ปานกลาง	1
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	2.81	0.87	ปานกลาง	2
4. ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ	2.80	0.81	ปานกลาง	3
5. ด้านการติดตามและประเมินผล	2.75	0.75	ปานกลาง	5
รวม	2.80	0.73	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.8 พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ โดยภาพรวมมีปัญหายู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีปัญหายู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรับนักเรียน ($\bar{X} = 2.86$) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.81$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 2.75$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในด้านการจัดองค์กร

ด้านการจัดองค์กร	ผู้บริหาร n = 24		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
1. การจัดให้มีสำนักงาน อุปกรณ์ เครื่องมือ ในการดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	2.62	1.34	ปานกลาง	9
2. การจัดโครงสร้างการบริหารจัดการงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	2.50	1.17	ปานกลาง	12
3. ความเพียงพอของสถานประกอบการในท้องถิ่น และจังหวัดใกล้เคียง ในการเข้าร่วม โครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.12	1.15	ปานกลาง	1
4. การสำรวจความต้องการเข้าร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ	3.04	0.75	ปานกลาง	2
5. การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ	2.75	1.18	ปานกลาง	6
6. การประชุมร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ	2.70	1.12	ปานกลาง	8
7. การคัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติหน้าที่งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	2.62	1.13	ปานกลาง	10
8. การมอบหมายหน้าที่ให้สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของบุคคล	2.70	1.26	ปานกลาง	7
9. การปฏิบัติงานของบุคลากรตามที่กำหนดไว้ในขอบข่ายของงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	2.87	0.94	ปานกลาง	4
10. การให้ความร่วมมือประสานงานของบุคลากรในสำนักงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา	2.87	1.03	ปานกลาง	3
11. ความเพียงพอของจำนวนบุคลากรในสำนักงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา	2.79	1.10	ปานกลาง	5

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ด้านการจัดองค์กร	ผู้บริหาร n = 24		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
12. การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	2.62	0.96	ปานกลาง	11
รวม	2.77	0.80	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.9 พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ด้านการจัดองค์กร โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหายุ่งในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ ข้อ 3 ความเพียงพอของสถานประกอบการในท้องถิ่นและจังหวัดใกล้เคียงในการเข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.12$) ข้อ 4 การสำรวจความต้องการเข้าร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.04$) ข้อ 10 การให้ความร่วมมือประสานงานของบุคลากรในสำนักงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.87$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 7 การคัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติหน้าที่งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.62$) ข้อ 12 การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.62$) ข้อ 2 การจัดโครงสร้างการบริหารการจัดการงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.50$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหา การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารในด้านการรับนักเรียน

ด้านการรับนักเรียน	ผู้บริหาร n = 24		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
1. การคัดเลือกสถานประกอบการที่มีความพร้อมเพื่อเข้าร่วมโครงการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.08	0.97	ปานกลาง	1
2. การประสานงานกับสถานประกอบการเพื่อกำหนดเป้าหมายการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.00	0.97	ปานกลาง	4
3. การประชุมวางแผนการรับนักเรียนร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ	2.70	1.08	ปานกลาง	7
4. การมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการคัดเลือกนักเรียนและรับนักเรียนเข้าศึกษาในระบบทวิภาคี	2.83	0.96	ปานกลาง	5
5. ความพร้อมของครูฝึกของสถานประกอบการ เพื่อประกอบการพิจารณากำหนดเป้าหมายการรับนักเรียน	3.08	1.21	ปานกลาง	2
6. การประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาและสถานประกอบการในการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างทั่วถึง	2.70	0.90	ปานกลาง	8
7. ระยะเวลาที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	2.66	1.04	ปานกลาง	10
8. ความเข้าใจของผู้ปกครองในท้องถิ่นเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.08	1.21	ปานกลาง	2
9. ความตั้งใจในการสมัครเข้าเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.04	1.12	ปานกลาง	3
10. การสอบข้อเขียนนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	2.70	1.16	ปานกลาง	9
11. การสอบสัมภาษณ์นักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ	2.66	1.27	ปานกลาง	11
12. การปฏิบัติตามสัญญาการฝึกอาชีพเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานประกอบการ	2.83	1.04	ปานกลาง	6
รวม	2.86	0.83	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.10 พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ด้านการรับนักเรียน โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ ข้อ 1 การคัดเลือกสถานประกอบการที่มีความพร้อมเพื่อเข้าร่วม โครงการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.08$) ข้อ 5 ความพร้อมของครูฝึกของสถานประกอบการ เพื่อประกอบการพิจารณากำหนดเป้าหมายการรับนักเรียน ($\bar{X} = 3.08$) ข้อ 8 ความเข้าใจของผู้ปกครองในท้องถิ่นเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.08$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 10 การสอบข้อเขียนนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.70$) ข้อ 7 ระยะเวลาที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.66$) ข้อ 11 การสอบสัมภาษณ์นักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ($\bar{X} = 2.66$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารในด้านการจัดการเรียนการสอน

ด้านการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหาร n = 24		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
1. การจัดแผนการเรียนตลอดหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการ	2.83	1.09	ปานกลาง	9
2. การจัดทำแผนการฝึกอาชีพร่วมกับสถานประกอบการ	2.70	1.04	ปานกลาง	11
3. การควบคุมดูแลการจัดการเรียนการสอน ให้จำนวนหน่วยกิตครบตามโครงสร้างของหลักสูตร	2.45	1.10	น้อย	15
4. ความเพียงพอของสื่อการเรียนการสอนในสถานศึกษา/สถานประกอบการ	2.87	1.03	ปานกลาง	6
5. ความเพียงพอของห้องเรียนในการจัดการเรียนการสอน	2.87	1.15	ปานกลาง	8
6. การจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการฝึกอาชีพให้กับนักเรียนในสถานศึกษา/สถานประกอบการ	3.00	0.84	ปานกลาง	2
7. วุฒิภาวะของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ออกฝึกอาชีพในสถานประกอบการ	2.95	0.99	ปานกลาง	3
8. ความตั้งใจในการเรียน การฝึกงานการฝึกอาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	2.95	1.19	ปานกลาง	4
9. การจัดให้มีครูฝึกของสถานประกอบการทำหน้าที่ฝึกภาคปฏิบัติและอบรมให้แก่ นักเรียน	3.04	1.04	ปานกลาง	1
10. ความตั้งใจในการสอนของครูฝึกในสถานประกอบการ	2.91	1.28	ปานกลาง	5
11. การสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	2.58	1.28	ปานกลาง	14
12. ความสอดคล้องของการฝึกอาชีพกับสาขาวิชาที่เรียน	2.70	1.08	ปานกลาง	12

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ด้านการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหาร n = 24		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
13. การสอนวิชาชีพพื้นฐาน วิชาเลือกเสรี ของสถาน- ศึกษาสัปดาห์ละ 1 - 2 วัน ตลอดหลักสูตร	2.75	1.15	ปานกลาง	10
14. การสอนวิชาชีพเฉพาะ วิชาชีพเลือก ของสถาน- ประกอบการสัปดาห์ละ 3 - 4 วัน ตลอดหลักสูตร	2.87	1.07	ปานกลาง	7
15. การนิเทศการเรียนการสอน การฝึกภาคปฏิบัติ และการติดตามผล	2.66	1.12	ปานกลาง	13
รวม	2.81	0.87	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.11 พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ ข้อ 9 การจัดให้มีครูฝึกของสถานประกอบการทำหน้าที่ฝึกภาคปฏิบัติและอบรมให้แก่นักเรียน ($\bar{X} = 3.04$) ข้อ 6 การจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการฝึกอาชีพให้กับนักเรียนในสถานศึกษา/สถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.00$) ข้อ 7 วุฒิภาวะของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ออกฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ($\bar{X} = 2.95$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 15 การนิเทศการเรียนการสอน การฝึกภาคปฏิบัติ และการติดตามผล ($\bar{X} = 2.66$) ข้อ 11 การสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.58$) และข้อ 3 การควบคุมดูแลการจัดการเรียนการสอน ให้จำนวนหน่วยกิตครบตามโครงสร้างของหลักสูตร ($\bar{X} = 2.45$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหา การจัดหาชีวิตศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารในด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ

ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ	ผู้บริหาร n = 24		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
1. การให้ความร่วมมือของสถานประกอบการกับสถานศึกษาในการจัดหาชีวิตศึกษาระบบทวิภาคี	2.79	1.17	ปานกลาง	7
2. การส่งผู้ควบคุมการฝึกของสถานประกอบการเข้าร่วมประชุมสัมมนากับสถานศึกษา เพื่อทำความเข้าใจในหลักการจัดหาชีวิตศึกษาระบบทวิภาคี	2.91	1.05	ปานกลาง	2
3. การร่วมมือการวางแผนการดำเนินงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ	2.91	1.01	ปานกลาง	1
4. การประสานกับสถานประกอบการในการดำเนินงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	2.79	0.88	ปานกลาง	5
5. การให้ความร่วมมือของสถานประกอบการในการทำสัญญาการฝึกอาชีพกับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	2.70	1.08	ปานกลาง	9
6. การให้ความร่วมมือในการดูแลนักเรียนของสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เป็นไปตามสัญญาการฝึกอาชีพอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	2.87	0.89	ปานกลาง	3
7. การให้ความร่วมมือในการส่งครูฝึกของสถานประกอบการมารับการอบรมในสถานศึกษา	2.87	1.19	ปานกลาง	4
8. สถานประกอบการรายงานผลให้สถานศึกษาทราบถึงพฤติกรรมของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามที่สถานศึกษากำหนดอย่างต่อเนื่อง	2.87	1.19	ปานกลาง	4
9. การประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการของสถานศึกษากับกรรมการของสถานประกอบการเพื่อทราบปัญหาในการจัดหาชีวิตศึกษาระบบทวิภาคี	2.79	1.02	ปานกลาง	6

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ	ผู้บริหาร n = 24		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
10. การติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์ของสถานศึกษากับบุคลากรในสถานประกอบการ	2.75	0.98	ปานกลาง	8
11. การร่วมดำเนินจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาชีพเลือกให้สอดคล้องกับความพร้อมของสถานประกอบการ	2.58	1.01	ปานกลาง	10
รวม	2.80	0.81	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.12 พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้ ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหายู่งในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ คือ ข้อ 3 การร่วมมือการวางแผนการดำเนินงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ($\bar{X} = 2.91$) ข้อ 2 การส่งผู้ควบคุมการฝึกของสถานประกอบการเข้าร่วมประชุมสัมมนาที่สถานศึกษา เพื่อทำความเข้าใจในหลักการจัดในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.91$) ข้อ 3 การให้ความร่วมมือในการดูแลนักเรียนของสถานประกอบการในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เป็นไปตามสัญญาการฝึกอาชีพอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.87$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 10 การติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์ของสถานศึกษากับบุคลากรในสถานประกอบการ ($\bar{X} = 2.75$) ข้อ 5 การให้ความร่วมมือของสถานประกอบการในการทำสัญญาการฝึกอาชีพกับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 2.70$) ข้อ 11 การร่วมดำเนินจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาชีพเลือกให้สอดคล้องกับความพร้อมของสถานประกอบการ ($\bar{X} = 2.58$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารในด้านการติดตามและประเมินผล

ด้านการติดตามและประเมินผล	ผู้บริหาร n = 24		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
1. การวางแผนการจัดตารางการนิเทศนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของอาจารย์นิเทศก์ในสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง	2.75	1.07	ปานกลาง	5
2. การจัดทำแผนการวัดและประเมินผลการเรียนภาคทฤษฎีและการฝึกอาชีพของสถานศึกษาและสถานประกอบการ	2.62	1.13	ปานกลาง	9
3. การไปนิเทศนักเรียนฝึกอาชีพของครู-อาจารย์ในสถานประกอบการทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด	3.04	1.04	ปานกลาง	1
4. งบประมาณค่าใช้จ่ายของสถานศึกษาในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด	2.70	0.99	ปานกลาง	7
5. ระยะเวลาที่ครู-อาจารย์ใช้ในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการ	3.00	1.06	ปานกลาง	2
6. การอำนวยความสะดวกด้านยานพาหนะของสถานศึกษาในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการ	2.70	1.23	ปานกลาง	8
7. การให้ความรู้เรื่องการวัดและประเมินผลการฝึกอาชีพแก่ครูฝึกของสถานประกอบการจากสถานศึกษา	2.75	1.11	ปานกลาง	6
8. การรายงานการประเมินผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจากสถานประกอบการตามที่สถานศึกษากำหนด	2.54	0.97	ปานกลาง	12
9. การแจ้งผลการเรียนของนักเรียนให้สถานประกอบการทราบทุกครั้งที่มีการประเมินผล	2.58	0.77	ปานกลาง	10

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ด้านการติดตามและประเมินผล	ผู้บริหาร n = 24		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
10. การวัดและประเมินผลรายวิชาภาคทฤษฎีของนักเรียนตลอดหลักสูตรในสถานศึกษา	2.58	0.92	ปานกลาง	11
11. การวัดและประเมินผลรายวิชาภาคปฏิบัติของนักเรียนตลอดหลักสูตร ในสถานประกอบการ	2.83	0.96	ปานกลาง	4
12. การจัดทำสอบมาตรฐานฝีมือของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามข้อกำหนดของหลักสูตร	2.87	1.07	ปานกลาง	3
รวม	2.75	0.75	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.13 พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ด้านการติดตามและประเมินผล โดยภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ ข้อ 3 การไปนิเทศนักเรียนฝึกอาชีพของครู-อาจารย์ในสถานประกอบการทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด ($\bar{X} = 3.04$) ข้อ 5 ระยะเวลาที่ครู-อาจารย์ใช้ในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.00$) ข้อ 12 การจัดทำสอบมาตรฐานฝีมือของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามข้อกำหนดของหลักสูตร ($\bar{X} = 2.87$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 9 การแจ้งผลการเรียนของนักเรียนให้สถานประกอบการทราบทุกครั้งที่มีการประเมินผล ($\bar{X} = 2.58$) ข้อ 10 การวัดและประเมินผลรายวิชาภาคทฤษฎีของนักเรียนตลอดหลักสูตรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.58$) ข้อ 8 การรายงานการประเมินผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจากสถานประกอบการตามที่สถานศึกษากำหนด ($\bar{X} = 2.54$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหา การจัดหาชีวิตศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็น ของผู้ปฏิบัติงาน ในภาพรวม

ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ผู้ปฏิบัติงาน n = 181		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
1. ด้านการจัดองค์กร	3.16	0.67	ปานกลาง	5
2. ด้านการรับนักเรียน	3.32	0.77	ปานกลาง	1
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.24	0.68	ปานกลาง	3
4. ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ	3.23	0.74	ปานกลาง	4
5. ด้านการติดตามและประเมินผล	3.28	0.72	ปานกลาง	2
รวม	3.24	0.63	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้ปฏิบัติงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดหาชีวิตศึกษาระบบ ทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ โดยภาพรวมมีปัญหายุ่ง ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีปัญหายู่งในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรับนักเรียนยู่งในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) รองลงมาคือ ด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 3.28$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดองค์กร ($\bar{X} = 3.16$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหา การจัดหาชีวิตศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็น ของผู้ปฏิบัติงาน ในด้านการจัดองค์กร

ด้านการจัดองค์กร	ผู้ปฏิบัติงาน n = 181		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
1. การจัดให้มีสำนักงาน อุปกรณ์ เครื่องมือ ในการดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.00	1.01	ปานกลาง	12
2. การจัดโครงสร้างการบริหารการจัดการงาน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.02	0.96	ปานกลาง	11
3. ความเพียงพอของสถานประกอบการในท้องถิ่น และจังหวัดใกล้เคียงในการเข้าร่วมโครงการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.46	1.08	ปานกลาง	1
4. การสำรวจความต้องการเข้าร่วมจัดการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ	3.22	1.01	ปานกลาง	3
5. การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ	3.20	0.96	ปานกลาง	4
6. การประชุมร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ	3.30	0.96	ปานกลาง	2
7. การคัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติหน้าที่งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.08	1.01	ปานกลาง	9
8. การมอบหมายหน้าที่ให้สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของบุคคล	3.10	0.96	ปานกลาง	7
9. การปฏิบัติงานของบุคลากรตามที่กำหนดไว้ในขอบข่ายของงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.09	1.01	ปานกลาง	8
10. การให้ความร่วมมือประสานงานของบุคลากรในสำนักงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา	3.06	0.98	ปานกลาง	10

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ด้านการจัดองค์กร	ผู้ปฏิบัติงาน n = 181		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
11. ความเพียงพอของจำนวนบุคลากรในสำนักงาน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา	3.14	1.08	ปานกลาง	6
12. การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.19	0.94	ปานกลาง	5
รวม	3.16	0.67	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.15 พบว่าผู้ปฏิบัติงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ด้านการจัดองค์กร โดยภาพรวมมีปัญหายุอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหายุอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ข้อ 3 ความเพียงพอของสถานประกอบการในท้องถิ่นและจังหวัดใกล้เคียงในการเข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.46$) ข้อ 6 การประชุมร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ ($\bar{X} = 3.30$) ข้อ 4 การสำรวจความต้องการเข้าร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.22$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 10 การให้ความร่วมมือประสานงานของบุคลากรในสำนักงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.06$) ข้อ 2 การจัดโครงสร้างการบริหารจัดการงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.02$) ข้อ 1 การจัดให้มีสำนักงาน อุปกรณ์ เครื่องมือ ในการดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.00$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหา การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็น ของผู้ปฏิบัติงาน ในด้านการรับนักเรียน

ด้านการรับนักเรียน	ผู้ปฏิบัติงาน n = 181		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
1. การคัดเลือกสถานประกอบการที่มีความพร้อมเพื่อเข้าร่วม โครงการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.48	1.04	ปานกลาง	1
2. การประสานงานกับสถานประกอบการเพื่อกำหนดเป้าหมายการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.37	1.05	ปานกลาง	5
3. การประชุมวางแผนการรับนักเรียนร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ	3.33	1.02	ปานกลาง	6
4. การมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการคัดเลือกนักเรียนและรับนักเรียนเข้าศึกษาในระบบทวิภาคี	3.26	1.04	ปานกลาง	9
5. ความพร้อมของครูพี่ของสถานประกอบการ เพื่อประกอบการพิจารณากำหนดเป้าหมายการรับนักเรียน	3.44	1.08	ปานกลาง	3
6. การประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาและสถานประกอบการในการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างทั่วถึง	3.29	0.96	ปานกลาง	7
7. ระยะเวลาที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.14	0.99	ปานกลาง	12
8. ความเข้าใจของผู้ปกครองในท้องถิ่นเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.46	1.12	ปานกลาง	2
9. ความตั้งใจในการสมัครเข้าเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.41	1.09	ปานกลาง	4
10. การสอบข้อเขียนนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.16	1.07	ปานกลาง	11
11. การสอบสัมภาษณ์นักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ	3.23	1.02	ปานกลาง	10

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ด้านการรับนักเรียน	ผู้ปฏิบัติงาน n = 181		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
12. การปฏิบัติตามสัญญาการฝึกอาชีพเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานประกอบการ	3.27	1.02	ปานกลาง	8
รวม	3.32	0.77	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.16 พบว่าผู้ปฏิบัติงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ด้านการรับนักเรียน โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ข้อ 1 การคัดเลือกสถานประกอบการที่มีความพร้อมเพื่อเข้าร่วมโครงการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.48$) ข้อ 8 ความเข้าใจของผู้ปกครองในท้องถิ่นเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.46$) ข้อ 5 ความพร้อมของครูฝึกของสถานประกอบการ เพื่อประกอบการพิจารณากำหนดเป้าหมายการรับนักเรียน ($\bar{X} = 3.44$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 11 การสอบสัมภาษณ์นักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.23$) ข้อ 10 การสอบข้อเขียนนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.16$) และข้อ 7 ระยะเวลาที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.14$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหา การจัดทำชีวิตศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็น ของผู้ปฏิบัติงาน ในด้านการจัดการเรียนการสอน

ด้านการจัดการเรียนการสอน	ผู้ปฏิบัติงาน n = 181		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
1. การจัดแผนการเรียนตลอดหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการ	3.32	1.01	ปานกลาง	6
2. การจัดทำแผนการฝึกอาชีพร่วมกับสถาน-ประกอบการ	3.31	0.97	ปานกลาง	7
3. การควบคุมดูแลการจัดการเรียนการสอน ให้จำนวนหน่วยกิตครบตามโครงสร้างของหลักสูตร	3.01	1.12	ปานกลาง	13
4. ความเพียงพอของสื่อการเรียนการสอนในสถานศึกษา/สถานประกอบการ	3.34	0.99	ปานกลาง	4
5. ความเพียงพอของห้องเรียนในการจัดการเรียนการสอน	3.09	0.92	ปานกลาง	11
6. การจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการฝึกอาชีพให้กับนักเรียนในสถานศึกษา/สถานประกอบการ	3.31	1.06	ปานกลาง	8
7. วุฒิกวาของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ออกฝึกอาชีพในสถานประกอบการ	3.52	1.05	มาก	2
8. ความตั้งใจในการเรียน การฝึกงานการฝึกอาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.57	1.10	มาก	1
9. การจัดให้มีครูฝึกของสถานประกอบการทำหน้าที่ฝึกภาคปฏิบัติและอบรมให้แก่ นักเรียน	3.35	1.06	ปานกลาง	3
10. ความตั้งใจในการสอนของครูฝึกในสถาน-ประกอบการ	3.22	1.06	ปานกลาง	9
11. การสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.18	1.02	ปานกลาง	10
12. ความสอดคล้องของการฝึกอาชีพกับสาขาวิชาที่เรียน	3.09	1.04	ปานกลาง	12

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ด้านการจัดการเรียนการสอน	ผู้ปฏิบัติงาน n = 181		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
13. การสอนวิชาชีพพื้นฐาน วิชาเลือกเสรี ของสถานศึกษาสัปดาห์ละ 1-2 วัน ตลอดหลักสูตร	2.90	1.07	ปานกลาง	15
14. การสอนวิชาชีพเฉพาะ วิชาชีพเลือก ของสถานประกอบการสัปดาห์ละ 3-4 วัน ตลอดหลักสูตร	3.00	0.99	ปานกลาง	14
15. การนิเทศการเรียนการสอน การฝึกภาคปฏิบัติ และการติดตามผล	3.33	1.07	ปานกลาง	5
รวม	3.24	0.68	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.17 พบว่าผู้ปฏิบัติงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหายุ่งในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ คือ ข้อ 8 ความตั้งใจในการเรียน การฝึกงานการฝึกอาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.57$) และข้อ 2 วุฒิภาวะของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ออกฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.52$) ตามลำดับ

นอกนั้นพบว่า มีปัญหายุ่งในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมา 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 9 การจัดให้มีครูฝึกของสถานประกอบการทำหน้าที่ฝึกภาคปฏิบัติและอบรมให้แก่ นักเรียน ($\bar{X} = 3.35$) ข้อ 4 ความเพียงพอของสื่อการเรียนการสอนในสถานศึกษา/สถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.34$) ข้อ 15 การนิเทศการเรียนการสอน การฝึกภาคปฏิบัติ และการติดตามผล ($\bar{X} = 3.33$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 3 การควบคุมดูแลการจัดการเรียนการสอน ให้จำนวนหน่วยกิตครบตามโครงสร้างของหลักสูตร ($\bar{X} = 3.01$) ข้อ 14 การสอนวิชาชีพเฉพาะ วิชาชีพเลือก ของสถานประกอบการสัปดาห์ละ 3 - 4 วัน ตลอดหลักสูตร ($\bar{X} = 3.00$) ข้อ 13 การสอนวิชาชีพพื้นฐาน วิชาเลือกเสรี ของสถานศึกษาสัปดาห์ละ 1 - 2 วัน ตลอดหลักสูตร ($\bar{X} = 2.90$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหา การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็น ของผู้ปฏิบัติงาน ในด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ

ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ	ผู้ปฏิบัติงาน n = 181		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
1. การให้ความร่วมมือของสถานประกอบการกับสถานศึกษาในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.20	0.97	ปานกลาง	5
2. การส่งผู้ควบคุมการฝึกของสถานประกอบการเข้าร่วมประชุมสัมมนาที่สถานศึกษา เพื่อทำความเข้าใจในหลักการจัดในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.30	0.91	ปานกลาง	4
3. การร่วมมือการวางแผนการดำเนินงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ	3.23	0.89	ปานกลาง	6
4. การประสานกับสถานประกอบการในการดำเนินงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.18	0.98	ปานกลาง	8
5. การให้ความร่วมมือของสถานประกอบการในการทำสัญญาการฝึกอาชีพกับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.08	0.99	ปานกลาง	11
6. การให้ความร่วมมือในการดูแลนักเรียนของสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เป็นไปตามสัญญาการฝึกอาชีพอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.14	0.97	ปานกลาง	10
7. การให้ความร่วมมือในการส่งครูฝึกของสถานประกอบการมารับการอบรมในสถานศึกษา	3.37	1.04	ปานกลาง	1
8. สถานประกอบการรายงานผลให้สถานศึกษาทราบถึงพฤติกรรมของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามที่สถานศึกษากำหนดอย่างต่อเนื่อง	3.35	0.95	ปานกลาง	2
9. การประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการของสถานศึกษากับกรรมการของสถานประกอบการเพื่อทราบปัญหาในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.30	0.96	ปานกลาง	3

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ	ผู้ปฏิบัติงาน n = 181		ระดับ ปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
10. การติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์ของสถานศึกษากับบุคลากรในสถานประกอบการ	3.14	1.01	ปานกลาง	9
11. การร่วมดำเนินจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาชีพเลือกให้สอดคล้องกับความพร้อมของสถานประกอบการ.	3.22	0.97	ปานกลาง	7
รวม	3.23	0.74	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.18 พบว่าผู้ปฏิบัติงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ข้อ 7 การให้ความร่วมมือในการส่งครูฝึกของสถานประกอบการมารับการอบรมในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.37$) ข้อ 8 สถานประกอบการรายงานผลให้สถานศึกษาทราบถึงพฤติกรรมของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามที่สถานศึกษากำหนดอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.35$) ข้อ 9 การประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการของสถานศึกษากับกรรมการของสถานประกอบการเพื่อทราบปัญหาในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.30$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 10 การติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์ของสถานศึกษากับบุคลากรในสถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.14$) ข้อ 6 การให้ความร่วมมือในการดูแลนักเรียนของสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เป็นไปตามสัญญาการฝึกอาชีพอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.14$) ข้อ 5 การให้ความร่วมมือของสถานประกอบการในการทำสัญญาการฝึกอาชีพกับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.08$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.19 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ เกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน ในด้านการติดตามและประเมินผล

ด้านการติดตามและประเมินผล	ผู้ปฏิบัติงาน n = 181		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
1. การวางแผนการจัดตารางการนิเทศนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของอาจารย์นิเทศก์ในสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง	3.14	1.02	ปานกลาง	11
2. การจัดทำแผนการวัดและประเมินผลการเรียนภาคทฤษฎีและการฝึกอาชีพของสถานศึกษาและสถานประกอบการ	3.17	0.94	ปานกลาง	10
3. การไปนิเทศนักเรียนฝึกอาชีพของครู-อาจารย์ในสถานประกอบการทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด	3.41	1.07	ปานกลาง	3
4. งบประมาณค่าใช้จ่ายของสถานศึกษาในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด	3.45	1.04	ปานกลาง	2
5. ระยะเวลาที่ครู-อาจารย์ใช้ในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการ	3.37	1.08	ปานกลาง	4
6. การอำนวยความสะดวกด้านยานพาหนะของสถานศึกษาในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการ	3.46	1.22	ปานกลาง	1
7. การให้ความรู้เรื่องการวัดและประเมินผลการฝึกอาชีพแก่ครูฝึกของสถานประกอบการจากสถานศึกษา	3.33	0.97	ปานกลาง	5
8. การรายงานการประเมินผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจากสถานประกอบการตามที่สถานศึกษากำหนด	3.32	0.98	ปานกลาง	6
9. การแจ้งผลการเรียนของนักเรียนให้สถานประกอบการทราบทุกครั้งที่มีการประเมินผล	3.30	0.96	ปานกลาง	7
10. การวัดและประเมินผลรายวิชาภาคทฤษฎีของนักเรียนตลอดหลักสูตรในสถานศึกษา	3.03	0.98	ปานกลาง	12

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ด้านการติดตามและประเมินผล	ผู้ปฏิบัติงาน n = 181		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
11. การวัดและประเมินผลรายวิชาภาคปฏิบัติ ของนักเรียนตลอดหลักสูตร ในสถานประกอบการ	3.21	0.92	ปานกลาง	8
12. การจัดทดสอบมาตรฐานฝีมือของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามข้อกำหนดของหลักสูตร	3.20	1.01	ปานกลาง	9
รวม	3.28	0.72	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.19 พบว่าผู้ปฏิบัติงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้ ด้านการติดตามและประเมินผล โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ข้อ 6 การอำนวยความสะดวกด้านยานพาหนะของสถานศึกษาในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.46$) ข้อ 4 งบประมาณค่าใช้จ่ายของสถานศึกษาในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด ($\bar{X} = 3.45$) ข้อ 3 การไปนิเทศนักเรียนฝึกอาชีพของครู-อาจารย์ในสถานประกอบการทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด ($\bar{X} = 3.41$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ ข้อ 2 การจัดทำแผนการวัดและประเมินผลการเรียนภาคทฤษฎีและการฝึกอาชีพของสถานศึกษาและสถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.17$) ข้อ 1 การวางแผนการจัดตารางการนิเทศนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของอาจารย์นิเทศก์ในสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.14$) ข้อ 10 การวัดและประเมินผลรายวิชาภาคทฤษฎีของนักเรียนตลอดหลักสูตรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.03$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
เกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้ ระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม กลุ่มภาคใต้ ดังนี้

รายการ	ความถี่
1. ปัญหาด้านการจัดองค์กร	(15)
1.1 ควรจัดโครงสร้างการบริหารให้ชัดเจน	5
1.2 ควรมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคคล	6
1.3 ควรจัดบุคลากรให้เพียงพอในการบริหารงาน	4
2. ปัญหาด้านการรับนักเรียน	(17)
2.1 ควรให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการรับนักเรียนให้มากขึ้น	8
2.2 ต้องประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ชุมชนในท้องถิ่น	9
3. ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน	(19)
3.1 สถานศึกษาควรจัดทำแผนการเรียนร่วมกับสถานประกอบการ	9
3.2 สถานศึกษาควรเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนก่อนออกไปฝึกอาชีพ ในสถานประกอบการ	10
4. ปัญหาด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ	(20)
4.1 สถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้สถานประกอบการมีส่วนร่วม ในการวางแผนดำเนินงานการให้มากขึ้น	7
4.2 สถานประกอบการต้องให้การสนใจในการดูแลนักเรียน ให้เป็นไปตามสัญญาการฝึกอาชีพ	8
4.3 สถานประกอบการควรส่งครูฝึกเข้าร่วมประชุมสัมมนากับสถานศึกษา	5
5. ปัญหาด้านการติดตามและประเมินผล	(15)
5.1 ควรให้ความสะดวกกับผู้ไปนิเทศนักเรียนอาชีวศึกษาในสถานประกอบการ	10
5.2 ควรกำหนดวิธีการหรือหลักการที่เหมาะสมในการทดสอบมาตรฐานฝีมือ	5

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดองค์กร ด้านการรับนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ และด้านการติดตามและประเมินผล

5.2 ขอบเขตของการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงกำหนดขอบเขตของการวิจัยให้มุ่งศึกษาปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดองค์กร ด้านการรับนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ และด้านการติดตามและประเมินผล

5.3 วิธีดำเนินการวิจัย

5.3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ จำนวน 12 วิทยาลัย ปีการศึกษา 2544 รวมจำนวนทั้งสิ้น 440 คน

5.3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ จำนวน 12 วิทยาลัย ปีการศึกษา 2544 ได้กลุ่มตัวอย่าง 205 คน

5.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาความเชื่อมั่นตามวิธีของ Cronbach โดยทดลองใช้กับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิค ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ผลปรากฏว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่น (α -Coefficient) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 และจำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้ ด้านการจัดองค์กร เท่ากับ 0.91 ด้านการรับนักเรียน เท่ากับ 0.95 ด้านการจัดการเรียนการสอน เท่ากับ 0.92 ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ เท่ากับ 0.95 และด้านการติดตามและประเมินผล เท่ากับ 0.98

5.3.4 การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อขอความร่วมมือไปยังกรมอาชีวศึกษา และกองวิทยาลัยเทคนิค เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ จำนวน 12 วิทยาลัย และได้รับกลับคืนมาเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด จำนวน 205 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for The Socail Sciene/Personal Computer Plus) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ โดยคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.5 สรุปผลการวิจัย

การสรุปผล ผู้วิจัยได้สรุปแบ่งออกเป็นตอน ๆ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหาร จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 11.71 และเป็นผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 88.29 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5 – 10 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 39.51

ตอนที่ 2

5.5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ในภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า

5.5.1.1 ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับดังนี้ ด้านการรับนักเรียน ด้านการติดตามและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการและด้านการจัดองค์กร

5.5.1.2 ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความเห็นของผู้บริหาร ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับดังนี้ ด้านการรับนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ ด้านการจัดองค์กร และด้านการติดตามและประเมินผล

5.5.1.3 ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความเห็นของผู้ปฏิบัติงาน ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับดังนี้ ด้านการรับนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ ด้านการจัดองค์กร และด้านการติดตามและประเมินผล

5.5.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ เป็นรายด้าน รายข้อ ผลการวิจัยพบว่า

5.5.2.1 ด้านการจัดองค์กร

1) ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ด้านการจัดองค์กร ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความเพียงพอของสถานประกอบการในท้องถิ่น และจังหวัดใกล้เคียงในการเข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นปัญหาอันดับแรก รองลงมา คือ การประชุมร่วมกันระหว่างสถานศึกษา

กับสถานประกอบการเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ และข้อที่มีปัญหาอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ การจัดให้มีสำนักงาน อุปกรณ์ เครื่องมือในการดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2) ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ด้านการจัดองค์กร ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความเพียงพอของสถานประกอบการในท้องถิ่น และจังหวัดใกล้เคียงในการเข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นปัญหาอันดับแรก รองลงมา คือ การสำรวจความต้องการเข้าร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ และข้อที่มีปัญหาอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ การจัดโครงสร้างการบริหารจัดการงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

3) ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน ด้านการจัดองค์กร ในภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเพียงพอของสถานประกอบการในท้องถิ่นและจังหวัดใกล้เคียงในการเข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นปัญหาอันดับแรก รองลงมา คือ การประชุมร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ และข้อที่มีปัญหาอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ การจัดให้มีสำนักงาน อุปกรณ์ เครื่องมือในการดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

5.5.2.2 ด้านการรับนักเรียน

1) ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ด้านการรับนักเรียน ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การคัดเลือกสถานประกอบการที่มีความพร้อมเพื่อเข้าร่วมโครงการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นปัญหาอันดับแรก รองลงมา คือ ความเข้าใจของผู้ปกครองในท้องถิ่นเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และข้อที่มีปัญหาอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ ระยะเวลาที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2) ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารด้านการรับนักเรียน ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การคัดเลือกสถานประกอบการที่มีความพร้อมเพื่อเข้าร่วมโครงการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นปัญหาอันดับแรก รองลงมา คือ ความพร้อมของครูฝึกของสถานประกอบการเพื่อประกอบการพิจารณากำหนดเป้าหมายการรับนักเรียนและความเข้าใจของผู้ปกครองในท้องถิ่นเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และข้อที่มีปัญหาอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ การสอบสัมภาษณ์นักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ

3) ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน ด้านการรับนักเรียน ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การคัดเลือกสถานประกอบการที่มีความพร้อมเพื่อเข้าร่วมโครงการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นปัญหาอันดับแรก รองลงมา คือ ความเข้าใจของผู้ปกครองในท้องถิ่นเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษา

ระบบทวิภาคี และข้อที่มีปัญหาอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ ระยะเวลาที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

5.5.2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน

1) ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและ ผู้ปฏิบัติงาน ด้านการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นราย ข้อพบว่า ความตั้งใจในการเรียน การฝึกงาน การฝึกอาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นปัญหาอันดับแรก รองลงมา คือ วุฒิภาวะของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ออกฝึกอาชีพ ในสถานประกอบการ และข้อที่มีปัญหาอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ การสอนวิชาชีพพื้นฐาน วิชา เลือกเสรี ของสถานศึกษาสัปดาห์ละ 1-2 วัน ตลอดหลักสูตร

2) ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารด้าน การจัดการเรียนการสอน ในภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดทำคู่มือฝึกของสถานประกอบการทำหน้าที่ฝึกภาคปฏิบัติและอบรมให้แก่ นักเรียน เป็นปัญหาอันดับแรก รองลงมา คือ การจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการฝึกอาชีพให้กับ นักเรียนในสถานศึกษา/สถานประกอบการ และข้อที่มีปัญหาอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ การควบคุม ดูแลการจัดการเรียนการสอนให้จำนวนหน่วยกิตครบตามโครงสร้างของหลักสูตร

3) ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน ด้านการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความตั้งใจในการเรียน การฝึกงาน การฝึกอาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นปัญหา อันดับแรก รองลงมา คือ วุฒิภาวะของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่ออกฝึกอาชีพในสถาน ประกอบการ และข้อที่มีปัญหาอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ การสอนวิชาชีพพื้นฐาน วิชาเลือกเสรีของ สถานศึกษาสัปดาห์ละ 1-2 วันตลอดหลักสูตร

5.5.2.4 ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ

1) ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและ ผู้ปฏิบัติงาน ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การให้ความร่วมมือในการส่งครูฝึกของสถานประกอบการมารับการ อบรมในสถานศึกษา เป็นปัญหาอันดับแรก รองลงมา คือ สถานประกอบการรายงานผลให้สถาน ศึกษาทราบถึงพฤติกรรมของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามที่สถานศึกษากำหนดอย่าง ต่อเนื่อง และข้อที่มีปัญหาอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ การให้ความร่วมมือของสถานประกอบการใน การทำสัญญาการฝึกอาชีพกับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2) ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารด้าน ความร่วมมือกับสถานประกอบการ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การร่วมมือ การวางแผนการดำเนินงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ เป็นปัญหา

อันดับแรก รองลงมา คือ การส่งผู้ควบคุมการฝึกของสถานประกอบการเข้าร่วมประชุมสัมมนากับสถานศึกษา เพื่อทำความเข้าใจในหลักการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และข้อที่มีปัญหาอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ การร่วมดำเนินจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาเลือกให้สอดคล้องกับความพร้อมของสถานประกอบการ

3) ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การให้ความร่วมมือในการส่งครูฝึกของสถานประกอบการมารับการอบรมในสถานศึกษา เป็นปัญหาอันดับแรก รองลงมา คือ สถานประกอบการรายงานผลให้สถานศึกษาทราบถึงพฤติกรรมของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามที่สถานศึกษากำหนดอย่างต่อเนื่อง และข้อที่มีปัญหาอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ การให้ความร่วมมือของสถานประกอบการในการทำสัญญาการฝึกอาชีพกับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

5.5.2.5 ด้านการติดตามและประเมินผล

1) ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ด้านการติดตามและประเมินผล ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การอำนวยความสะดวกด้านยานพาหนะของสถานศึกษาในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการ เป็นปัญหาอันดับแรก รองลงมา คือ การไปนิเทศนักเรียนฝึกอาชีพของครูอาจารย์ในสถานประกอบการทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด และข้อที่มีปัญหาอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ การวัดและประเมินผลรายวิชาภาคทฤษฎีของนักเรียนตลอดหลักสูตรในสถานศึกษา

2) ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารด้านการติดตามและประเมินผล ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การไปนิเทศนักเรียนฝึกอาชีพของครู-อาจารย์ในสถานประกอบการทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด เป็นปัญหาอันดับแรก รองลงมา คือ ระยะเวลาที่ครู-อาจารย์ใช้ในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการ และข้อที่มีปัญหาอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ การรายงานการประเมินผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจากสถานประกอบการตามที่สถานศึกษากำหนด

3) ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานด้านการติดตามและประเมินผล ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การอำนวยความสะดวกด้านยานพาหนะของสถานศึกษาในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการ เป็นปัญหาอันดับแรก รองลงมา คือ งบประมาณค่าใช้จ่ายของสถานศึกษาในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด และข้อที่มีปัญหาอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ การติดตามประเมินผลรายวิชาภาคทฤษฎีของนักเรียนตลอดหลักสูตรในสถานศึกษา

ตอนที่ 3

5.5.3 แบบสอบถามปลายเปิด ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ ดังนี้

5.5.3.1 ปัญหาด้านการจัดองค์กร ควรจัดบุคลากรให้เพียงพอ และมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคลากร

5.5.3.2 ปัญหาด้านการรับนักเรียน ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนในท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พร้อมทั้งควรให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการรับนักเรียนให้มากขึ้น

5.5.3.3 ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาควรจัดทำแผนการเรียนร่วมกับสถานประกอบการและควรเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนก่อนออกไปฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

5.5.3.4 ปัญหาด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ ควรเปิดโอกาสให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการวางแผนงานให้มากขึ้น ควรส่งครูฝึกเข้าร่วมสัมมนากับสถานศึกษาและควรให้ความสนใจในการดูแลนักเรียนที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการด้วย

5.5.3.5 ปัญหาด้านการติดตามและประเมินผล ควรมีการกำหนดวิธีการหรือหลักการที่เหมาะสมในการทดสอบมาตรฐานฝีมือของนักเรียนที่ออกฝึกอาชีพ พร้อมทั้งควรอำนวยความสะดวกแก่ผู้นิเทศตามสมควร

5.6 อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 อภิปรายผลในภาพรวมเกี่ยวกับปัญหาการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้ ตอนที่ 2 อภิปรายผล เกี่ยวกับปัญหาการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน เป็นรายด้าน รายข้อดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยในภาพรวมเกี่ยวกับปัญหาการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคใต้ มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ปัญหาการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน อันหมายถึง สถานศึกษา กับ สถานประกอบการใช้หลักสูตรร่วมกัน มีการประสานงานร่วมกัน โดยสถานประกอบการรับผิดชอบเรื่อง

การฝึกอาชีพเฉพาะตามหลักสูตรที่สถานประกอบการและสถานศึกษาร่วมกันร่างจัดทำขึ้น ส่วนสถานศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนการเรียนร่วมกับสถานประกอบการ และจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติเบื้องต้น ควบคุมดูแลการเรียนการสอน ตลอดจนประเมินผลการเรียน และนอกจากนี้สถานศึกษายังต้องจัดฝึกอาชีพเพิ่มเติมให้กับนักศึกษาและอบรบครูฝึกของสถานประกอบการ เพื่อให้สามารถควบคุมดูแล และฝึกนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในทางปฏิบัติจริง สถานศึกษาเปิดโอกาสให้สถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีน้อย เช่น การกำหนดจำนวนนักเรียน การรับสมัครนักเรียน การคัดเลือกนักเรียน การร่วมกันจัดทำหลักสูตร การร่วมกันวางแผนการฝึกอาชีพ และร่วมกันวัดและประเมินผลการเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ เกชา ลาวัลย์วัฒน์ (2536 : 22) กล่าวว่า การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการนำเอาอุตสาหกรรมและโรงเรียนช่างมารวมกันฝึกในลักษณะที่ช่วยกันเสริมส่วนที่ขาดให้ โรงงานจะรับเด็กและฝึกภาคปฏิบัติให้ ส่วนโรงเรียนเป็นผู้สอนภาคทฤษฎีและทักษะพื้นฐานให้กับนักเรียน และยังสอดคล้องกับแนวความคิดของ มงคล วงศ์อนุ (2540 : 16) กล่าวว่า การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ตามความต้องการของสถานประกอบการ นักเรียนเป็นคนของสถานประกอบการ ซึ่งสถานประกอบการเป็นผู้รับสมัครและคัดเลือกนักเรียนเอง หรืออาจทำร่วมกับสถานศึกษา ตลอดจนการจัดหลักสูตรก็ต้องได้รับความเห็นชอบทั้งสองฝ่าย

1.2 ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาที่มีความจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของสถานประกอบการในท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงกับสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อใช้สถานประกอบการเป็นที่ฝึกอาชีพให้กับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ดังนั้นในการดำเนินการจึงจำเป็นต้องบูรณาการทั้งของสถานศึกษาและสถานประกอบการติดต่อประสานงานร่วมกัน ซึ่งต้องใช้เครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ยานพาหนะ งบประมาณ บุคลากร ซึ่งยังขาดความพร้อมในการดำเนินการตามโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญา วีระวรรณ (2543 : 50) เรื่อง การศึกษาการจัดสภาพการเรียนการสอนระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตภาคเหนือ พบว่า ยังขาดอุปกรณ์ช่วยงาน ยานพาหนะ งบประมาณ บุคลากร และการให้ความร่วมมือของสถานประกอบการ

1.3 ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ต้องดำเนินการตามนโยบายการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้บรรลุวัตถุประสงค์ จึงเป็นผู้ที่ได้รับประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการดำเนินการตามโครงการ ซึ่งยังไม่ได้รับความสะดวกในด้านยานพาหนะ เวลาที่ใช้ในการนิเทศติดตามผลการฝึกอาชีพ ค่าใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมมาตร สุนศักดิ์ (อ้างใน มานิจ สวาทพงษ์. 2542 : 50) พบว่า อาจารย์นิเทศไม่ได้รับความสะดวกเกี่ยวกับ

ยานพาหนะในการออกไปนิตศติดตามผลนักเรียนที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ นอกจากนั้นยัง สอดคล้องกับ สรุปรายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 2538 ระบบทวิภาคี ของหน่วยศึกษานิเทศ (2540 : 7) พบว่า สถานศึกษาข้างขาดงบประมาณในการ ติดต่อประสานงาน ขาดงบประมาณในการนิเทศเยี่ยมเยียนนักศึกษาในสถานประกอบการและยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ ดอนขวา (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินการ เกี่ยวกับการฝึกงานอาชีพของนักเรียนนักศึกษาในสถานประกอบการของสถานศึกษาสังกัดกรม อาชีวศึกษา พบว่า อาจารย์นิเทศก์มีงานที่ต้องรับผิดชอบมาก ไม่มีเวลาเตรียมการ

ตอนที่ 2

21 ผลการวิจัยในภาพรวมเกี่ยวกับปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัย เทคนิค กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ราชดำเนิน และราชช่อ ดังนี้

2.1.1 ด้านการจัดองค์กร

2.1.1.1 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ด้านการจัดองค์กร ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับ ที่ 5 ซึ่งตรงกับผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรของสถานศึกษามีอยู่อย่างจำกัดและมีหน้าที่ สอนเป็นหน้าที่หลักและนอกจากนั้นยังต้องทำหน้าที่พิเศษอื่นๆ อีกมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ วัชร กิติสุวรรณ (2543 : 34) กล่าวว่า บุคลากรไม่เพียงพอและไม่มีเวลาคอยดูแลนักเรียน เนื่องจากมีภาระงานอื่นที่รับผิดชอบมาก ขาดการวางแผนและสำรวจความพร้อมในการจัดอาชีว ศึกษาระบบทวิภาคี ขาดความต่อเนื่องในการประชาสัมพันธ์โครงการ ขาดการสนับสนุนปัจจัย ในการดำเนินงานตามโครงการ เช่น ยานพาหนะ เครื่องมือสื่อสาร อุปกรณ์สำนักงาน สถาน ประกอบการยังขาดความพร้อมด้านเจ้าหน้าที่ฝึกทักษะให้กับนักเรียน ครูฝึกของสถานประกอบการ ยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านเทคนิคและวิธีสอน สถานประกอบการยังขาดความรู้ความเข้าใจใน ระบบทวิภาคีอย่างแท้จริง และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่าความเพียงพอของสถานประกอบการ ในท้องถิ่นและจังหวัดใกล้เคียงในการเข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีปัญหาอยู่ใน ระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานประกอบการที่ดำเนินการธุรกิจ อุตสาหกรรมในภาคใต้ส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาดเล็ก ไม่มีความพร้อมและเหมาะสมที่ จะดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ สถานประกอบการไม่สามารถจัดหาครูฝึก ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์ (2541:บทคัดย่อ) เรื่องการศึกษาปัญหาใน การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทช่างอุตสาหกรรมใน วิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นปัญหาที่ พบมากที่สุดในการจัดอาชีวศึกษาด้านการเตรียมการของสถานศึกษาก่อนดำเนินการ คือ สถาน ประกอบการที่มีความพร้อมในการฝึกอาชีพของนักศึกษามีไม่เพียงพอ ขาดความเข้าใจของบุคลากร

ที่เกี่ยวข้องในหลักการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมมาตร สุ่นศักดิ์ (2534 : 99) เรื่องการฝึกงานของนักศึกษาประเภทวิชา คหกรรมศาสตร์ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2527 วิทยาลัยอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ฝึกงานที่เหมาะสมในจังหวัดมีน้อย สถานที่ฝึกงานอยู่ไกล การคมนาคมไม่สะดวก ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากสถานที่ฝึกงาน ส่วนการประชุมร่วมกันระหว่าง สถานศึกษากับสถานประกอบการเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรทั้งของสถานศึกษาและสถานประกอบการ มีภาระที่ต้องรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่สามารถประสานงานกันได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์. (2541:131) เรื่อง การศึกษาปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช. พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ใน วิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า บุคลากรที่รับผิดชอบใน การประสานงานมีภาระมาก ไม่สามารถประสานงานได้อย่างเต็มที่ นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ จำเริญ วงศ์ฟู (2541: 118) เรื่อง การรับรู้และความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ต่อการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง พบว่า ครู-อาจารย์ มีจำนวนคาบ สอนมาก และยังมีหน้าที่พิเศษอื่นๆ ที่ต้องรับผิดชอบหลายอย่าง และไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับการ จัดการศึกษาระบบนี้มากนัก ครูฝึกมีงานประจำที่ต้องรับผิดชอบมาก ดังนั้นจึงควรลดภาระงาน พิเศษเหล่านี้ให้กับบุคลากรที่รับผิดชอบทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการได้มีเวลาในการ ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จ

2.1.1.2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ด้านการจัดองค์กร อยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับที่ 4 ซึ่งแตกต่างจากผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานรวมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารอาจจะมองว่าทั้งในส่วนของสถานศึกษาและ สถานประกอบการมีบุคลากรค่อนข้างจำกัด บุคลากรมีหน้าที่รับผิดชอบงานมาก และบุคลากรบาง คนก็ทำงานไม่เต็มความสามารถ การนิเทศการเรียนการสอนของอาจารย์นิเทศก์ทำได้น้อย ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณแก้ว ลิขธรรมชโย (2541 : 193) เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานการ จัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า บุคลากรที่ทำหน้าที่ในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมี น้อย อาจารย์มีภาระในงานสอนมาก และคณะกรรมการบางคนไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบ หมาย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์ (2541 : 129) เรื่อง การศึกษาปัญหา ในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สถานศึกษาจัดเงิน อุดหนุนการดำเนินงานน้อย อาจารย์นิเทศก์มีเวลาว่างจากงานประจำค่อนข้างน้อย สถานศึกษาให้ บริการแก่ผู้ดำเนินการน้อย การควบคุมดูแลเอาใจใส่ของอาจารย์ผู้ควบคุมการฝึกงานน้อย เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความเพียงพอของสถานประกอบการในท้องถิ่นและจังหวัดใกล้เคียงในการเข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการสำรวจความต้องการเข้าร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการสำรวจความต้องการในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้นบุคลากรของสถานศึกษาอาจจะไม่ได้รับความสะดวกในเรื่องของประสานติดต่อสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการเข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานประกอบการร่วมกับสถานศึกษา และการสนับสนุนงบประมาณค่าใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครรัตน์ พูลกระจ่าง (2542.:112) เรื่อง การศึกษาปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา และครูฝึกในสถานประกอบการ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนขาดความคล่องตัวในการประสานงานกับสถานประกอบการ ระบบการประสานงานที่แตกต่างกันระหว่างสถานศึกษาซึ่งมีกฎระเบียบมากมายหลายขั้นตอนและสถานประกอบการ และสถานประกอบการซึ่งมีระบบการทำงานที่เห็นประโยชน์ทางธุรกิจของสถานประกอบการตลอดจนปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการและคณะทำงานร่วมระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการที่ได้แต่งตั้งไม่ได้ประสานงานกันและทำงานร่วมกันอย่างแท้จริงอันสืบเนื่องมาจากงานอื่นๆ ที่มากเกินไป หรือจากการขาดงบประมาณในการประสานงาน

2.1.1.3 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน ด้านการจัดองค์กร อยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับที่ 5 ซึ่งแตกต่างจากผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรของสถานประกอบการที่ทำหน้าที่เป็นครูฝึกอาชีพให้กับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ไม่มีความรู้ ไม่มีประสบการณ์ ไม่มีความสามารถในการถ่ายทอด ไม่มีเวลาในการถ่ายทอดในสาขาวิชานั้นๆ เป็นผลทำให้การฝึกอาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มงคล วงศ์อนุ (2540 : 115) เรื่อง การศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ความรู้ความสามารถของครูฝึกมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีสาเหตุมาจาก สถานประกอบการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพนั้นๆ บุคลากรในสถานประกอบการที่ทำหน้าที่ครูฝึกมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์แต่ไม่มีทักษะในการถ่ายทอดให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจ ครูฝึกมีภาระกิจและงานมากเกินไปจึงไม่มีเวลาพอที่จะให้ความรู้แก่นักเรียน ครูฝึกขาดขวัญและกำลังใจ เพราะสถานประกอบการเพิ่มภาระหน้าที่การทำงานในการทำหน้าที่ครูฝึกแต่ไม่เพิ่มรายได้ตอบแทน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความเพียงพอของสถานประกอบการในท้องถิ่นและจังหวัดใกล้เคียงในการเข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้นต้องอาศัยสถานประกอบการร่วมกับสถานศึกษาในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เมื่อในท้องถิ่นนั้น ๆ มีสถานประกอบการอยู่น้อยก็ย่อมมีปัญหาในการจัด

การศึกษาระบบนี้ ซึ่งสอดคล้องกับ วิรัช กุมุทมาศ (อ้างใน อัครรัตน์ พูลกระจำง 2542 : 70) กล่าวว่า ในส่วนภูมิภาคมีสถานประกอบการไม่เพียงพอที่จะรับนักเรียนนักศึกษาเข้าฝึกงานอาชีพ และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ มงคล วงศ์อนุ (2540 : 116) เรื่อง การศึกษาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ในบางจังหวัดมีสถานประกอบการน้อย สถานประกอบการบางแห่งยังจัดระบบการฝึกงานไม่ครอบคลุมหลักสูตร ไม่สามารถเลือกสถานประกอบการที่ได้มาตรฐานตรงตามความต้องการได้ และสถานประกอบการส่วนหนึ่งไม่ค่อยพร้อมสำหรับการฝึกปฏิบัติ เนื่องจากไม่มีครูฝึกที่แท้จริง ทำให้งานบางอย่างนักเรียนไม่ได้รับการฝึกปฏิบัติเลย (จำแรง วงศ์ฟู. 2541 : 119) ส่วนการประจักษ์ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานประกอบการในภาคใต้ส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาดเล็ก มีบุคลากรน้อย ไม่มีครูฝึก สถานประกอบการอาจมองว่าเป็นการเพิ่มภาระ จึงทำให้สถานประกอบการไม่ให้ความสนใจการประจักษ์ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ เท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับสรุปผลการสัมมนา กรมอาชีวศึกษา (อ้างใน มานิจ สวาทพงษ์. 2542 : 29) เรื่อง สรุปปัญหา อุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี กล่าวว่า สถานประกอบการส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาดเล็ก สถานประกอบการไม่สามารถจัดหาครูฝึกได้ และสถานประกอบการมองว่าเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ ไม่เหมาะสมที่จะเข้าร่วมโครงการ

2.1.2 ด้านการรับนักเรียน

2.1.2.1 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ด้านการรับนักเรียน ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับที่ 1 ซึ่งตรงกับผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการรับสมัครนักเรียนของสถานศึกษามีวิธีการดำเนินการโดยสถานศึกษาเป็นผู้รับสมัครสอบคัดเลือกตามหลักเกณฑ์ของกรมอาชีวศึกษาเหมือนกับนักเรียนภาคปกติ แล้วส่งให้สถานประกอบการฝึกอาชีพ โดยที่สถานประกอบการไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณแก้ว ลิขธรรมชโย (2541 : 197) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา พบว่า สถานศึกษาจะต้องรับสมัครสอบคัดเลือกนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ซึ่งมีวิธีการดำเนินการโดยสถานศึกษารับสมัคร สถานประกอบการคัดเลือก โดยพิจารณาจากเกณฑ์ของกรมอาชีวศึกษา โดยมีหัวหน้าแผนกวิชามีส่วนร่วมในการคัดเลือกร่วมกับผู้ควบคุมการฝึกเป็นผู้ดำเนินการของสถานประกอบการ ฉะนั้นสถานศึกษาและสถานประกอบการต้องประสานความร่วมมือกันอย่างดี เพื่อหาแนวทางในการคัดเลือกนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีความพร้อมในการที่จะเข้าศึกษาต่อในระบบนี้ ดังที่ วราพรธ น้อยสุวรรณ (2539 : 87) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความร่วมมือ

ระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษากับโรงงานอุตสาหกรรมในการฝึกอบรมด้านเทคนิคและอาชีวศึกษาในประเทศไทย พบว่าปัญหาในความร่วมมือนั้นทั้งผู้บริหารของสถานศึกษา และผู้บริหารของสถานประกอบการต้องการให้กำหนดนโยบายความร่วมมือ และต้องการให้แต่งตั้งผู้ประสานงานสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญในการเริ่มต้นความร่วมมือ หากไม่มีข้อกำหนดเหล่านี้ การทำงานจะไม่เป็นระบบที่ดีได้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความเพียงพอของสถานประกอบการในท้องถิ่นและจังหวัดใกล้เคียงในการเข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพื้นที่ในภาคใต้มีสถานประกอบการที่มีความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องเลือกรับสถานประกอบการที่ขาดความพร้อมเข้าร่วมโครงการเพื่อให้เพียงพอต่อการฝึกอาชีพของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ระบบทวิภาคีของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา (2540 : อัดสำเนา) กล่าวว่าสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการบางแห่ง มีระบบการจัดการที่ยังไม่เป็นระบบทำให้มีปัญหาในการรับนักเรียน การจัดการเรียนการสอน และการดำเนินการ ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมของสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการนี้นับเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จและประสิทธิภาพในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นอย่างยิ่ง จากปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมื่อระหว่างภาครัฐและเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษานี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิพัฒน์ บุญญาสัย (2533 : บทคัดย่อ) เรื่องการพัฒนา รูปแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ได้สรุปถึงปัญหาด้านความพร้อมของสถานประกอบการว่าเกิดจากสถานประกอบการด้านเอกชนในบางจังหวัดมีน้อย ดังนั้นจึงกระทบไปถึงสถานประกอบการด้วย ส่วนการประชุมร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความไม่สะดวกในการประสานงานระหว่างบุคลากรของสถานศึกษาและสถานประกอบการ บุคลากรมีงานที่รับผิดชอบมากไม่มีเวลาเพียงพอ บุคลากรไม่มีอำนาจตัดสินใจ ความร่วมมือของบุคลากรระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญา วีรยวธรณ (2543 : 44-45) เรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาเขตภาคเหนือในเชิงระบบ พบว่า ปัญหาที่สถานศึกษาประสบในด้านการจัดประชุมสัมมนาครูฝึก คือ มีสถานประกอบการเข้าร่วมประชุมสัมมนาน้อยมาก การจัดสัมมนาทำได้ยาก ครูฝึกมีเวลาน้อย ไม่สามารถมาเข้าร่วมประชุมสัมมนาเป็นเวลานานๆ ได้ บุคลากรมีภาระงานและมีชั่วโมงสอนมาก ขาดยานพาหนะต้องใช้รถส่วนตัว และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณแก้ว ลิขธรรมชโย (2541 : 194) เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก พบว่า ปัญหา

เกี่ยวกับการประชุมสัมมนาอาจารย์นิเทศก์และครูฝึกสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการน้อย และผู้ร่วมประชุมสัมมนาไม่ให้ความสำคัญ

2.1.2.2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ด้านการรับนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับที่ 1 ซึ่งตรงกับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานรวมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประชาสัมพันธ์การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทำไม่ได้ทั่วถึง ขาดความชัดเจน ไม่ต่อเนื่อง ทำให้ผู้ประกอบการและนักเรียนไม่เข้าใจหลักการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณแก้ว ลิขธรรมชโย (2541 : 196) เรื่องการศึกษาการดำเนินงานการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษาพบว่าสถานศึกษาประชาสัมพันธ์การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเข้าไม่ถึงผู้ประกอบการและนักเรียน มีวิธีการประชาสัมพันธ์ไม่น่าสนใจ การประชาสัมพันธ์ไม่ชัดเจน ขาดเจ้าหน้าที่ ขาดยานพาหนะ ขาดงบประมาณสนับสนุนที่มากพอทำให้คุณภาพต่อการประชาสัมพันธ์ มีการประชาสัมพันธ์น้อยและไม่ต่อเนื่อง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าสถานศึกษาต้องใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ จำเป็นต้องสื่อทุกชนิดและประชาสัมพันธ์อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจจะต้องใช้บุคคล เอกสารสิ่งพิมพ์ วิทยุท้องถิ่น วิทยุโทรทัศน์ เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ต สื่อต่างๆ และควรเลือกใช้สื่อที่ทันสมัยน่าสนใจสามารถเข้าถึงผู้ประกอบการ นักเรียน และผู้พบเห็นมากที่สุด และที่สำคัญจะต้องเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ และในการประชาสัมพันธ์อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจำเป็นใช้งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ที่เป็นเครื่องมือปฏิบัติงานในการประชาสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2540 : 41) ที่ว่าเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์จำเป็นจะต้องมีเครื่องมือเป็นอุปกรณ์ช่วยเหลือ มิฉะนั้นก็จะปฏิบัติงานไม่ได้ผลกว้างขวาง ซึ่งเครื่องมือเหล่านี้ได้แก่สื่อประเภทลมปาก เอกสาร หนังสือพิมพ์ ภาพโฆษณา ภาพถ่าย ภาพยนตร์ การให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ปรากฏการแสดง และพิธีกรรม และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการคัดเลือกสถานประกอบการที่มีความพร้อมเพื่อเข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพิจารณาวางแผนการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้นจะต้องคำนึงถึงสถานประกอบการที่จะเข้าร่วมโครงการ เพื่อใช้ในการฝึกอาชีพของนักเรียนในพื้นที่ใกล้เคียงของจังหวัดนั้นส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการที่มีขนาดเล็ก ไม่สามารถฝึกอาชีพนักศึกษาได้ครอบคลุมหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับ ประชาคม จันทรชิต (2538 : 202-205) ได้ทำการศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคใต้พบว่า ปัญหาด้านการฝึกงาน คือ สถานประกอบการที่รับนักเรียนเข้าฝึกงานมีน้อยและให้งานไม่ตรงกับสาขาที่เรียน และยังคงสอดคล้องงานวิจัยของ อุษา เหมาะศิลป์ (2533 : 20-21) เรื่องความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในการส่งเสริมนักศึกษาออกฝึกงานอาชีพนอกสถานที่ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพการดำเนินการใช้

สถานฝึกงานอาชีพในสถานประกอบอาชีพอิสระไม่มีปริมาณงานพอที่จะส่งนักเรียนไปฝึกงาน จังหวัดไม่ประกาศรายชื่อแหล่งวิทยาการและสถานประกอบการ สถานประกอบการอยู่ห่างไกล จากโรงเรียน มีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายในการออกนิเทศของอาจารย์นิเทศก์และขาดกำลังครูที่จะออก นิเทศ ส่วนความเข้าใจของผู้ปกครองในท้องถิ่นเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีปัญหา อยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาทำการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการรับสมัครนักเรียน การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีน้อยเกินไป ทำให้ ผู้ปกครองนักเรียนโดยทั่วไปยังไม่เข้าใจโดยเฉพาะผู้ปกครองที่อยู่ในชนบท ซึ่งสอดคล้องกับ สรุปผลการสัมมนาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กรมอาชีวศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ (อ้างใน มานิจ สวาทพงษ์. 2542 : 27-29) กล่าวว่า ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษารูปแบบเดิมของกรมอาชีวศึกษา ที่ดำเนินการอยู่มากกว่าการจัดการศึกษา รูปแบบใหม่ (ทวิภาคี) การประชาสัมพันธ์ภายในกระทรวงศึกษาธิการมีน้อย จึงทำให้สถานศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.3) ไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษา รูปแบบใหม่ของกรมอาชีวศึกษา และช่วงระยะเวลาในการประชาสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับ หน่วยงานภายนอกนั้น จะต้องดำเนินการในระยะยาวที่เหมาะสม

2.1.2.3 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน ด้านการรับนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับที่ 1 เช่นเดียวกับ ผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจะเริ่มดำเนินการรับสมัคร หลังจากที่ได้รับนักเรียนนักศึกษาภาคปกติเรียบร้อยแล้ว เพราะจะต้องประสานงานกับสถานประกอบการและนักเรียนนักศึกษาส่วนใหญ่มักจะสมัครเข้าเรียนในภาคปกติก่อน เมื่อสอบเข้าเรียนในภาค ปกติไม่ได้จึงมาสมัครเข้าเรียนในระบบทวิภาคี ซึ่งทำให้ได้นักเรียนที่เข้ามาเรียนในระบบทวิภาคี เป็นนักเรียนนักศึกษาที่สอบเข้าเรียนในระบบปกติไม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญา วิธวรรธน (2543 : 50) เรื่องการศึกษาสภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาเขตภาคเหนือ กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคในการรับนักเรียนเข้าเรียนใน ระบบทวิภาคีของสถานประกอบการล่าช้า ทำให้ต้องรับนักเรียนระบบทวิภาคีล่าช้ากว่าภาคปกติ ส่วนปัญหานักเรียนที่สอบอะไรไม่ได้จึงต้องเรียนในระบบทวิภาคีทำให้ได้คนที่ไม่เต็มใจ ไม่สนใจ จริง ซึ่งเกิดจากตัวของนักเรียนเองที่ส่วนมากเกิดจากทัศนคติ ความตั้งใจจริงที่อยากเรียนไม่มีใน ตัวนักเรียนมาก่อน และได้เสนอแนวทางแก้ไขไว้ว่า ควรสรรหาคนที่สนใจอยากเรียนอย่างจริงจัง โดยการประชาสัมพันธ์ เนาะแนว ผ่านสื่อ และวิธีการต่างๆ เช่นผ่านครูแนะแนว ให้นักเรียนรุ่นพี่ ที่ประสบความสำเร็จในการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแล้วออกไปประกอบอาชีพจนเป็นผล สำเร็จและมีความก้าวหน้าในงานอาชีพนั้นๆ มาถ่ายทอดประสบการณ์ให้นักเรียนในโรงเรียน มัธยมเพื่อเป็นการแนะแนวให้รับทราบ เป็นการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนในระบบนี้ตั้งแต่ ดัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การคัดเลือกสถานประกอบการที่มีความพร้อมเพื่อเข้าร่วม

โครงการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะในพื้นที่ส่วนภูมิภาคโดยเฉพาะภาคใต้นั้นประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมซึ่งกระทำสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทำให้โรงงานอุตสาหกรรมมีน้อยและที่มีอยู่บ้างก็เป็นอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ ทำให้สถานศึกษาที่ดำเนินการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไม่ได้ หรือได้น้อย ซึ่งสอดคล้องกับ ศูนย์นิเทศอาชีวศึกษาภาคใต้ (2543 : 10) กล่าวว่า ปัญหาในการจัดอาชีวศึกษาในพื้นที่ภาคใต้เป็นปัญหาเกี่ยวกับสถานศึกษาหาสถานประกอบการเพื่อเข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไม่ได้ หรือได้น้อย ซึ่งจะเป็นปัญหาอย่างมากในการดำเนินการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ส่วนความเข้าใจของผู้ปกครองในท้องถิ่นเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ในด้านการรับสมัคร การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การจบหลักสูตร การออกไปประกอบอาชีพ การศึกษาต่อ และข้อดีของการศึกษาระบบทวิภาคี ไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่องด้วยสื่อชนิดต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับสรุปผลการสัมมนา กรมอาชีวศึกษา (อ้างใน มานิจ สวาทพงษ์, 2542 : 29) เรื่อง สรุปปัญหา อุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์ เอกสารในการประชาสัมพันธ์ และการประชาสัมพันธ์โดยวิธีต่างๆ ของสถานศึกษามีน้อยเกินไป และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญใจ คันธารัตน์ (2540 : 114-115) เรื่อง ความคิดเห็นของสถานประกอบการที่มีต่อการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์แนะนำการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักของการจัด ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 2538 เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเช่น ครู-อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา สถานประกอบการ ตลอดจนผู้ปกครอง ให้มีความเข้าใจอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

2.1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน

2.1.3.1 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับที่ 3 ซึ่งตรงกับผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการไม่สนองตอบความต้องการของสถานประกอบการในด้านคุณลักษณะของช่างฝึกหัด อายุน้อยเกินไปขาดความรับผิดชอบ ความไม่พร้อมในการทำงานทั้งกายและจิตใจ รวมไปถึงความไม่เข้าใจในระบบการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลี ทักษะกรวงศ์ (2541 : 124) เรื่องความคิดเห็นของนักเรียนช่างอุตสาหกรรมที่มีต่อการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค พบว่าการจัดการเรียนการสอนไม่ให้ความสำคัญทางทฤษฎีช่างและไม่ตรงกับสาขาที่ไปปฏิบัติงาน ทำให้ไม่สามารถนำไปปฏิบัติในสถานประกอบการได้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ครูจัดให้นักเรียนเรียนวิชาสามัญเหมือนกับนักเรียนภาคปกติ โดยไม่คำนึงว่านักเรียนกลุ่มนี้จะต้องไปปฏิบัติงานในสถานประกอบการและไม่ได้ทำแผนการเรียน

ร่วมกับสถานประกอบการ จึงทำให้ไม่ได้เน้นทฤษฎีที่จำเป็น เช่น ทฤษฎีช่าง ความปลอดภัยในโรงงาน เมื่อนักเรียนไปปฏิบัติงานในโรงงานจึงไม่สามารถปฏิบัติงานได้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความตั้งใจในการเรียน การฝึกงานการฝึกอาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีปัญหาอยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และส่วนวุฒิภาวะของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ออกฝึกอาชีพในสถานประกอบการ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนที่มาสมัครเข้าเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งอาจจะยังเป็นเด็กเกินไปขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบทวิภาคี ขาดความรับผิดชอบและการเอาใจใส่ในการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วัชรวิทย์ สุวรรณ (2543 : 34) ได้กล่าวถึงปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศไทยด้านนักเรียนระบบทวิภาคีว่า วุฒิภาวะของผู้เรียนไม่พร้อมที่จะเข้ารับการฝึกอาชีพ ขาดความรู้และทักษะพื้นฐานในการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ขาดความรู้ความเข้าใจในระบบทวิภาคี ขาดความรับผิดชอบ และการเอาใจใส่ในการฝึกอาชีพ และยังสอดคล้องกับ อำนาจ นาคทัก (2541 : 79) กล่าวถึง กล่าวถึงนักเรียนช่างฝึกหัดว่า ขาดความเอาใจใส่ ความรับผิดชอบในการฝึกปฏิบัติงานอาชีพ ประพฤติตนไม่เหมาะสมขาดระเบียบวินัย ขาดความอดทนต่อการฝึกงาน ไม่เคารพเชื่อฟังครูฝึกของสถานประกอบการ ขาดความเชื่อมั่นในการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีว่าจะทำให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการฝึกปฏิบัติงานอาชีพ ขาดความพร้อมด้านวุฒิภาวะทางอาชีพ เนื่องจากนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีรับผู้จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งอายุเพียง 15-16 ปี ยังไม่พร้อมต่อการเรียนที่ต้องฝึกปฏิบัติงานควบคู่ไปด้วย และไม่สามารถปรับตัวได้อย่างเนื่อง

2.1.3.2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับที่ 2 ซึ่งแตกต่างจากผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานรวมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้นสถานศึกษาจะต้องอาศัยสถานประกอบการเป็นสถานที่ฝึกอาชีพให้กับนักเรียน แต่ในส่วนในพื้นที่ในภาคใต้บางท้องที่มีสถานประกอบการอยู่น้อย ทำให้เกิดปัญหาสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการมีไม่เพียงพอกับความต้องการของสถานศึกษา ทำให้ไม่สามารถจัดส่งนักเรียนเข้าฝึกอาชีพ ในรายวิชาปฏิบัติ ซึ่งถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์ (2541 : 128) เรื่อง การศึกษาปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภทช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าสถานประกอบการที่แจ้งความประสงค์เข้าร่วมโครงการมีไม่เพียงพอความต้องการของสถานศึกษา ทำให้เกิดปัญหาสำหรับการจัดส่งนักศึกษาเข้าฝึกอาชีพ และสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการบางแห่งไม่ได้ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ไม่ว่าจะเป็นการเข้าร่วมในการคัดเลือกนักศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษา นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ ดอนขวา

(2532 : 163) เรื่องการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกอาชีพนักเรียน-นักศึกษาในสถานประกอบการของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา พบว่าสถานศึกษาดำเนินการส่งนักศึกษาระบบทวิภาคีออกฝึกอาชีพในสถานประกอบการแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันหลากหลาย และมีความพร้อมแตกต่างกันหรือบางแห่งยังขาดความพร้อมในการฝึกอาชีพ แต่สถานศึกษาจำเป็นต้องเลือกให้เป็นสถานที่ฝึกอาชีพนักศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากไม่มีสถานประกอบการที่มีความพร้อมให้นักศึกษาได้ฝึกอาชีพ และสถานประกอบการก็ได้จัดให้นักศึกษาได้ฝึกอาชีพตามลักษณะงานของสถานประกอบการนั้นๆ ที่ประกอบธุรกิจอยู่ ดังนั้นนักศึกษาจึงได้ฝึกอาชีพเพียงด้านใดด้านหนึ่ง หรือ เรื่องใดเรื่องหนึ่งเท่านั้น ซึ่งไม่ครอบคลุมตามที่หลักสูตรกำหนด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการจัดให้มีครูฝึกของสถานประกอบการที่ทำหน้าที่ฝึกภาคปฏิบัติ และอบรมให้แก่นักเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานประกอบการส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาดเล็ก มีบุคลากรของสถานประกอบการอยู่ไม่มากที่ทำหน้าที่เป็นครูฝึกให้กับนักเรียน และสถานประกอบการมักมองว่าเป็นการเพิ่มภาระให้กับสถานประกอบการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารักษ์ ทองปาน (2543 : 85) เรื่อง การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้ พบว่าสถานประกอบการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพนั้นๆ บุคลากรในสถานประกอบการที่ทำหน้าที่ครูฝึกมีความรู้ความสามารถ แต่ไม่มีทักษะที่ดีในการถ่ายทอดให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจ ครูฝึกมีภาระกิจและงานประจำมากเกินไป จึงไม่มีเวลาพอจะให้ความรู้แก่นักเรียน ครูฝึกขาดขวัญและกำลังใจ เพราะสถานประกอบการเพิ่มภาระหน้าที่ในการทำหน้าที่ครูฝึก นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญา วีระวรรณ (2543 : 44) เรื่องการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาเขตภาคเหนือในเชิงระบบ พบว่ามีสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการน้อย การจัดสัมมนาครูฝึกร่วมกันทำได้ยาก ครูฝึกมีเวลาน้อย ไม่สามารถมาร่วมสัมมนานานๆ ได้ และนอกจากนั้นยังสอดคล้องกับ ชาตรี รัตนวงศ์ (อ้างในสิริพันธ์ รอยรัตน์ 2541 :37) กล่าวว่า ครูฝึกที่ควบคุมการฝึกอาชีพของนักศึกษาในสถานประกอบการให้ความสนใจดูแลและเอาใจใส่นักศึกษาน้อยเกินไป ดังนั้นผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึกต้องเข้าร่วมประชุมสัมมนาที่สถานศึกษาเพื่อทำความเข้าใจในหลักการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง เพื่อจัดทำแผนการเรียนและหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผล เพื่อดำเนินการฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับหลักสูตร เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการจัดฝึกอาชีพ (กัญญา วีระวรรณ. 2543 :18) ส่วนการจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการฝึกอาชีพให้กับนักเรียนในสถานศึกษา/สถานประกอบการ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีนักเรียนนักศึกษาภาคปกติที่ต้องใช้เครื่องมือเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆอยู่แล้ว และในบางครั้งสถานศึกษาได้รับคำสั่งจากกรมอาชีวศึกษาให้รับนักเรียนนักศึกษาเพิ่มขึ้นอีก ทำให้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกนักเรียนนักศึกษาไม่เพียงพอและนอกจากนั้น

เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในงานอุตสาหกรรมมีราคาแพงจึงทำให้ไม่สามารถจัดเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกนักเรียนได้อย่างเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา คีวุ่น (2542 : 69) เรื่อง การศึกษาปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและสถานประกอบการ ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษายังขาดความพร้อมในด้านเครื่องมือ เครื่องจักร จำนวนเครื่องมือเครื่องจักรไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ซึ่งเครื่องมือเครื่องจักรมีราคาแพง และจัดหาได้ไม่ทันกับความต้องการใช้ฝึกนักเรียน และขาดงบประมาณในการจัดซื้อและบำรุงรักษา จากประเด็นปัญหาดังกล่าวทำให้ไม่สามารถพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งสรุปปัญหาการจัดอาชีวศึกษา (2538 : 168) พบว่า เครื่องมือ เครื่องจักรและวัสดุฝึกมีไม่เพียงพอ ส่วนที่มีอยู่มีสภาพเก่าล้าสมัยและขาดการซ่อมแซมบำรุงรักษา นอกจากนั้นเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งภาคเอกชนได้ปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้ทันสมัยและก้าวหน้าอยู่เสมอ ในขณะที่ภาครัฐมีการปรับเปลี่ยนที่ล่าช้าด้วยข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ การร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและเอกชนจะช่วยให้มีการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ซึ่งกันและกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , 2538 : 194)

2.1.3.3 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับที่ 3 ซึ่งตรงกับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานรวมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่เป็นผู้สอนทางด้านอาชีวศึกษาต้องรับภาระงานสอนนักเรียนนักศึกษาภาคปกติซึ่งแยกเป็นภาคในเวลาราชการกับภาคนอกเวลาราชการมาก และยังมีหน้าที่พิเศษที่ทุกคนต้องรับผิดชอบ โดยเฉพาะคนที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าแผนก หัวหน้าคณะ หัวหน้างาน จะต้องรับผิดชอบเพิ่มเติมและยังต้องรับภาระนักเรียนนักศึกษา ระบบทวิภาคีอีก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่เป็นบุคลากรซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ปฏิบัตินั้นมีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบมากทำให้ไม่มีเวลาปฏิบัติหน้าที่ในส่วนต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพสูงได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลี ทักษะกรวงศ์ (2541 : 125) เรื่องความคิดเป็นของนักเรียนช่างอุตสาหกรรมที่มีต่อการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค พบว่าครูอาจารย์ผู้สอนมีชั่วโมงสอนมากเกินไปต่อสัปดาห์สอนหลายรายวิชา และสอนหลายระดับชั้น และมีภาระรับผิดชอบในหน้าที่พิเศษนอกเหนือจากการสอน โดยที่สถานศึกษามอบหมายให้ปฏิบัติ เช่น งานการเงิน หัวหน้าแผนกวิชา หัวหน้าพัสดุ งานอาคารสถานที่ งานปกครอง งานศูนย์ข้อมูล และอื่นๆ ทำให้เวลาในการทำหน้าที่เกี่ยวกับงานการเรียนการสอนลดน้อยไปด้วย จึงมีผลกระทบมากทำให้การจัดการเรียนการสอนทำได้ไม่เต็มที่ นอกจากนั้นแล้วครูอาจารย์ผู้สอนยังขาดการใช้เทคนิคการสอนและแรงจูงใจในการเรียน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะครูผู้สอนในสถานศึกษาเป็นผู้สอนมานานจึงเคยชินกับการสอนแบบเดิมสอนเนื้อหาแบบเดิม ซ้ำซากไม่จูงใจผู้เรียน นอกจากนั้นยังขาดงบประมาณในการฝึกอบรมครูผู้สอนในวิชาเฉพาะหรือที่เกี่ยวข้อง

ข้องกับวิชาที่สอน ซึ่งสอดคล้องกับ ชนะ กสิถาร (2527 : 36) กล่าวว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ ประเทศมีแรงงานระดับกลางที่มีคุณภาพ คือ มีทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติทางช่างที่เหมาะสม การฝึกคุณภาพของแรงงานกลุ่มนี้ขึ้นอยู่กับครูช่าง จึงควรมีการเน้นในเรื่องการศึกษาอบรมแก่ครูอาจารย์ผู้สอนอาชีวศึกษา เพื่อให้ครูอาจารย์เหล่านี้ได้มีโอกาสปรับปรุงความรู้ทางด้านเทคนิคและวิธีการสอน นอกจากนั้นสภาพเครื่องมือเครื่องจักรมีสภาพชำรุด ไม่ทันสมัย ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน อาจเป็นเพราะวิทยาลัยมีข้อจำกัดด้านงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนในด้านวัสดุฝึก ครุภัณฑ์ลดน้อยลง ดังนั้นวัสดุฝึก ครุภัณฑ์จะไม่ได้รับการปรับปรุงพัฒนาเปลี่ยนแปลงเป็นวัสดุฝึกใหม่ๆ ให้ทันต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ จึงยังมีความล้าสมัยอยู่ เครื่องจักรไม่มีความเหมาะสมกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงและมีสภาพชำรุด ย่อมทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ พิภพ สุทรสมัย (2535 : 23) ที่ให้ความเห็นว่า การเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการสอนวิชาชีพอุตสาหกรรม สิ่งที่เขาเผชิญไม่ได้ คือ เครื่องมือ-เครื่องจักรในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความตั้งใจในการเรียน การฝึกงานการฝึกอาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีปัญหาอยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และคุณภาพของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ออกฝึกอาชีพในสถานประกอบการ มีปัญหาอยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะนักเรียนที่มาสมัครเข้าเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่สอบเข้าเรียนในระบบปกติไม่ได้ จึงเข้าเรียนในระบบทวิภาคี และอายุน้อยไม่เหมาะในการฝึกอาชีพในสถานประกอบการซึ่งต้องใช้ความรับผิดชอบสูง ไม่มีพื้นฐานทักษะทางด้านอาชีพ ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับระบบทวิภาคี จึงทำให้เกิดปัญหาในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีค่อนข้างมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วัชร คลังสุวรรณ (2543 : 43) กล่าวถึงปัญหาในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีด้านการเรียนการสอนว่า นักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคียังขาดคุณภาพไม่พร้อมที่จะเข้าฝึกอาชีพ ขาดความรู้และทักษะพื้นฐานในการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ขาดความรู้ความเข้าใจในระบบทวิภาคี ขาดความรับผิดชอบและเอาใจใส่ในการฝึกอาชีพ. ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำเริญ วงศ์ฟู (2541 : 126) เรื่อง การรับรู้และความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าเรียนยังมีคุณภาพน้อยเกินไปสำหรับความรับผิดชอบที่มีอยู่ ทั้งในด้านการเรียนและการฝึกภาคปฏิบัติในขณะเดียวกัน เนื่องจากอายุน้อย ความสนใจ ความตั้งใจน้อย ขาดความอดทน ความมีวินัย ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาเท่าที่ควร จึงเกิดผลกระทบต่อสถานประกอบการที่นักเรียนไม่ตั้งใจที่จะฝึกปฏิบัติอย่างเต็มที่ ขาดการฝึกปฏิบัติงานบ่อย ทำให้เกิดปัญหากับครูฝึกจนทำให้ได้รับการตักเตือนในเรื่องความประพฤติบ่อยครั้ง จนนักเรียนลาออกจากการเป็นนักเรียน เพราะคิดว่าถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพมากเกินไป และถูกเอาเปรียบจากสถานประกอบการที่ถูกใช้งานหนักเกินไป และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา ดีวุ่น (2542 :

67) เรื่อง การศึกษาปัญหาการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและสถานประกอบการ ผลการวิจัยพบว่า วุฒิภาวะของนักเรียนไม่พร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาฝึกอาชีพ และขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบทวิภาคีของนักเรียน

2.1.4 ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ

2.1.4.1 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับที่ 4 ซึ่งตรงกับผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการดำเนินการส่วนใหญ่เกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ เช่นการรับสมัครสอบคัดเลือกนักเรียน การเข้าฝึกอาชีพในสถานประกอบการ และการมีส่วนร่วมในการประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิพัฒน์ บุญญาสัย (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาพาณิชยกรรม ได้เสนอแนะในการพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนว่า ควรมีการดำเนินการในรูปของคณะกรรมการทั้งสองฝ่าย และยังสอดคล้องกับหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา (2540 : 111) กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน อันหมายถึง สถานประกอบการกับสถานศึกษาใช้หลักสูตรร่วมกัน มีการประสานงานร่วมกัน โดยสถานประกอบการรับผิดชอบเรื่องการฝึกอาชีพ เฉพาะตามหลักสูตรที่ทั้งสถานประกอบการและสถานศึกษาร่วมกันร่างจัดทำขึ้น ใช้เวลาในการเรียน 3 ปี ส่วนสถานศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนการเรียนร่วมกับสถานประกอบการ และจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติเบื้องต้น ควบคุมควบคุมดูแลการเรียนการสอน ตลอดจนประเมินผลการเรียน และนอกจากนี้สถานศึกษายังต้องจัดฝึกอาชีพเพิ่มเติมให้กับนักศึกษา และอบรมครูฝึกของสถานประกอบการ เพื่อให้สามารถควบคุมดูแล และฝึกนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วสุมดี อิมแก้ว (2530 : 162-164) เรื่องการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ประเภทวิชาคหกรรมในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา พบว่าอาจารย์ผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอน 21-25 ชั่วโมง ต่อ สัปดาห์ โดยสอนสอนถึง 4-6 วิชา แล้วยังมีหน้าที่อื่นพิเศษนอกเหนือจากการสอนด้วย ซึ่งทำให้เกิดปัญหาด้านเวลาและความทุ่มเทในการติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการ ซึ่งต้องอาศัยเวลาออกนอกเหนือจากการสอน และความสัมพันธ์ในการประสานงานอันเป็นหลักการสำคัญในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งจะต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการอย่างจริงจัง เพื่อก่อให้เกิดระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ อันจะนำไปสู่การผลิตนักศึกษาที่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ดังนั้นการคำนึงถึงภาระงานสอนและหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากรจึงเป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรนำมาพิจารณาในการที่จะมอบหมายงานให้รับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ภาระงานเกี่ยวกับการประสานงานกับสถานประกอบการ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การให้ความร่วมมือในการส่งครูฝึกของสถานประกอบการมารับการอบรมในสถานศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนสถานประกอบการรายงานผลให้สถานศึกษาทราบถึงพฤติกรรมของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามที่สถานศึกษากำหนดอย่างต่อเนื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานประกอบการโดยส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาดเล็ก จึงยังไม่มีครูฝึกนักเรียนที่ใช้ฝึกอาชีพนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่เป็นครูฝึกจึงต้องมีหน้าที่หลักของสถานประกอบการแล้วยังต้องมารับผิดชอบในการสอนนักเรียนอีกด้วย และนอกจากนั้นอาจจะเกิดจากครูฝึกอาจจะไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และการถ่ายทอดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงาน สำนักงานพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพ ระบบทวิภาคีแห่งชาติ (สพทช.) (อ้างในวิทยา วุนดี 2542 : 33-34) ได้สรุปปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการที่ได้จากการสำรวจด้านด้านครูฝึกของสถานประกอบการพบว่า สถานประกอบการยังไม่เข้าใจระบบการเรียนการสอน และการฝึกงานของช่างฝึกหัดไม่กำหนดแผนงานที่ชัดเจน สถานประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีครูฝึกโดยตรง เนื่องจากปัญหามูลค่าไม่เพียงพออาจเป็นเพราะว่า บางหน่วยงานของรัฐไม่ได้บังคับให้มีครูฝึกโดยตรง นักศึกษาส่วนใหญ่จึงได้ฝึกงานที่ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียน ครูในสถานประกอบการไม่รู้หลักสูตร และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ตลอดจนระบบการจัดฝึก และนอกจากนั้นการเปลี่ยนแปลงบุคลากรในระดับหัวหน้าและพนักงานมีมาก ทำให้เกิดปัญหาเรื่องการถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

2.1.4.2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ อยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับที่ 3 ซึ่งแตกต่างจากผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานรวมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ฝ่ายบริหารจะดำเนินการในส่วนนโยบายต่างๆ ในการดำเนินการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับงบประมาณ กฎระเบียบต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพนธ์ เลิศสุวรรณ (2539 : 46) เรื่องการดำเนินโครงการความร่วมมือทางวิชาการ ระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ พบว่าปัจจัยหลายอย่างที่เป็อุปสรรคต่อความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ได้แก่ กฎระเบียบของหน่วยงานภาคเอกชน กฎระเบียบของสถานศึกษา งบประมาณ และระยะเวลาในการดำเนินการตามโครงการ และนอกจากนั้นยัง สอดคล้องกับ ระวีวรรณ ชินะตระกูล. (2535 : 11) ได้สรุปปัญหาและอุปสรรคในการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการไว้ว่า รัฐยังไม่มิกฎหมายและกฎระเบียบในการควบคุมสถานประกอบการให้ร่วมมือกับสถานศึกษา เช่น การรับนักเรียนเข้าฝึกงานในสถานประกอบการ เป็นต้น หน่วยงานทั้งสองยังขาดปัจจัยที่จะอำนวยความสะดวกในการให้ความร่วมมือ หน่วยงานทั้งสองมีกฎระเบียบที่แตกต่างกัน สถานประกอบการยังไม่เห็นความสำคัญของการให้ความร่วมมือ ขาดผู้ประสานงานที่ดี สถานศึกษาขาดการสนับสนุน

ในด้านงบประมาณที่จะมาดำเนินการเกี่ยวกับความร่วมมือ สถานศึกษาขาดผู้นำที่ดีในการสร้างความร่วมมือ บุคลากรของสถานศึกษาไม่มีโอกาสไปดูงานหรือฝึกงานในสถานประกอบการ บุคลากรไม่เพียงพอและไม่มีเวลาที่จะมาทำโครงการความร่วมมือเนื่องจากสถานศึกษามีงานประจำค่อนข้างมาก สถานประกอบการไม่ค่อยยินยอมให้สถานศึกษาใช้ทรัพยากรต่าง ๆ สถานประกอบการเกรงว่านักศึกษาจะทำเครื่องจักรและอุปกรณ์เสียหาย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การร่วมมือการวางแผนการดำเนินงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาและสถานประกอบการต่างก็มีภารกิจหลักที่จะต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ในส่วนของสถานประกอบการ ก็คือ ธุรกิจ และในส่วนของสถานศึกษา ก็คือ การจัดการศึกษาภาคปกติให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทำให้สถานศึกษาและสถานประกอบการไม่มีเวลาเพียงพอที่จะร่วมดำเนินการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันในการดำเนินการตามโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสนีย์ พันโยธา (2537: บทคัดย่อ) เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการฝึกงานของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา พบว่าการวางแผนการฝึกงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ การติดต่อประสานงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ การนิเทศการฝึกงานร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศกับผู้ควบคุมการฝึกงานของสถานประกอบการ อาจารย์นิเทศควบคุมดูแลเอาใจใส่ในการฝึกงานของนักศึกษาอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย ส่วนการส่งผู้ควบคุมการฝึกของสถานประกอบการเข้าร่วมประชุมสัมมนา กับสถานศึกษา เพื่อทำความเข้าใจในหลักการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูฝึกในสถานประกอบการมีงานซึ่งจะต้องรับผิดชอบมากและบุคลากรของสถานประกอบการมีจำนวนน้อยโดยเฉพาะสถานประกอบการที่มีขนาดเล็ก ทำให้ไม่สามารถส่งผู้ควบคุมการฝึกของสถานประกอบการเข้าร่วมประชุมสัมมนา กับสถานศึกษา เพื่อทำความเข้าใจในหลักการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีได้ หรือบางสถานประกอบการอาจจะไม่สามารถมาเข้าร่วมประชุมสัมมนาเป็นระยะเวลาานานๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครรัตน์ พูลกระจำง (2542 : 113) เรื่อง การศึกษาปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา และครูฝึกในสถานประกอบการ ผลการวิจัยพบว่า ครูฝึกในสถานประกอบการมีภาระงานมากเกินไป

2.1.4.3 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ อยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับที่ 4 ซึ่งตรงกับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานรวมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีจำนวนบุคลากรน้อย และมีภาระงานมาก สถานศึกษาไม่มีงบประมาณเพียงพอในการสนับสนุนเกี่ยวกับยานพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้นับว่าเป็นปัญหาของการประสานงานความร่วมมือที่สำคัญยิ่งในการดำเนินงานตามโครงการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่ง

สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิรพงษ์ ประดิษฐ์ธรรม (อ้างใน มยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์. 2541 : 140) พบว่าปัญหาความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ เป็นผลสืบเนื่องมาจากสถานศึกษาจัดเงินอุดหนุนการดำเนินงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีน้อย อาจารย์นิเทศก็มีเวลาว่างจากงานประจำค่อนข้างน้อย สถานศึกษาให้บริการแก่ผู้ดำเนินงานค่อนข้างน้อย ขาดความสะดวกในการติดต่อกับสถานประกอบการเพื่อควบคุมดูแลเอาใจใส่นักเรียนที่ฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการ ฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรเล็งเห็นและตระหนักถึงความสำคัญของความร่วมมือกันกับสถานประกอบการ โดยให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและจริงจัง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการฝึกอาชีพ อันจะก่อให้เกิดคุณภาพของการฝึกทักษะของนักศึกษา อันจะนำไปสู่วัตถุประสงค์หลักของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต่อไป และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การให้ความร่วมมือในการส่งครูฝึกของสถานประกอบการมารับการอบรมในสถานศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะสถานประกอบการในพื้นที่ทางภาคใต้เป็นสถานประกอบการขนาดเล็ก จำนวนของบุคลากรในสถานประกอบการมีน้อย และบุคลากรของสถานประกอบการยังไม่มี ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสรุปรายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2538 ระบบทวิภาคี (2540 : 7-8) พบประเด็นปัญหาที่อยู่ในระดับมาก คือ บุคลากรของสถานประกอบการมีไม่เพียงพอในการแต่งตั้งในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี และบุคลากรของสถานประกอบการยังไม่มี ความเข้าใจในหลักสูตร การวัดผล และประเมินผลการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการอย่างเพียงพอ ส่วนสถานประกอบการรายงานผลให้สถานศึกษาทราบถึงพฤติกรรมของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามที่สถานศึกษากำหนดอย่างต่อเนื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะสถานประกอบการส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาดเล็กจึงไม่มีผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการรายงานผลการปฏิบัติการฝึกอาชีพของนักเรียนให้สถานศึกษาทราบ และบุคลากรของสถานประกอบการส่วนใหญ่มีหน้าที่รับผิดชอบงานมากอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำเริญ วงศ์ฟู (2541 : 129) เรื่อง การรับรู้และความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องขาดความพร้อม เนื่องจากมีงานประจำที่ต้องรับผิดชอบอยู่มากแล้ว ควรมีการเพิ่มบุคลากรให้มากขึ้น และควรมีการแยกหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานออกจากกันอย่างชัดเจน เพื่อความสะดวกและความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา ดีวุ่น (2542 : 68) เรื่อง การศึกษาปัญหาการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและสถานประกอบการ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรไม่เพียงพอและไม่มีเวลาดูแล นักเรียนเนื่องจากงานอื่นมีมาก สถานประกอบการขาดความพร้อมของเจ้าหน้าที่ฝึกทักษะให้กับนักเรียน ครูฝึกขาดความรู้ความเข้าใจในเทคนิคและวิธีสอน และบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในระบบทวิภาคีอย่างแท้จริง และยังคงสอดคล้องกับ การสำรวจปัญหา

และอุปสรรคในการดำเนินการ ของสำนักงานการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพ ระบบ ทวิภาคีแห่งชาติ (สพทช.) (2535) ที่ว่า สถานประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีครูฝึกโดยตรง เนื่องจาก ปัญหาบุคลากรไม่เพียงพออาจเป็นเพราะว่าบางหน่วยงานของรัฐไม่ได้บังคับให้มีครูฝึกโดยตรง ทำให้ผู้ทำหน้าที่เป็นครูฝึกในสถานประกอบการไม่สามารถรายงานผลการฝึกให้นักศึกษาทราบได้

2.1.5 ด้านการติดตามและประเมินผล

2.1.5.1 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิด เห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ด้านการติดตามและประเมินผล ในภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง เป็นลำดับที่ 2 ซึ่งตรงกับผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การประเมินผลสำหรับนักเรียน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้นสถานศึกษาทุกแห่งและครูอาจารย์ไม่ทราบแนวทางที่ชัดเจน ไม่มี เกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผล และการประเมินมาตรฐานฝีมือซึ่งเป็นการประเมินที่กำหนดไว้ ในแนวทางการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีก็ยังไม่มีความชัดเจนที่เป็นมาตรฐานซึ่งสามารถ ใช้ในการทดสอบนักศึกษาระบบทวิภาคีได้ทุกแห่ง ซึ่งสอดคล้องกับงาน วิจัยของ สืบสกุล แสงธำรง (2542 : 78) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภท ช่างอุตสาหกรรม ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา พบว่าการติดตามและประเมินผลนักเรียน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไม่เด่นชัดและขาดแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ครูผู้สอนไม่สามารถสร้างแนวการ ประเมินผลได้ รวมไปถึงการที่สถานประกอบการมีลักษณะการประเมินผลในหน่วยงานแตกต่างกัน ในลักษณะงานทักษะ การประเมินผลของครูผู้สอนจึงต้องใช้แนวทางการประเมินผลจากภาค ปฏิบัติของสถานประกอบการ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของกรมอาชีวศึกษา (2539 : 40) ที่ พบว่าเวลาในการฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการแต่ละแห่งไม่เท่ากัน และเมื่อพิจารณาเป็น รายข้อพบว่า การอำนวยความสะดวกด้านยานพาหนะของสถานศึกษาในการออกไปนิเทศนักเรียน ในสถานประกอบการมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการไปนิเทศนักเรียน ฝึกอาชีพของครูอาจารย์ในสถานประกอบการทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้น นักเรียนจะต้องออกไปฝึกอาชีพในสถานประกอบการ อาจารย์ที่ได้รับแต่งตั้งจากสถานศึกษาให้ ออกไปทำการนิเทศนักเรียนซึ่งจำเป็นต้องใช้พาหนะในการเดินทาง แต่สถานศึกษาขาดงบประมาณในการสนับสนุน ทำให้การออกไปทำการนิเทศนักเรียนที่ฝึก อาชีพ ในสถานประกอบการทำได้ไม่สม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณแก้ว สิริธรรมชโย (2541 : 200) เรื่องการ ศึกษาการดำเนินงานการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัย เทคนิค กรมอาชีวศึกษาพบว่าการดำเนินงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณ การจัดยานพาหนะในการออกนิเทศ ทำให้การนิเทศไม่สม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ดังนั้นสถานศึกษา ควรดำเนินการจัดหางบประมาณจัดซื้อยานพาหนะ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทาง และ สนับสนุนงบประมาณค่าตอบแทนเมื่อครู-อาจารย์ออกไปนิเทศ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงาน

วิจัยของ มยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์ (2541 : 143) เรื่องการศึกษาปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช. พ.ศ. 2538 ประเภทช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิคสังกัด กรมอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กล่าวว่าสถานศึกษาควรจัดงบประมาณ ขานพาหนะเพื่ออำนวยความสะดวกในการประสานงาน ออกนิเทศและติดตามผล อย่างต่อเนื่อง

2.1.5.2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับที่ 5 ซึ่งแตกต่างจากผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพบว่า ในสถานประกอบการแต่ละสถานประกอบการมีการดำเนินธุรกิจที่แตกต่างกัน เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการก็ย่อมจะไม่เหมือนกัน ทำให้นักเรียนที่เข้าฝึกอาชีพในสถานประกอบการในแต่ละแห่งก็ย่อมแตกต่างกันไปทำให้เกิดปัญหาในการประเมินผล โดยเฉพาะเกี่ยวกับเกณฑ์ในการประเมินผล รูปแบบในการประเมินผล มาตรฐานในการประเมินผล และบุคลากรที่จะดำเนินการประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวรรณ ดอนขวา (อ้างใน มยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์. 2541 : 134) กล่าวว่า เกณฑ์การประเมินผลการฝึกอาชีพควรกำหนดให้เป็นมาตรฐาน แบบฟอร์มการประเมินต้องระบุให้ชัดเจน เพื่อป้องกันปัญหายุ่งยาก และเพื่อความเข้าใจแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดทำเกณฑ์การประเมินผลรายวิชาภาคปฏิบัติให้กับสถานประกอบการเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากบุคลากรที่รับผิดชอบในการฝึกอาชีพของนักศึกษาในสถานศึกษาบางแห่งไม่มีความรู้ความเข้าใจ หรือความเชี่ยวชาญในการวัดและประเมินผลการศึกษา ดังนั้นจึงควรเป็นหน้าที่รับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องเป็นผู้ริเริ่มในการจัดทำเกณฑ์การประเมินผลรายวิชาภาคปฏิบัติให้กับสถานประกอบการเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เป็นมาตรฐานอันเดียวกัน เพราะเกณฑ์หรือมาตรฐานนับเป็นองค์ประกอบสำคัญในการประเมินผลการปฏิบัติงาน (ไพศาล สินสารรัตน์. 2529 : 21) นอกจากนี้ยังเป็นการป้องกันข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจากการประเมินผลที่ผิดพลาดเพื่อให้การตัดสินใจคุณภาพการฝึกอาชีพของนักศึกษาถูกต้องและยุติธรรมที่สุด ในการนี้จึงควรเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอาชีพที่จะต้องวางแผนประชุมร่วมกันโดยการดำเนินการของสถานศึกษาเพื่อชี้แจงแนวทางปฏิบัติแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะการที่บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการทำงานนั้น ย่อมหมายถึงความสำเร็จของหน่วยงานด้วย ซึ่งการพัฒนาบุคลากรนั้นนอกจากจะเป็นแนวทางในการดำเนินงานแล้ว การอบรมสัมมนา การศึกษาดูงาน ตลอดจนการนิเทศเพื่อให้บุคลากรเกิดความคล่องตัวอยู่เสมอ และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอที่จะเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพได้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การไปนิเทศนักเรียนฝึกอาชีพของครู-อาจารย์ในสถานประกอบการทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนระยะเวลาที่ครู-อาจารย์ใช้ในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยรองลงมา

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการเดินทางไปนิเทศอาจารย์นิเทศอาจจะไม่ได้รับความสะดวก อาจารย์นิเทศก็มีภาระงานสอนและงานอื่นๆ ที่รับผิดชอบมากเกินไป หรือไม่ได้รับการสนับสนุนจากสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณ ลีธรรมชโย (2541 : 193) เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่าสถานศึกษามีปัญหาไม่มียานพาหนะในการออกนิเทศ และอาจารย์นิเทศก็มีภาระงานสอนมาก และในประเด็นที่สถานศึกษาไม่มียานพาหนะให้อาจารย์นิเทศออกไปนิเทศได้นั้น เนื่องจากสถานศึกษาไม่มีงบประมาณในการจัดซื้อยานพาหนะที่ใช้ประจำสำหรับงานนิเทศ ทำให้การนิเทศและติดตามประเมินผลการฝึกภาคปฏิบัติของนักเรียนในสถานประกอบการไม่สามารถกระทำได้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสิต ศรีสัมภวงค์ (2529 : บทคัดย่อ) เรื่อง สภาพการออกฝึกงานในสถานประกอบการของนักศึกษา ระดับชั้น ปวส. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดในภาคตะวันออก พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการส่งนักศึกษาออกฝึกงาน ได้แก่ ความไม่พร้อมของสถานศึกษา อาจารย์นิเทศก็มีภาระงานสอนและปฏิบัติงานอื่น ๆ มาก และงบประมาณมีจำกัด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ ธนทอง (2539 : 160) เรื่อง การศึกษาปัญหาการดำเนินงานของหลักสูตรระบบทวิภาคี สาขาวิชาช่างไฟฟ้า ระดับปวช. กรณีศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐมและวิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี พบว่า ครูอาจารย์ที่นิเทศการฝึกงานของนักศึกษาในสถานประกอบการให้การนิเทศน้อย ภาคเรียนละสูงสุดไม่เกิน 2 ครั้ง หรือบางสถานประกอบการไม่มีครูอาจารย์ไปนิเทศเลย ประเด็นเดียวกัน มยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์ (2541 : 130) ได้ให้ความเห็นว่า สถานศึกษาไม่สามารถจัดเวลาและค่าตอบแทนในการนิเทศการฝึกอาชีพของคณะกรรมการนิเทศได้อย่างเหมาะสม บุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการนิเทศและคณะกรรมการในการนิเทศการฝึกอาชีพมีภาระงานมาก ไม่สามารถไปนิเทศการฝึกอาชีพของนักศึกษาได้อย่างทั่วถึง ครูอาจารย์และผู้บริหารส่วนใหญ่มีชั่วโมงการสอน 31 คาบ/สัปดาห์ขึ้นไป ซึ่งนอกจากภาระงานสอนที่เป็นหน้าที่ประจำแล้ว ครูอาจารย์ส่วนใหญ่จะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการอื่น ๆ เป็นต้นว่า หัวหน้าหัวหน้าแผนกวิชา หัวหน้างานหรือผู้ช่วยหัวหน้างาน หรืองานอื่นๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย ดังนั้นการออกไปนิเทศนักศึกษาอาชีพในสถานประกอบการนั้น ต้องใช้เวลาว่างจากที่กำหนดในตารางสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วสุมดี อิมแก้ว (2530 : 164) เรื่องการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ประเภทวิชาคหกรรมในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา พบว่า อาจารย์ผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอน 21-25 คาบ/สัปดาห์ โดยสอนถึง 3-6 รายวิชาแล้วยังมีหน้าที่อื่นพิเศษนอกเหนือจากการสอนด้วย

2.1.5.3 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน ด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับที่ 2 ซึ่งตรง

กับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานรวมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการฝึกอาชีพของนักเรียนในสถานประกอบการนั้น การประเมินผลการเรียนครูฝึกยังไม่ีหลักเกณฑ์ในการประเมินผลการฝึกอาชีพที่แน่นอนสถานประกอบการในแต่สถานประกอบการก็มีรูปแบบการฝึกอาชีพที่ไม่เหมือนกัน เพราะฉะนั้นเกณฑ์ในการประเมินผลก็ย่อมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลี ทักษะกรวงศ์ (2541 : 125) เรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียนช่างอุตสาหกรรมที่มีต่อการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค พบว่า การประเมินผลการเรียนของนักเรียนที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการนั้น ยังไม่มีเกณฑ์การประเมินผลที่แน่นอน เพราะว่าการฝึกอาชีพในการสถานประกอบการ ครูฝึกจะเป็นผู้มอบหมายงานให้นักเรียน การประเมินผลครูฝึกจะใช้การสังเกต การสัมภาษณ์และพิจารณาผลงานที่ปฏิบัติจริง ไม่มีเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลงานนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวิทย์ ศรีตระกูล (2540 : 75) พบว่า โดยหลักของการประเมินผลเป็นลักษณะของการดำเนินงานร่วมกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายจึงจำเป็นที่จะต้องให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจในหลักการเดียวกัน กำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย คือ สถานศึกษามีหน้าที่จัดการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเบื้องต้นให้นักเรียน นักศึกษา ประเมินผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติร่วมกับสถานประกอบการตลอดหลักสูตรควบคุมดูแลให้การเรียนการสอนดำเนินไปตามเกณฑ์ และข้อตกลงระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการอย่างเคร่งครัด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การอำนวยความสะดวกด้านยานพาหนะของสถานศึกษาในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะสถานศึกษามียานพาหนะไม่เพียงพอในการให้บริการครู-อาจารย์ที่จะต้องออกไปนิเทศติดตามผลนักเรียนที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีแห่งชาติ (สพทช.) (อ้างใน วิทยา ติวุ่น. 2542 : 34, 37) กล่าวถึง ยานพาหนะที่ต้องใช้ในการนิเทศ นักเรียนอาชีวศึกษาที่ฝึกงานในสถานประกอบการมีไม่เพียงพอ บางครั้งต้องใช้ยานพาหนะส่วนตัว เพื่อใช้ปฏิบัติการในการออกนิเทศ การออกนิเทศและการติดตามผลงานไม่สามารถกระทำได้อย่างต่อเนื่อง เพราะสถานศึกษาไม่สามารถจัดยานพาหนะให้ได้ทุกสัปดาห์ ซึ่งสถานศึกษามีความจำเป็นต้องใช้ยานพาหนะเพื่องานอื่นๆ และงบประมาณค่าใช้จ่ายของสถานศึกษาในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะสถานศึกษาได้รับการจัดสรรงบประมาณประจำปีให้กับสถานศึกษาน้อยจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้สถานศึกษาจัดงบประมาณให้กับงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีน้อยตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิรพงษ์ ประดิษฐ์ธรรม (อ้างใน มานิจ สวาทพงษ์. 2542 : 43-44) พบว่า สถานศึกษาจัดเงินอุดหนุนการดำเนินการน้อย และสถานศึกษาให้บริการแก่ผู้ดำเนินงานค่อนข้างน้อย นอกจากนี้ยังพบว่า อาจารย์นิเทศก็มีเวลาว่าง

จากงานประจำค่อนข้างน้อยเนื่องจากมีงานสอนประจำอยู่ระหว่าง 31-40 คาบต่อสัปดาห์ ซึ่งเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการออกไปนิเทศการฝึกงานของนักศึกษาในสถานประกอบการ

5.7 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย เรื่อง ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาเทคนิคกลุ่มภาคใต้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะหน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ดังนี้

1. กรมอาชีวศึกษา

1.1 ควรกำหนดนโยบายให้สถานศึกษาจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้สอดคล้องกับสถานประกอบการที่มีอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง

1.2 ควรกำหนดนโยบายให้สถานศึกษา ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนักเรียน ในท้องถิ่นมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้มากขึ้น

1.3 ควรกำหนดนโยบายการติดตามและประเมินผลนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกด้านยานพาหนะ สนับสนุนงบประมาณค่าใช้จ่าย ในการออกไปนิเทศนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ และผู้ที่ทำหน้าที่ประสานงานกับสถานประกอบการ ในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2. สถานศึกษา

2.1 ควรคัดเลือกสถานประกอบการที่มีความพร้อมเข้าร่วมโครงการ เพื่อกำหนดเป้าหมายการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2.2 ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยใช้สื่อต่างๆ ที่สามารถสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง นักเรียน และสถานประกอบการ และผู้ที่สนใจทั่วไป ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และเป็นประโยชน์ของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อันจะทำให้เกิดความร่วมมือที่ดี มีการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา นักเรียน และสถานประกอบการ

2.3 ด้านการติดตามและประเมินผล สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการนิเทศและอาจารย์นิเทศก์ ให้การสนับสนุนยานพาหนะ งบประมาณค่าใช้จ่ายในการออกนิเทศอย่างเต็มที่ ควรลดภาระงานประจำของครูอาจารย์เพื่อให้มีเวลาในการประสานงานกับสถานประกอบการและนิเทศนักเรียนที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

2.4 การรับสมัครและคัดเลือกนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถานศึกษาและสถานประกอบการควรมีการคัดเลือกร่วมกัน โดยคำนึงถึงคุณภาพมากกว่าปริมาณ เพื่อให้ได้นักเรียนที่มีคุณสมบัติตามที่ต้องการ

3. สถานประกอบการ

ควรให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการร่วมกันรับสมัครคัดเลือกนักเรียนและเข้าร่วมประชุมกับสถานศึกษาเพื่อวางแผน พัฒนา ปรับปรุง แก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ ควรจัดให้มีครูฝึกประจำสถานประกอบการ และจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการฝึกอาชีพให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

5.8 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบข้อแตกต่างของปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในแต่ละด้าน

บรรณานุกรม

- กอบพร อินทรคำแหง. 2541. รายงานประจำปี 2541. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการร่วมภาครัฐบาล และเอกชนเพื่อพัฒนาการศึกษาเพื่ออาชีพ (กรอ.พอ.) สำนักงานเลขาธิการ กรอ.พอ. กรมอาชีวศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ.
- กานดา พูนลาภทวี. 2539. สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- เกชา ลาวัลยะวัฒน์. 2536. ระบบการฝึกช่างอุตสาหกรรมในเยอรมัน. คุรุศาสตร์เทคโนโลยี ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 : 19–27 : กันยายน 2536.
- กัญญา วีรยวธรชน. 2543. การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาเขตภาคเหนือในเชิงระบบ. กรุงเทพฯ : ศูนย์นิเทศอาชีวศึกษาภาคเหนือ.
- จรรยา ชูลาก. 2541. สรุปการบรรยายพิเศษเรื่องการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. วิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา : พระนครศรีอยุธยา. (เอกสารอัดสำเนา)
- จิต เอียดสังข์. 2535. “การศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการส่งนักเรียนฝึกงานในสถานประกอบการ.” งานวิจัยวิทยาลัยเทคนิคพังงา กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- จำเริญ วงศ์ฟู. 2541. “การรับรู้และความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง.” วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฉวีวรรณ สุกรวัชรินทร์. 2535. “การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการฝึกงานของนักศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชนะ กลีภาร์. 2537. การฝึกอาชีพระบบทวิภาคี (Dual System) ในประเทศสาธารณรัฐเยอรมัน. วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 : สิงหาคม 2537.
- ชาติรี รัตนวงศ์. 2525. “การประเมินผลการส่งนักศึกษาช่างเทคนิคของวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ออกฝึกงานในหน่วยงานอุตสาหกรรม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ทองหล้า สุนทร. 2526. สถานประกอบการจังหวัดขอนแก่นกับความต้องการรับนักศึกษา ปวช. ฝึกงาน. ขอนแก่น : วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น.
- นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์. 2540. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน. กรุงเทพฯ : ยูโรกราฟิกส์.

- นิพนธ์ เลิศสุวรรณ. 2539. “การดำเนินโครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารเทคนิคศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- นิสิต ศรีคัมภวศ์. 2529. “สภาพการออกฝึกงานในสถานประกอบการของนักศึกษาระดับ ปวส. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดในภาคตะวันออก.” งานวิจัยวิทยาลัยเทคนิคชลบุรี. กรมอาชีวศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ.
- ประชาคม จันทระจิต และคณะ. 2538. การบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2538 ในระบบทวิภาคี ตามทัศนะของอาจารย์ผู้สอนวิทยาลัยอาชีวศึกษา. ปัตตานี : วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี.
- ปวีณ์ ตาบเพ็ชร. 2537. “การศึกษาสภาพความเป็นจริงและความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานประกอบการที่เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารและการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของกรมอาชีวศึกษา.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- พรายงาม ดวงสว่าง. 2536. “การพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบโรงเรียน-โรงงาน วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซิเมนต์ไทยอนุสรณ์.” งานวิจัยวิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซิเมนต์ไทยอนุสรณ์ กองวิทยาลัยเทคนิค, กรมอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ.
- เพียงใจ กันธารัตน์. 2540. “ความคิดเห็นของสถานประกอบการที่มีต่อการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พิพัฒน์ บุญญาสัย. 2533. การพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษาสาขาพาณิชยกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพณิชยการบางนา.
- พิภพ สุนทรสมัย. 2535. ช่างปูนก่อสร้าง. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- ไพศาล ลินสารัตน์. 2524. หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ภาวนา ชัยสมบุญ. 2539. “ความคาดหวังของผู้ประกอบการและครูเกี่ยวกับคุณลักษณะนักศึกษาฝึกงานระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขางานออกแบบพาณิชยศิลป์ คณะวิชาศิลปประยุกต์ ในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- มงคล วงศ์อนุ. 2540. “การศึกษาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์. 2541. “การศึกษาปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช. พ.ศ. 2538 ประเภทช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- มาลี ทักษะกรวงศ์. 2541. “ความคิดเห็นของนักเรียนช่างอุตสาหกรรมที่มีต่อการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยเทคนิค.” วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มานิจ สวาทพงษ์. 2542. “ปัญหาการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ระบบทวิภาคี ประเภทช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษา 10.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสารคาม.
- รวีวรรณ ชินะตระกูล. 2535. ความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ศุภยัณิเทศอาชีวศึกษาภาคใต้. 2543. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมมาตร ลุ่มศักดิ์. 2534. “การฝึกงานของนักศึกษาประเภทวิชาคหกรรมตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ลีปนันท เกตุทัต. 2541. สรุปผลการสัมมนาทางวิชาการเรื่องทิศทางการอาชีวศึกษาในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สิริพันธ์ รอยรัตน์. 2541. “ปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา. สังกัดกรมอาชีวศึกษา. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสารคาม.

- สืบสกุล แสงธำรง. 2542. “การศึกษาสภาพปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทช่างอุตสาหกรรมในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- เสนีย์ พันโยธา. 2537. “การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการฝึกงานของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สุรศักดิ์ ธนูทอง. 2539. “การศึกษาปัญหาการดำเนินงานของหลักสูตรระบบทวิภาคี (DVT) สาขาช่างไฟฟ้า ระดับ ปวช. กรณีศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครปฐมและวิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี.” วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์ไฟฟ้า บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สุวรรณ ดอนขวา. 2532. “การดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกงานอาชีพนักเรียน นักศึกษาในสถานประกอบการของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการ กรอ. พอ. 2534. การพัฒนากำลังคนระดับกลาง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. 2540. หลักการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (ตามโครงการความร่วมมือไทย-เยอรมัน) กรุงเทพฯ : (เอกสารอัดสำเนา).
- สำนักงานเลขาธิการ กรอ. พอ. 2534. รายงานประจำปี 2534. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการ สพทช. 2535. รายงานประจำปี 2535. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีแห่งชาติ. 2535. การสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการและความพร้อมของสถานศึกษาในการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพระบบทวิภาคี. กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการ กสชค. 2535. รายงานประจำปี 2535. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กองวิจัยการศึกษา. รายงานการวิจัยโครงการวิจัยรูปแบบของการอาชีวศึกษา. รายงานการวิจัย สภาอุตสาหกรรม. สำนักนายกรัฐมนตรี. (อัดสำเนา)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2538. รายงานการวิจัยการศึกษาอาชีวศึกษาผลกระทบจากการจัดการศึกษาด้านอาชีพ. กรุงเทพมหานคร : เจริญผล.
- วรวิทย์ ศรีตระกูล. 2540. “ความคิดเห็นของสถานประกอบการที่เข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสาขาช่างยนต์ กับวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วสุมดี อิมแก้ว. 2530. “การใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ประเภทวิชาคหกรรมในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วราพรณ น้อยสุวรรณ. 2539. “การศึกษาความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษากับโรงงานอุตสาหกรรมในการฝึกอบรมด้านเทคนิคและอาชีวศึกษาในประเทศไทย.” งานวิจัย ฝ่ายวิจัยการศึกษาและส่งเสริมสิ่งแวดล้อมศึกษา. หน่วยศึกษานิเทศ. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิทยา ดีวุ่น. 2542. “การศึกษาปัญหาการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในทัศนของผู้บริหารสถานศึกษาและสถานประกอบการ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาเครื่องกล บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2542. การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- วัชรีย์ คลี่สุวรรณ. 2543. มกราคม-มีนาคม 2543. พัฒนาเทคนิคศึกษา. 33 : (34).
- อาชีวศึกษา, กรม 2536. อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.
- อาชีวศึกษา, กรม. 2538. การพัฒนารูปแบบความร่วมมือและประสานงานระหว่าง ภาครัฐและเอกชนในการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพ. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ.
- อาชีวศึกษา, กรม. 2538. การประชุมสัมมนาผู้ช่วยผู้อำนวยการกองวิทยาลัยเทคนิค. กรุงเทพฯ : กองวิทยาลัยเทคนิค.

- อาชีวศึกษา, กรม. 2538. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. กรุงเทพมหานคร : กองวิทยาลัยเทคนิค.
- อาชีวศึกษา, กรม. 2539. รายงานประจำปี 2539 คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาการศึกษาเพื่ออาชีพ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการ กรอ.พอ.
- อาชีวศึกษา, กรม. 2540. เอกสารการประชุมสัมมนาการจัดการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2538 ประเภทช่างอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : หน่วยงานนิเทศก์, กรมอาชีวศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ.
- อาชีวศึกษา, กรม. 2540. สรุปรายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ระบบทวิภาคี. กรุงเทพมหานคร : งานวิจัยการศึกษา ฝ่ายวิจัยการศึกษา และส่งเสริมสิ่งแวดล้อมศึกษา กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- อาชีวศึกษา, กรม. 2541. คู่มือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2538. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา.
- อาชีวศึกษา, กรม. 2541. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาวิธีการดำเนินงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. ศูนย์นิเทศอาชีวศึกษาภาคใต้ สงขลา : หน่วยงานนิเทศ.
- อาชีวศึกษา, กรม. 2541. สรุปรายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ระบบทวิภาคี. กรุงเทพฯ : หน่วยงานนิเทศ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- อาชีวศึกษา, กรม. 2541. วิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช : เอกสารอัดสำเนา. อรุณแก้ว ลีธรรมชโย. 2541. “การศึกษาการดำเนินงานการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารักษ์ ทองปาน. 2543. “การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามความคิดเห็นของผู้บริหารกลุ่มสถานศึกษาภาคใต้” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- อุษา เหมาะะศิลป์. 2533. ความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในการส่งเสริม นักศึกษาออกฝึกงานอาชีพนอกสถานที่ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 3. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ.
- อำนาจ นาคทัต. 2540. การพัฒนาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคระยอง. ระยอง : วิทยาลัยเทคนิคระยอง. กรมอาชีวศึกษา.

อัศวรัตน์ พูลกระจ่าง. 2542. “การศึกษาปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา และครูฝึกในสถานประกอบการ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต. สาขาวิชาเครื่องกล ภาควิชาครุศาสตร์เครื่องกล บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก   หนังสือราชการ

ภาคผนวก ข   แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ภาคผนวก ก
หนังสือราชการ

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการดังนี้

ได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2543

1. นายวิจิตร ขวัญเอียด ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้" โดยมี อาจารย์อัจฉรา สืบสินธุ์สกุลไชย เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร.คณพล อักษรนิคย์ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ.2543

(รศ.ดร.มนัส ตั้งวรศิลป์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1504/ 3566

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

3 สิงหาคม 2543

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน รศ.ดร.สุพรรณิ ไชยอำพร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายวิจิตร ขวัญเอียด นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร
อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรมของวิทยาเทคนิคกลุ่มภาคใต้ "

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ
เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยเกี่ยวกับ
แบบสอบถาม ดังที่แนบมาพร้อมนี้ จำนวน 1 ชุด ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อย
เพียงใดซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นายวิจิตร ขวัญเอียด
มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณ
เป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 3271199, 7373000 ต่อ 3679

โทรสาร.326904

รศ./
ส.ส. ๓๕0๗๓๗๖
๓๕.๘.๔๓

ที่ ทม 1504/ 3566

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

3 สิงหาคม 2543

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.รักเกียรติ แก้วจำนงค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายวิจิตร ขวัญเอียด นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร
อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรมของวิทยาเทคนิคกลุ่มภาคใต้ "

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ
เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยเกี่ยวกับ
แบบสอบถาม ดังที่แนบมาพร้อมนี้ จำนวน 1 ชุด ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อย
เพียงใดซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นายวิจิตร ขวัญเอียด
มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณ
เป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 3271199, 7373000 ต่อ 3679

โทรสาร.326904

รับ
5 สิงหาคม 43

คณบดี
5 สิงหาคม 43

ที่ ทม 1504/ 3566

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๓ สิงหาคม 2543

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายประธาน กิจจะวัฒน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายวิจิตร ขวัญเอียด นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร
อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรมของวิทยาเทคนิคกลุ่มภาคใต้ "

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ
เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยเกี่ยวกับ
แบบสอบถาม ดังที่แนบมาพร้อมนี้ จำนวน 1 ชุด ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อย
เพียงใดซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นายวิจิตร ขวัญเอียด
มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอบคุณ
เป็นอย่างยิ่งมาใน โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

ที่ ทม 1504/ 3566

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๓ สิงหาคม 2543

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายทวี ทองคำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายวิจิตร ขวัญเอียด นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร
อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรมของวิทยาเทคนิคกลุ่มภาคใต้ "

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ
เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยเกี่ยวกับ
แบบสอบถาม ดังที่แนบมาพร้อมนี้ จำนวน 1 ชุด ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อย
เพียงใดซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นายวิจิตร ขวัญเอียด
มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอบคุณ
เป็นอย่างยิ่งมาใน โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 3271199, 7373000 ต่อ 3679

โทรสาร.3269040

๓ สิงหาคม ๒๕๔๓

ที่ ทม 1504/ 3566

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๓ สิงหาคม 2543

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.สมมาต บรรจงรัตน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายวิจิตร ขวัญเอียด นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร
อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรมของวิทยาเทคนิคกลุ่มภาคใต้ "

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ
เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยเกี่ยวกับ
แบบสอบถาม ดังที่แนบมาพร้อมนี้ จำนวน 1 ชุด ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อย
เพียงใดซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นายวิจิตร ขวัญเอียด
มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอบคุณ
เป็นอย่างยิ่งมาใน โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 3271199, 7373000 ต่อ 3679

โทรสาร.3269040

ที่ ทม 1504/ 2655

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๑๕ มิถุนายน 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ

ด้วย นายวิจิตร ขวัญเอียด นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคภาคใต้ ” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาต ให้นักศึกษาได้ทดลองใช้ แบบสอบถาม เพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 3271199, 7373000 ต่อ 3692

โทรสาร 3269040

ที่ ทม 1504/ 2655

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

15 มิถุนายน 2544

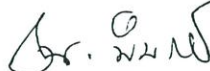
เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชาราม

ด้วย นายวิจิตร ขวัญเอียด นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคภาคใต้ ” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาต ให้นักศึกษาได้ทดลองใช้ แบบสอบถาม เพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 3271199, 7373000 ต่อ 3692

โทรสาร 3269040

ที่ ทม 1504/4376

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

10 ตุลาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. คำโครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 เล่ม
  2. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและคำโครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
  3. รายชื่อสถานศึกษาที่เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ด้วย นายวิจิตร ขวัญเอียด นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้" และได้รับอนุมัติหัวข้อและคำโครงการวิทยานิพนธ์แล้วเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2543 ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามภายในสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นักศึกษาทำการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามภายในสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ หิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 7373000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3269040

บันทึกข้อความ

147
86๕๕
16 ๗๑ ๕๕

ส่วนราชการ

กองวิทยาลัยเทคนิค โทร. 2822551-2

ที่

วันที่ 15 ตุลาคม 2544

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา ผ่าน สน.

ตรวจเสนอ ด้วย นายวิจิตร ขวัญเอียด ข้าราชการครูวิทยาลัยเทคนิคยะลา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ประสงค์จะขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้” จากผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และเจ้าหน้าที่งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้

กองวิทยาลัยเทคนิคพิจารณาแล้ว เห็นสมควรอนุญาตให้ นายวิจิตร ขวัญเอียด ดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

1. อนุญาตให้ นายวิจิตร ขวัญเอียด เก็บข้อมูลได้
2. ลงนามในหนังสือถึงคณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ดังแนบ
3. มอบ กองวิทยาลัยเทคนิคแจ้งสถานศึกษา

1. อนุญาต
2. ลงนามแล้ว
3. มอบ กก.ทศ

(นายวิชัย สงวนพงศ์)

นักวิชาการศึกษา 8.ว รักษาการแทน
ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยเทคนิค

(นางวราพรรณ น้อยสุวรรณ)

ศึกษานิเทศก์ 9 ทำหน้าที่
หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์

ปฏิบัติราชการแทน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

16 ต.ค. 2544

ที่ ศธ 0907/ 5388

กรมอาชีวศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

17 ตุลาคม 2544

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

อ้างถึง หนังสือสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ ทม 1504/4376

ลงวันที่ 10 ตุลาคม 2544

ตามหนังสือที่อ้างถึง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้ขออนุญาตให้ นายวิจิตร ขวัญเอียด นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม เก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้” ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ กรมอาชีวศึกษาได้พิจารณาอนุญาตให้ นายวิจิตร ขวัญเอียด เก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวได้ และเมื่อทำการวิจัยเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขอให้แจ้งผลการวิจัยให้กรมอาชีวศึกษาทราบด้วย จักขอบคุณมาก

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และกรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นางวราพรรณ น้อยสุวรรณ)

ศึกษานิเทศก์ 9 ทำหน้าที่

หัวหน้าหน่วยงานศึกษานิเทศก์

ปฏิบัติราชการแทน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

กองวิทยาลัยเทคนิค

โทร. 02 - 2822551-2 ต่อ 1511

โทรสาร 02 - 2829354

<http://www.dovenet.moe.go.th/webtech/>

ที่ ศธ 0907/ 4๕7๖

กองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

17 ตุลาคม 2544

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สำเนาบันทึกข้อความกองวิทยาลัยเทคนิค ลงวันที่ 15 ตุลาคม 2544
2. แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวิจิตร ขวัญเอียด ข้าราชการครูวิทยาลัยเทคนิคยะลา ซึ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้” จากผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และเจ้าหน้าที่งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในสถานศึกษาแห่งนี้

ในการนี้ กรมอาชีวศึกษาได้พิจารณาอนุญาตให้ นายวิจิตร ขวัญเอียด เก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวได้ ดังเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดทราบ และกรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ สุหรัยคิมหันต์)
ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยเทคนิค

ฝ่ายพัฒนาการศึกษา

โทร. 02 - 2822551-2 ต่อ 1511

โทรสาร 02 - 2829354

<http://www.dovenet.moe.go.th/webtech/>

w

ที่ ทม 1504 / 3296

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๑ ตุลาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายวิจิตร ขวัญเอี่ยม นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยกลุ่มเทคนิคภาคใต้ ” และได้ รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้วเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2543 ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดย ใช้แบบสอบถามในสถานศึกษาของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาต ให้นักศึกษาทำการเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.3269040

ที่ ทม 1504 / 3296

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๑ ตุลาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายวิจิตร ขวัญเอียด นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยกลุ่มเทคนิคภาคใต้ ” และได้ รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้วเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2543 ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามในสถานศึกษาของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาต ให้นักศึกษาทำการเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.3269040

ที่ ทม 1504 / 3296

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

21 ตุลาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคตรัง

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายวิจิตร ขวัญเอียด นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยกลุ่มเทคนิคภาคใต้ ” และได้ รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้วเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2543 ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามในสถานศึกษาของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาต ให้นักศึกษาทำการเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.3269040

ที่ ทม 1504 / 3296

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

21 ตุลาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายวิจิตร ขวัญเอียด นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยกลุ่มเทคนิคภาคใต้ ” และได้ รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้วเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2543 ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามในสถานศึกษาของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาต ให้นักศึกษาทำการเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.3269040

ที่ ทม 1504 / 3296

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

21 ตุลาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคปัตตานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายวิจิตร ขวัญเอียด นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยกลุ่มเทคนิคภาคใต้ ” และได้ รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้วเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2543 ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามในสถานศึกษาของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาต ให้นักศึกษาทำการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.3269040

ที่ ทม 1504 / 3296

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๑ ตุลาคม 2544

เรื่อง ขอบความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายวิจิตร ขวัญเอียด นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะอุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยกลุ่มเทคนิคภาคใต้ ” และได้ รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้วเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2543 ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดย ใช้แบบสอบถามในสถานศึกษาของท่าน คณะกรรมการอุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาต ให้นักศึกษาทำการเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายฉรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.3269040

ที่ ทม 1504 / 3296

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

21 ตุลาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสตุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายวิจิตร ขวัญเอียง นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยกลุ่มเทคนิคภาคใต้ ” และได้ รับผิดชอบหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้วเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2543 ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามในสถานศึกษาของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาต ให้นักศึกษาทำการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.3269040

ที่ ทม 1504 / 3296

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๔

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคพังงา

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายวิจิตร ขวัญเอียด นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยกลุ่มเทคนิคภาคใต้ ” และได้ รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้วเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม ๒๕๔๓ ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามในสถานศึกษาของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นักศึกษาทำการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมพ์สาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.3269040

ที่ ทม 1504 / 3296

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๔

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายวิจิตร ขวัญเอียด นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยกลุ่มเทคนิคภาคใต้ ” และได้ รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้วเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม ๒๕๔๓ ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามในสถานศึกษาของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาต ให้นักศึกษาทำการเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.3269040

ที่ ทม 1504 / 3296

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๑ ตุลาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคยะลา

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายวิจิตร ขวัญเอียด นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยกลุ่มเทคนิคภาคใต้ ” และได้ รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้วเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2543 ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดย ใช้แบบสอบถามในสถานศึกษาของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาต ให้นักศึกษาทำการเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.3269040

ที่ ทม 1504 / 3296

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๑ ตุลาคม 2544

เรื่อง ขอบความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคชุมพร

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายวิจิตร ขวัญเอียด นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยกลุ่มเทคนิคภาคใต้ ” และได้ รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้วเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2543 ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามในสถานศึกษาของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาต ให้นักศึกษาทำการเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมพ์สาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.3269040

ที่ ทม 1504 / 3296

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒1 ตุลาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคระนอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายวิจิตร ขวัญเหี้ยม นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยกลุ่มเทคนิคภาคใต้ ” และได้ รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้วเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2543 ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามในสถานศึกษาของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นักศึกษาทำการเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.3269040

ที่ ศธ 0907.39/ 45๐ 6

วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ถนนรามณรงค์
อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง 93000

5 พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ส่งแบบสอบถาม

เรียน คุณวิจิตร ขวัญเอียด

อ้างถึง หนังสือคณะกรรมการอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่ ทม 1504/3296 ลงวันที่ 31 กรกฎาคม 2544

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 20 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะกรรมการอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้า
คุณทหารลาดกระบัง ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัยเรื่อง “ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยกลุ่มเทคนิคภาคใต้” และขอความร่วมมือ
ไปยังวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง ในการเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิจัยนั้น

บัดนี้ วิทยาลัยฯ ได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว ดังแนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวีระศักดิ์ อินทร์กล้า)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

รักษาการในตำแหน่ง

ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง

ฝ่ายวางแผนและพัฒนา

งานวิจัยและพัฒนา

โทร.0 7461 3066 ต่อ 151

โทรสาร.0 7461 3052

ที่ ศธ 0907.40/ 1922.

วิทยาลัยเทคนิคพังงา
อ.เมือง จ.พังงา 82000

12 พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ส่งแบบสอบถาม

เรียน คุณวิจิตร ขวัญเอียด

อ้างถึง หนังสือกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา ที่ ศธ 0907/4276 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2544

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน 10 ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึงกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา ได้ขอความร่วมมือมายังทางวิทยาลัยฯ ให้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับงานวิจัยของท่าน ตามความแจ้งแล้วนั้น

วิทยาลัยฯ ได้ดำเนินการกรอกข้อมูลในแบบสอบถามดังกล่าว และส่งมาพร้อมหนังสือฉบับนี้ด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ ร.ท.

(พงศักดิ์ สอนันพัฒนาพงศ์)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพปะเหลียน

รักษาการในตำแหน่ง

ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคพังงา

ฝ่ายวางแผนและพัฒนา

งานวิจัยและพัฒนา

โทร. 0 7641 2007

โทรสาร. 0 7641 2045 ต่อ 101

<http://www.pngatech.ac.th>

E-Mail:pnga10@hotmail.com

ที่ ศธ 0907.19/ช14

วิทยาลัยเทคนิคตรัง

อำเภอเมือง จังหวัดตรัง 92000

๕ พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ส่งแบบสอบถาม

เรียน คุณวิจิตร ขวัญเอียด

อ้างถึง หนังสือของวิทยาลัยเทคนิค ที่ ศธ 0907/4276 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2544

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 16 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง ของวิทยาลัยเทคนิค อนุญาตให้นายวิจิตร ขวัญเอียด ข้าราชการครูวิทยาลัยเทคนิคยะลา ซึ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร อาชีวศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้” ตามความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

พร้อมนี้ วิทยาลัยฯ ได้ดำเนินการตอบแบบสอบถามมาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุพัฒน์ สุภารัตน์)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการ รักษาการในตำแหน่ง

ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคตรัง

ฝ่ายวางแผนและพัฒนา

โทรศัพท์ 0-7521-8606, 0-7522-5297

โทรสาร 0-7521-8196

ที่ ศธ 0907.62/ 1968

วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี
อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี 84000

6 พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ส่งคืนแบบสอบถาม

เรียน คุณวิจิตร ขวัญเอียด

อ้างถึง หนังสือที่ ศธ 0907/4276 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2544

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 33 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง นายวิจิตร ขวัญเอียด ขอความอนุเคราะห์ที่วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี
เก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้” ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี ได้เก็บข้อมูลดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว และได้จัดส่งมาพร้อมหนังสือ
ฉบับนี้ด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอดิศักดิ์ ชัชเวช)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี

ฝ่ายวางแผนและพัฒนา

งานวิจัยและพัฒนา

โทรศัพท์ 0-7727-2168

โทรสาร 0-7727-2973

URL : <http://www.dovestc.th.edu>

E-MAIL : dovesurat@hotmail.com

ที่ ศธ 0907.32/ 1143

วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี

อ.เมือง จ.ปัตตานี 94000

15 พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอส่งแบบสอบถาม

เรียน อาจารย์วิจิตร ขวัญเอียด

อ้างถึง หนังสือที่ ศธ 0907/4276 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2544

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 8 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมอาชีวศึกษาได้พิจารณาให้ท่านเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้" จากผู้บริหาร ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่งานอาชีวศึกษาทวิภาคี ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ วิทยาลัยฯ ได้เก็บข้อมูลดังกล่าวให้เรียบร้อยแล้ว พร้อมส่งแบบสอบถามมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายกมล พิณรัตน์)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคปัตตานี

ฝ่ายวางแผนและพัฒนา

งานวิจัยฯ

โทร. (073) 335913 , 332988 ต่อ 118

โทรสาร (073) 331853

email : tecnicpattani@hotmail.com

ที่ ศธ 0907.50/ 1822

วิทยาลัยเทคนิคระนอง

อ.เมือง จ.ระนอง 85000

๖ พฤศจิกายน 2544

เรื่อง เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คุณวิจิตร ขวัญเอียด

อ้างถึง หนังสือกองวิทยาลัยเทคนิค ที่ ศธ 0907/4276 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2544

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 11 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง กองวิทยาลัยเทคนิค ได้พิจารณาอนุญาตให้ นายวิจิตร ขวัญเอียด นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีพศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และได้ขอความอนุเคราะห์มายังวิทยาลัยเทคนิคระนอง ให้ช่วยดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัญหาการจัดการอาชีพศึกษาระบบทวิภาคระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้" ความทราบแล้วนั้น

บัดนี้ วิทยาลัยเทคนิคระนอง ได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้วและได้ดำเนินการจัดส่งมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

๘๙

(นายจุลพงษ์ จำนงทอง)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการ รักษาการในตำแหน่ง

ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคระนอง

ฝ่ายวางแผนและพัฒนา

งานวิจัยและพัฒนา

โทร. 0 - 7781 - 1393

โทรสาร 0 - 7782 - 1507

E - mail rtc_ranong@hotmail.com

ที่ ศธ 0907.70/ ๒๐๐๑

วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

๑๑ พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอส่งแบบสอบถามคืน

เรียน อาจารย์วิจิตร ขวัญเอียด

อ้างถึง หนังสือกองวิทยาลัยเทคนิค ที่ ศธ 0907/4276 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2544

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 27 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง นายวิจิตร ขวัญเอียด ขอความร่วมมือวิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่ เก็บข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้" ดังความละเอียดแจ้งแล้วนั้น บัดนี้ วิทยาลัยฯ ได้ดำเนินการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว และได้จัดส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมยศ ไชติเกษมศรี)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการ รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่

ฝ่ายวางแผนและพัฒนา

งานวิจัยและพัฒนา

โทร. (074) 212300

โทรสาร (074) 212301

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรม
ของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้

ผู้วิจัย

นายวิจิตร ขวัญเอียด

สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ประเภทช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ ผู้ตอบ คือ

ผู้บริหาร

1.1 ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิค

1.2 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (ถ้าท่านเคยปฏิบัติหน้าที่ อ.ที่ปรึกษา หรือ อาจารย์นิเทศก์ กรุณาตอบข้อ 1.4 หรือ 1.5 และให้เลือกเพียงข้อเดียว)

1.3 หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1.4 หัวหน้าแผนกวิชาชีพที่เปิดสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1.5 ครู-อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1.6 เจ้าหน้าที่งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1.7 อาจารย์ที่ปรึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1.8 อาจารย์นิเทศก์อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2. แบบสอบถามมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคใต้ จึงขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด ข้อมูลทั้งหมดผู้วิจัยจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ โดยจะเสนอผลงานวิจัยในภาพรวม และนำไปใช้เฉพาะงานวิจัยในครั้งนี้

โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ

ขอขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน ตามความเป็นจริงของท่าน
ในเรื่องต่างๆ ต่อไปนี้

1. ตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบภายในวิทยาลัยฯ

ผู้บริหาร

- ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิค
- ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

ผู้ปฏิบัติงานงานที่เกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

(ถ้าท่านเคยปฏิบัติหน้าที่ อ. ที่ปรึกษา หรือ อาจารย์นิเทศก์ กรุณา
ตอบข้อ 1.4 หรือ 1.5 และให้เลือกเพียงข้อเดียว)

- หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
- หัวหน้าแผนกวิชาชีพที่เปิดสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
- ครู-อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
- เจ้าหน้าที่งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
- อาจารย์ที่ปรึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
- อาจารย์นิเทศก์อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2. ประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่ง

- น้อยกว่า 5 ปี
- ระหว่าง 5 - 10 ปี
- มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 ปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
(ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคใต้

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับปัญหาตามความเป็นจริง โดย
ขอให้ท่านได้พิจารณาว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา
ระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคของท่านอยู่ในระดับใด ดังนี้

5	หมายถึง	มีปัญหามากที่สุด
4	หมายถึง	มีปัญหามาก
3	หมายถึง	มีปัญหปานกลาง
2	หมายถึง	มีปัญหาน้อย
1	หมายถึง	มีปัญหาน้อยที่สุด

ข้อ	ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	1.) ด้านการจัดองค์กรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
1.1	การจัดให้มีสำนักงาน อุปกรณ์ เครื่องมือ ในการดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
1.2	การจัดโครงสร้างการบริหารการจัดการงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
1.3	ความเพียงพอของสถานประกอบการในท้องถิ่นและจังหวัดใกล้เคียงในการเข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
1.4	การสำรวจความต้องการเข้าร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ					
1.5	การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ					
1.6	การประชุมร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ					
1.7	การคัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติหน้าที่งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
1.8	การมอบหมายหน้าที่ให้สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของบุคคล					
1.9	การปฏิบัติงานของบุคลากรตามที่กำหนดไว้ในขอบข่ายของงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
1.10	การให้ความร่วมมือประสานงานของบุคลากรในสำนักงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา					
1.11	ความเพียงพอของจำนวนบุคลากรในสำนักงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา					
1.12	การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					

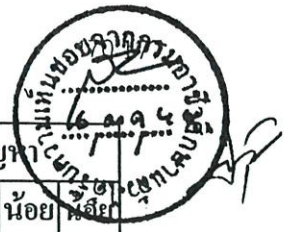
ข้อ	ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	2.) ด้านการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
2.1	การคัดเลือกสถานประกอบการที่มีความพร้อม เพื่อเข้าร่วมโครงการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
2.2	การประสานงานกับสถานประกอบการเพื่อกำหนดเป้าหมายการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
2.3	การประชุมวางแผนการรับนักเรียนร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ					
2.4	การมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการคัดเลือกนักเรียนและรับนักเรียนเข้าศึกษาในระบบทวิภาคี					
2.5	ความพร้อมของครูฝึกของสถานประกอบการ เพื่อประกอบการพิจารณากำหนดเป้าหมายการรับนักเรียน					
2.6	การประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาและสถานประกอบการในการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างทั่วถึง					
2.7	ระยะเวลาที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
2.8	ความเข้าใจของผู้ปกครองในท้องถิ่นเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
2.9	ความตั้งใจในการสมัครเข้าเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
2.10	การสอบข้อเขียนนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
2.11	การสอบสัมภาษณ์นักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ					
2.12	การปฏิบัติตามสัญญาการฝึกอาชีพเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานประกอบการ					

ข้อ	ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	3.) ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
3.1	การจัดแผนการเรียนตลอดหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการ					
3.2	การจัดทำแผนการฝึกอาชีพร่วมกับสถานประกอบการ					
3.3	การควบคุมดูแลการจัดการเรียนการสอน ให้จำนวนหน่วยกิตครบตามโครงสร้างของหลักสูตร					
3.4	ความเพียงพอของสื่อการเรียนการสอนในสถานศึกษา/สถานประกอบการ					
3.5	ความเพียงพอของห้องเรียนในการจัดการเรียนการสอน					
3.6	การจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการฝึกอาชีพให้นักเรียนในสถานศึกษา/สถานประกอบการ					
3.7	วุฒิภาวะของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ออกฝึกอาชีพในสถานประกอบการ					
3.8	ความตั้งใจในการเรียน การฝึกงานการฝึกอาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
3.9	การจัดให้มีครูฝึกของสถานประกอบการทำหน้าที่ฝึกภาคปฏิบัติและอบรมให้แก่ นักเรียน					
3.10	ความตั้งใจในการสอนของครูฝึกในสถานประกอบการ					
3.11	การสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
3.12	ความสอดคล้องของการฝึกอาชีพกับสาขาวิชาที่เรียน					
3.13	การสอนวิชาชีพพื้นฐาน วิชาเลือกเสรี ของสถานศึกษา สัปดาห์ละ 1 - 2 วัน ตลอดหลักสูตร					
3.14	การสอนวิชาชีพเฉพาะ วิชาเลือกเลือก ของสถานประกอบการ สัปดาห์ละ 3 - 4 วัน ตลอดหลักสูตร					
3.15	การนิเทศการเรียนการสอน การฝึกภาคปฏิบัติ และการติดตามผล					

ข้อ	ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	4.) ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ					
4.1	การให้ความร่วมมือของสถานประกอบการกับสถานศึกษาในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
4.2	การส่งผู้ควบคุมการฝึกของสถานประกอบการเข้าร่วมประชุมสัมมนากับสถานศึกษา เพื่อทำความเข้าใจในหลักการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
4.3	การร่วมมือ การวางแผน การดำเนินงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ					
4.4	การประสานกับสถานประกอบการในการดำเนินงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
4.5	การให้ความร่วมมือของสถานประกอบการในการทำสัญญาการฝึกอาชีพกับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
4.6	การให้ความร่วมมือในการดูแลนักเรียนของสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เป็นไปตามสัญญาการฝึกอาชีพอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
4.7	การให้ความร่วมมือในการส่งครูฝึกของสถานประกอบการมารับการอบรมในสถานศึกษา					
4.8	สถานประกอบการรายงานผลให้สถานศึกษาทราบถึงพฤติกรรมของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามที่สถานศึกษากำหนดอย่างต่อเนื่อง					
4.9	การประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการของสถานศึกษากับกรรมการของสถานประกอบการเพื่อทราบปัญหาในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
4.10	การติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์ของสถานศึกษากับบุคลากรในสถานประกอบการ					
4.11	การร่วมดำเนินจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาชีพเลือกให้สอดคล้องกับความพร้อมของสถานประกอบการ					

ข้อ	ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	5.) ด้านการติดตามและประเมินผลอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
5.1	การวางแผนการจัดตารางการนิเทศนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของอาจารย์นิเทศก์ในสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง					
5.2	การจัดทำแผนการวัดและประเมินผลการเรียนภาคทฤษฎีและการฝึกอาชีพของสถานศึกษาและสถานประกอบการ					
5.3	การไปนิเทศนักเรียนฝึกอาชีพของครู-อาจารย์ในสถานประกอบการทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด					
5.4	งบประมาณค่าใช้จ่ายของสถานศึกษาในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด					
5.5	ระยะเวลาที่ครู-อาจารย์ใช้ในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการ					
5.6	การอำนวยความสะดวกด้านยานพาหนะของสถานศึกษาในการออกไปนิเทศนักเรียนในสถานประกอบการ					
5.7	การให้ความรู้เรื่องการวัดและประเมินผลการฝึกอาชีพแก่ครูฝึกของสถานประกอบการจากสถานศึกษา					
5.8	การรายงานการประเมินผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจากสถานประกอบการตามที่สถานศึกษากำหนด					
5.9	การแจ้งผลการเรียนของนักเรียนให้สถานประกอบการทราบทุกครั้งที่มีการประเมินผล					
5.10	การวัดและประเมินผลรายวิชาภาคทฤษฎีของนักเรียนตลอดหลักสูตรในสถานศึกษา					
5.11	การวัดและประเมินผลรายวิชาภาคปฏิบัติ ของนักเรียนตลอดหลักสูตร ในสถานประกอบการ					
5.12	การจัดทดสอบมาตรฐานฝีมือของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามข้อกำหนดของหลักสูตร					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยอิสระเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา
ระบบทวิภาคี

1. ปัญหาด้านการจัดองค์กรอาชีวศึกษาศึกษาระบบทวิภาคี

.....
.....
.....
.....

2. ปัญหาด้านการรับนักเรียนอาชีวศึกษาศึกษาระบบทวิภาคี

.....
.....
.....
.....

3. ปัญหาด้านการจัดแผนการเรียนอาชีวศึกษาศึกษาระบบทวิภาคี

.....
.....
.....
.....

4. ปัญหาด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ

.....
.....
.....
.....

5. ปัญหาด้านการติดตามและประเมินผล

.....
.....
.....
.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล	นายวิจิตร ขวัญเอียด
วัน เดือน ปีเกิด	3 พฤศจิกายน 2501
ที่อยู่ปัจจุบัน	135/9 หมู่ที่ 10 ต. สะเตงนอก ซ. ประดิษฐ์บำรุง ถ. ผังเมือง 2 อ. เมือง จ. ยะลา
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาช่างกลโรงงาน วิทยาลัยเทคนิคยะลา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาช่างกลโลหะ วิทยาลัยเทคนิคยะลา ระดับประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยมช่างอุตสาหกรรม (ปมอ.) วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเทคนิคขอนแก่น และครุศาสตร์บัณฑิต (คบ.) สถาบันราชภัฏยะลา
ประวัติการทำงาน	อาจารย์ประจำแผนกช่างกลโรงงาน วิทยาลัยเทคนิคยะลา ตั้งแต่ พ.ศ. 2527 ถึงปัจจุบัน